

Finansijska Evropska unija

Implementira Visoko sudsko
i tužilačko vijeće BiH

2/2025

Pregled pravnih stavova sudova
najviše instance u Bosni i Hercegovini

Pregled pravnih stavova sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini

2/2025

Ova publikacija je izrađena uz finansijsku podršku Evropske unije.
Njen sadržaj je isključiva odgovornost Visokog sudskog i tužilačkog vijeća BiH i ne odražava nužno stavove Evropske unije.

**Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine
Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine
Vrhovni sud Republike Srpske
Sud Bosne i Hercegovine**

Pregled pravnih stavova sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini

2/2025

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine

Sarajevo, 2025. godina

STRUČNI TIM

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine

Robert Jović, predsjednik Odjeljenja za sudsku praksu

Srđan Nedić, predsjednik Krivično-prekršajnog odjeljenja

Vuk Lučić, predsjednik Građansko-privrednog i upravnog odjeljenja

Mirela Adžajlić Hodžić, stručna saradnica

Vrhovni sud Republike Srpske

Daniela Milovanović, predsjednica suda

Strahinja Ćurković, predsjednik Odjeljenja za sudsku praksu

Obren Bužanin, predsjednik Krivičnog odjeljenja

Tanja Bundalo, predsjednica Građanskog odjeljenja

Svetlana Marić, sudija

Svjetlana Knežević, sudija

Biljana Majkić Marinković, sudija

Tanja Miletić, viši stručni saradnik

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine

Fatima Mrdović, predsjednica Odjeljenja za evidenciju sudske prakse

Ljiljana Filipović, predsjednica Krivičnog odjeljenja

Radenko Blagojević, predsjednik Građanskog odjeljenja

Amela Ajanović-Selimović, predsjednica Upravnog odjeljenja

Maja Kadribašić, sudska stručna savjetnica

Sud Bosne i Hercegovine

Hilmo Vučinić, predsjednik Apelacionog odjeljenja

Vesna Trifunović, sudija

Zvezdana Antonović, sudija

Rialda Bijedić, pravna savjetnica za sudsku praksu

Publikaciju je pripremio Odjel za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine:

Vera Bjelogrić, šef odjela

Šeila Brković-Imamović, zamjenica šefa odjela

Dragana Đerić, viša pravna savjetnica za sudsku praksu

Haris Lihiić, stručni saradnik –pravnik

IZDAVAČ

Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine uz finansijsku podršku Evropske unije

ŠTAMPA

Grafičar d.o.o

Plješevička br.2D, Bihać 77000

TIRAŽ

200

GODINA IZDAVANJA Sarajevo, 2025

Uvod

Poštovani čitaoci,

pred Vama se nalazi drugo izdanje publikacije „Pregled pravnih stavova sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini“, koja je izrađena u okviru projekta „EU podrška reformama pravosuđa u BiH“ - IPA 2022“, s ciljem unapređenja pravne sigurnosti i predvidljivosti sudskih postupaka.

U publikaciji su sadržani pravni stavovi koje su u periodu januar – decembar 2024. godine izabrali i objavili Sud Bosne i Hercegovine, Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine, Vrhovni sud Republike Srpske i Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine putem Portala sudske prakse. Ovom Portalu, razvijenom od strane Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine, na inicijativu i u saradnji sa navedenim sudovima, možete pristupiti putem web stranice <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/> bez ograničenja, a kroz isti su dostupne i sve odluke iz kojih proizilaze objavljeni pravni stavovi i koje možete dodatno konsultovati za potpunije razumjevanje činjenica iz predmeta i pravne argumentacije. Stavovi u publikaciji su sistematizovani u okviru tematskih cjelina, odnosno pravnih oblasti, omogućujući bolju preglednost stavova i njihovu dalju primjenu u predmetima sa istim ili sličnim činjeničnim i pravnim osnovom.

Izuzetno mi je zadovoljstvo što pravosuđe u Bosni i Hercegovini postaje sve transparentnije i otvorenije ne samo u okviru pravosudne zajednice, već i prema javnosti, jer vjerujem da su pristup pravnim stavovima i sudskim odlukama osnovni preduslov za ujednačavanje sudske prakse, odnosno njenu evoluciju kroz razvoj pravne misli. Čast mi je što je Visoko sudsko i tužilačko vijeće Bosne i Hercegovine partner sudovima i tužilaštvima u ostvarivanju boljeg pristupa odlukama, aktima i informacijama o predmetima, kroz saradnju uokvirenu kroz donošenje i realizaciju više usvojenih protokola, strategija, smjernica i uputstava, ali i saradnju kroz konkretne inicijative i zajednički rad na ažuriranju centralne Baze sudskih odluka, Portala sudske prakse, Mape predmeta od javnog interesa i drugih web servisa za informisanje.

S tim u vezi, zahvaljujem se predsjednicima sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, sudijama ovih sudova i pravnim savjetnicima umreženim kroz Jedinicu za podršku procesu harmonizacije sudske prakse koji su posljednjih godina uložili značajne napore i intenzivirali svoj rad na evidentiranju i sistematizaciji svojih stavova kroz Portal, svoje web stranice, interne baze, biltene sudske prakse i druge stručne

publikacije. Uvjeren sam da će u godinama koje slijede njihove dobre prakse slijediti i druge pravosudne institucije u Bosni i Hercegovini, a sve kako bi i predmeti koji postaju pravosnažni na nižim nivoima sudovanja bili izdvojeni kao bitni za sudsku praksu ili kao relevantni za informisanje javnosti, obrađeni i pravilno komunicirani krajnjim korisnicima.

Posebnu zahvalnost upućujem Evropskoj uniji što je kontinuiranim finansiranjem značajno doprinijela procesima koji teže unapređenju vladavine prava i transparentnosti, kao i većoj odgovornosti bosanskohercegovačkog pravosuđa prema građanima.

S poštovanjem,

Sanin Bogunić

Predsjednik VSTV-a BiH

SADRŽAJ

Uvod	3
KRIVIČNO MATERIJALNO PRAVO	19
OPŠTI DIO	21
1. Nužna odbrana - Istovremeni ili direktno predstojeći napad	21
2. Nužna odbrana - Neophodnost odbrane	21
3. Nužna odbrana - Protivpravnost napada	22
4. Produženo krivično dijelo	22
5. Realni sticaj	22
6. Uračunljivost/neuračunljivost	23
7. Uračunavanje pritvora i ranije kazne i kazne izdržane u inozemstvu/Sumnja u dopuštenost izvršenja	23
8. Zamjena kazne zatvora	23
POSEBNI DIO	25
9. Bludne radnje	25
10. Krivotvorenje isprava	25
11. Nasilje u porodici	25
12. Napad na sudiju i javnog tužioca	26
13. Otmica	26
14. Obljuba sa djetetom mlađim od petnaest godina	26
15. Pranje novca	27
16. Porezna utaja	27
17. Povreda slobode odlučivanja birača	27
18. Ugrožavanje javnog prometa	28
19. Zloupotreba položaja ili ovlasti	28
KRIVIČNO PROCESNO PRAVO	31
OPŠTE ODREDBE	33
20. Izricanje mjera zabrane	33
21. Lica koja mogu odbiti svjedočenje	33
22. Nepravo ponavljanje krivičnog postupka	33
23. Nagrada i nužni izdaci branitelja/branioca	34

24. Osnovana sumnja	35
25. Pravo na branitelja/ branioca	35
26. Pritvor nakon izricanja presude	36
27. Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora	37
28. Pravo na odbranu	38
29. Prepoznavanje svjedoka	38
30. Rješenje o jemstvu	38
31. Sadržaj rješenja o pritvoru	39
32. Sastav suda	39
33. Trajanje pritvora u istrazi	39
34. Troškovi krivičnog postupka u slučaju obustave postupka, oslobađajuće ili odbijajuće presude	40
35. Vještačenje u stručnoj ustanovi ili državnom organu	41
36. Zakonitost dokaza	41
37. Zabrana ispitivanja oštećenog o njegovom seksualnom životu prije izvršenog krivičnog djela i nemogućnost zasnivanja sudske odluke na iskazu oštećenog ako je takvo ispitivanje obavljeno	42
TOK POSTUPKA	43
38. Angažovanje i ispitivanje vještaka	43
39. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka	43
39.1 Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	43
39.2 Bitna povreda – glavni pretres održan bez osobe čija je prisutnost na glavnom pretresu po zakonu obavezna ili je optuženom, branitelju ili oštećenom protivno njegovom zahtjevu uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa	47
39.3 Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda	48
39.4 Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivriječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	49

39.5 Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama , ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni	51
39.6 Bitna povreda – optužba prekoračena	52
39. 7 Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP FBiH ne može zasnivati presuda	52
40. Izricanje i objavljivanje presude	53
41. Kažnjavanje zbog narušavanja reda i procesne discipline	53
42. Nepravo ponavljanje krivičnog postupka	54
43. Obavezna odbrana	54
44. Odbacivanje žalbe kao nedopuštene	54
45. Presuda kojom se optuženi oglašava krivim	55
46. Presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe ako djelo za koje se optuženi optužuje po zakonu nije krivično djelo	55
47. Presuda kojom se optužba odbija jer je optuženi aktom amnestije ili pomilovanja oslobođen od gonjenja ili je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje	56
48. Postupak u slučaju neuračunljivosti osumnjičenog odnosno optuženog/Presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe ako postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost optuženog	56
49. Povreda krivičnog zakona – da li je odlukom o kazni ili uvjetnoj osudi odnosno odlukom o mjeri sigurnosti ili oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu	57
50. Pravo suda da ne dozvoli pitanja ili dokaz	57
51. Relativna bitna povreda odredaba krivičnog postupka	58
52. Sadržaj Optužnice	59
53. Ukidanje prvostepene presude	59
54. Uslovi za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti	60
55. Zabrana reformatio in peius	60
POSEBNI POSTUPCI	61

56. Primjena Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine . . .	61
57. Pretpostavke za izručenje	62
58. Presuda pravnoj osobi	62
59. Shodna primjena odredaba Zakona o krivičnom postupku i na druga rješenja	62
60. Mirno uživanje imovine	64

PREKRŠAJNO PRAVO 65

61. Zakon o javnom redu i miru Bd BiH	67
62. Zakon o fiskalnim sistemima Bd BiH	67

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO 69

PARNIČNI POSTUPAK	71
1. Apsolutno bitne povrede	71
2. Delegacija/nadležnost suda	71
3. Dozvoljenost/dopuštenost revizije	71
4. Izuzetna revizija	74
5. Nužni suparničari	74
6. Nadležnost suda - Apsolutna nenadležnost	75
7. Otuđenje stvari ili prava u toku parnice	75
8. Presuda zbog propuštanja	76
9. Presuda /Donošenje, pismena izrada i dostava	76
10. Presuđena stvar	76
11. Paricioni rok	76
12. Postupak po pravnim lijekovima - Granice ispitivanja	77
13. Povrede odredaba parničnog postupka	77
14. Postupak po reviziji	78
15. Punomoćnici	78
16. Revizija protiv rješenja	79
17. Rokovi	79
18. Razlozi za ukidanje prvostepene presude	80
19. Stvarna nadležnost suda	80
20. Sukob nadležnosti	80
21. Teret dokazivanja	81
22. Tužba za utvrđenje	81

23. Troškovi svjedočenja	82
24. Vrijednost spora	82
25. Vještaci	83
26. Zastupanje-posebna forma punomoćja	83
27. Zabrana reformatio in peius	84
STANDARDI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA - EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA	85
28. Obrazložena sudska odluka	85
29. Pristup sudu	85
VANPARNIČNI POSTUPAK	86
30. Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	86
IZVRŠNI POSTUPAK	87
31. Promjena predmeta izvršenja	87
32. Prigovor litispendencije	87
33. Prigovor trećeg lica	87
34. Izvršenje na dionici za koju nije izdata isprava o dionici, te na osnivačkom ili drugom udjelu u pravnom licu	88
GRAĐANSKO MATERIJALNO PRAVO	89
STVARNO PRAVO	91
35. Dosjelost/Održaj	91
36. Dosjelost/Opće dobra	92
37. Etažno vlasništvo	92
38. Eksproprijacija	93
39. Faktička eksproprijacija	93
40. Građevinsko zemljište	94
41. Hipoteka	94
42. Javna dobra, opća dobra, dobra od općeg interesa	95
43. Nepokretnost	96
44. Sticanje prava vlasništva - Dogradnjom, nadziđivanjem, preuređenjem i ulaganjem	96
45. Sticanje prava vlasništva	96
46. Sticanje prava svojine na temelju zakona/Ostalo	97
47. Tužba za povrat stvari	97

48. Vlasničko-pravna tužba	97
49. Višestruko ugovaranje	97
50. Zaštita i prestanak prava vlasništva	98
51. Zajednička svojina	98
OBLIGACIONO PRAVO	100
52. Ispunjenje obaveze	100
53. Ispunjenje ugovora	100
54. Izmakla korist	101
55. Izmakla korist/Stepen dokazanosti	101
56. Konvalidacija ugovora	102
57. Naknada materijalne štete	102
58. Naknada nematerijalne štete zbog klevete	103
59. Naknada nematerijalne štete zbog tjelesnih povreda	103
60. Naknada nematerijalne štete zbog duševnih bolova	104
61. Naknada nematerijalne štete zbog neosnovanog lišenja slobode i mjera zabrane	105
62. Ništav ugovor	105
63. Nemogućnost izvršenja	105
64. Objektivna odgovornost za štetu	106
65. Odgovornost za štetu (upravitelj cesta)	106
66. Odgovornost za drugog	106
67. Odgovornost pravnog lica za štetu	108
68. Odgovornost za štetu	108
69. Obična šteta	110
70. Odgovornost u vezi sa obavezom zaključenja ugovora	110
71. Odgovornost u slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu	111
72. Odgovornost pravnog lica za štetu	111
73. Obligacije/Obaveze	111
74. Osiguranje lica	112
75. Osiguranje imovine	112
76. Osiguranje od odgovornosti	113
77. Oslobođanje od odgovornosti za naknadu štete	113

78. Pobijanje dužnikovih pravnih radnji	113
79. Prebijanje/kompenzacija	114
80. Procesne kamate	114
81. Prividni ugovor	115
82. Pravo lica koje je poginuli izdržavao	115
83. Pravo preče kupovine	115
84. Prevoz	115
85. Preuzimanje ispunjenja	116
86. Regresni zahtjev	116
87. Subjektivna odgovornost za štetu	116
88. Sticanje bez osnova	117
89. Solidarna odgovornost za štetu	118
90. Solidarna obaveza	118
91. Tužba iz pretpostavljenog vlasništva	119
92. Ugovori/Posredovanje	119
93. Ugovor o građenju	120
94. Ugovor u korist trećih lica	121
95. Ugovori o kreditu	121
96. Ugovor o poklonu	122
97. Ugovor o djelu	122
98. Ugovor o zajmu	122
99. Ugovor o lizingu (leasing)	123
100. Ugovor o specijalizaciji	123
101. Zastarjelost	124
102. Zakonska zatezna kamata	127
103. Zaštitni fond	127
NASLJEDNO PRAVO	128
104. Izjava o ustupanju	128
105. Izdvajanje u korist potomaka koji su privređivali s ostaviocem	128
106. Nužni nasljednici	128
107. Nasljednikovi zahtjevi nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju	129
108. Ništav ugovor	129
109. Ugovor o doživotnom izdržavanju	129

KLEVETA	131
110. Izuzeci od odgovornosti za klevetu	131
111. Kleveta	131
112. Kleveta putem društvenih mreža	131
PORODIČNO PRAVO	133
113. Bračna/vanbračna stečevina	133
114. Imovinski odnosi bračnih partnera	135
115. Imovinski odnosi vanbračnih supružnika	135
116. Izdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika	136
117. Izdržavanje bračnog supružnika	136
118. Prava i dužnosti roditelja i djece	136
RADNO PRAVO	137
119. Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja ...	137
120. Kolektivni ugovor	138
121. Ostvarivanje prava i obaveza iz radnog odnosa	139
122. Otkaz ugovora o radu zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga	139
123. Primjena Zakona o radu u institucijama BiH	140
124. Poslovno uvjetovani otkaz ugovora o radu	140
125. Prava i obaveza iz radnog odnosa	141
126. Pobijanje odluke o prestanku radnog odnosa	141
127. Rokovi za zaštitu prava iz radnog odnosa	142
128. Zaštita prava radnika – zahtjev za naknadu štete na radu i u vezi sa radom	142
129. Zaštita prava profesionalnih vojnih lica	142
130. Zaštita radnika u slučaju privremene spriječenosti za rad ...	143
ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE	144
131. Mobing	144
132. Tužba za utvrđivanje diskriminacije	144
133. Tužba za otklanjanje posljedica	144
134. Uporedna grupa	145
135. Zaštita od diskriminacije	145
136. Zabrana diskriminacije	145
137. Zapošljavanje, rad i uslovi rada	146

PRIVREDNO PRAVO	147
138. Društvo sa ograničenom odgovornošću	147
139. Razlučni povjerioci	147
140. Stečaj	148
141. Stečajna masa	148
142. Pravo na dom	149
143. Otkup stana	149
AUTORSKO PRAVO	150
144. Žig	150
ZEMLJIŠNO KNIŽNO PRAVO	151
145. Upis u zemljišne knjige	151
UPRAVNO MATERIJALNO PRAVO	153
1. Energetika	155
2. Vlasništvo na vatrenom oružju	155
IZBORNI ZAKON	156
3. Birački odbori	156
4. Govor mržnje	156
5. Izbor članova opštinskih izbornih komisija	156
6. Nespojivost vršenja funkcija/Žalbe	157
7. Novčana kazna	157
8. Obaveza podnošenja finansijskog izvještaja	158
9. Pravila RAK-a	159
10. Podnosioci žalbe/Ovjera prijave	159
11. Utvrđivanje odgovornosti za vođenje preuranjene izborne kampanje	160
12. Zainteresovano lice	160
13. Zlupotreba javnih sredstava	160
14. Žalbe	161
BRANILAČKO/BORAČKA-INVALIDSKA ZAŠTITA	162
15. Borački dodatak	162
16. Novčani dodatak člana porodice poginulog dobitnika ratnog priznanja	162
17. Stambeno zbrinjavanje	163

18. Status branioca	163
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	164
19. Eksproprijacija preostalih nepokretnosti	164
20. Geološko istraživanje	164
21. Ispravljanje greške u katastarskom operateru	164
22. Lokacijski uslovi	165
23. Lokacijski uslovi/Građevinska dozvola	165
24. Pravo na naknadu za eksproprioisano nekretninu	165
25. Prestanak (gubitak) javnog dobra	166
26. Revizija dodjele zemljišta	166
27. Stvarna prava	166
28. Stupanje u posjed prije pravosnažnosti rješenja	167
29. Upis svojine u zemljišne knjige	168
30. Uzurpacija	168
ZAKON O JAVNIM NABAVKAMA BIH	170
31. Grupa kandidata i ponuđača	170
32. Naknada štete	170
33. Obavještenje kandidata i ponuđača o rezultatima javne nabavke	171
34. Odluka o izboru ponuđača	171
35. Opći uslovi za tehničku i profesionalnu sposobnost	171
36. Pojašnjenje tenderske dokumentacije	172
37. Pretvaranje prava korištenja	172
ZAKON O AZILU BIH	174
38. Izbjeglički i status suspsidijarne zaštite	174
39. Ograničenje kretanja tražiteljima međunarodne zaštite	175
SLOBODA PRISTUPA INFORMACIJAMA	176
40. Izuzeci od objavljivanja tražene informacije	176
41. Organ zadužen za zaštitu podataka	176
42. Osnovni principi zakonite obrade ličnih podataka	177
43. Sloboda pristupa informacijama	177

PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE	178
44. Ispravka podataka u matičnoj evidenciji	178
45. Starosna penzija	178
ZAKON O POREZU NA DODATNU VRIJEDNOST BIH ...	179
46. Jedinstveni registar poreskih obveznika	179
47. Oslobođanje od plaćanja PDV-a	179
48. Promet usluga/Lica koja podliježu plaćanju PDV-a	180
49. Utvrđivanje tržišne vrijednosti usluge zakupa	180
ZAKON O POSTUPKU INDIREKTOG OPOREZIVANJA BIH	181
50. Kontrola indirektnih poreza	181
PORODIČNO PRAVO	182
51. Naknada neto plate za vrijeme porodiljskog odsustva	182
ZAŠTITA PORODICE SA DJECOM	183
52. Roditelj njegovatelj	183
RAD I RADNI ODNOSI	184
53. Otpremnina	184
ZAKON O CARINSKOJ POLITICI BIH	185
54. Određivanje carinske vrijednosti uvezene robe	185
PRAVA IZ ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA	186
55. Pravo na refundaciju i naknadu plate/plaće	186
PRAVA NEZAPOSLENIH LICA	187
56. Pravo na novčanu naknadu	187
57. Priznanje prava na penzijsko i invalidsko osiguranje	187
ZAKON O POSTUPKU PRINUDNE NAPLATE INDIREKTHNIH POREZA BIH	188
58. Pokretanje postupka prinudne naplate	188
POREZI, DOPRINOSI I TAKSE	189
59. Porez na dobit	189
60. Porezna prijava	189

INSPEKCIJSKI NADZOR	190
61. Inspekcijski nadzor	190
ZAKON O KONKURENCIJI BIH	191
62. Zloupotreba vladajućeg-dominantnog položaja	191
UPRAVNI POSTUPAK	193
63. Izmjena zahtjeva	195
64. Izuzeće	195
65. Invalidska penzija	195
66. Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima	196
67. Oglašavanje rješenja ništavim	197
68. Obaveznost presude	197
69. Poništavanje rješenja po pravu nadzora	197
70. Prekid postupka/Prethodno pitanje	198
71. Pravo svojine	198
72. Prinudna naplata	198
73. Rješavanje drugostepenog organa po žalbi	199
74. Računanje rokova	199
75. Rješenje o ponavljanju/ obnavljanju postupka	200
76. Stranka	200
77. Stvarna nadležnost/Prethodno pitanje	201
78. Supsidijarna primjena zakona	201
79. Troškovi postupka	202
80. Uzurpacija	202
81. Usmeno rješenje	202
82. Ukidanje rješenja po pravu nadzora	203
83. Vanredni pravni lijek	203
84. Zabilježba izvršenja	204
UPRAVNI SPOR	205
85. Nadležnost	207
86. Nejavno rješavanje spora	207
87. Odgoda/odlaganje izvršenja upravnog akta	207
88. Odbacivanje tužbe	208
89. Ponavljanje postupka	209

90. Postupak zaštite sloboda i prava pojedinaca zajemčenih ustavom	209
91. Pravo na pokretanje upravnog spora	210
92. Povreda postupka	210
93. Podnosioci žalbe	210
94. Shodna primjena Zakona o parničnom postupku	211
95. Uvaženje tužbe i poništenje osporenog akta	211
96. Upravni akt	212
97. Troškovi postupka	212
98. Tužba zbog nedonošenja rješenja	212
99. Tužilac/Pravo pokretanja upravnog spora.	213
100. Zahtjev za preispitivanje sudske odluke	213
101. Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke	213
102. Zainteresovano lice	214
103. Konačnost Upravnog akta	214
EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA	215
104. Član 6 - Pravo na pravično suđenje.	215

KRIVIČNO MATERIJALNO PRAVO

I.

OPŠTI DIO

N

1. Nužna odbrana - Istovremeni ili direktno predstojeći napad

Kada je optuženi oštećenju zadnje dvije povrede, od kojih je jedna od njih - povreda glave bila smrtonosna zadao dok je oštećena bila u ležećem položaju, kada nije bila sposobna da uzvraća udarce i kada je njen napad bio prestao, onda se navedene radnje optuženog ne mogu smatrati postupanjem u nužnoj odbrani zbog postojanja prethodnog protivpravnog napada oštećene na optuženog, s obzirom daje za postojanje nužne odbrane u smislu člana 26. stav 2. KZ FBiH pored protivpravnosti napada, potrebno još i da je napad istovremen ili direktno predstojeći.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 03 0 K 023571 24 Kž 7 od 15.07.2024. godine

Deskriptor: Nužna odbrana - Istovremeni ili direktno predstojeći napad

2. Nužna odbrana - Neophodnost odbrane

Kada optuženi oštećenog, koji je provalio u njegovu kuću i krenuo prema njemu uz izrečenu psovku, udara ušicama velike sjekire u predjelu lijeve strane čela, on koristi svoje pravo na nužnu odbranu, ali takva odbrana u datim okolnostima nije bila neophodno potrebna da on od sebe odbije istovremeni protivpravni napad oštećenog, koji je, iako znatno mlađa osoba od optuženog, bio goloruk, pa bi i udarac upotrijebljenim oruđem u bilo koji drugi dio tijela, koji nije od vitalnog značaja za život, bio dovoljan za odbijanje takvog napada, zbog čega se takva odbrana optuženog ne može smatrati ni srazmjernom napadu u smislu člana 26. stav 3. KZ FBiH.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 016525 23 Kžk od 04.04.2024. godine

Deskriptor: Nužna odbrana - Neophodnost odbrane

3. Nužna odbrana - Protivpravnost napada

Radnja nasilnog provaljivanja u kuću optuženog od strane oštećenog, a zatim i radnje kretanja prema optuženom u unutrašnjosti kuće uz izrečenu psovku, imaju karakter protivpravnog napada.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 016525 23 Kžk od 04.04.2024. godine

Deskriptor: Nužna odbrana - Protivpravnost napada

P

4. Produženo krivično djelo

Kod produženog krivičnog djela koje se tretira kao jedno djelo mjerodavno je vrijeme izvršenja posljednje krivičnopravne radnje koja ulazi u sastav produženog krivičnog djela.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 122615 24 Kž od 20.02.2024. godine

Deskriptor: Produženo krivično djelo

R

5. Realni sticaj

Kako je prestankom rada u Poreskoj upravi optuženi izgubio svojstvo službenog lica i više nije mogao iskorištavati položaj koji je imao kao poreski službenik, a inkriminisane prevarne radnje nastavio da vrši dovodeći i održavajući više godina oštećenu u zabludi da i dalje radi poslove poreskog službenika, sa namjerom sticanja protivpravne imovinske koristi, to prevarni postupci optuženog koji su trajali u kontinuitetu više godina, poprimaju u periodu do i nakon njegovog penzionisanja, obilježja različitih krivičnih djela izvršenih u sticaju i to, krivičnog djela zloupotreba službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 315. stav 2. KZ RS i krivičnog djela prevara iz člana 230. stav 3. KZ RS.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 K 006646 23 Kž od 11.06.2024. godine

Deskriptor: Realni sticaj

U

6. Uračunljivost/neuračunljivost

Kada se na glavnom pretresu ukaže izvjesnim da je protupravno djelo učinjeno u stanju neuračunljivosti, a tužilac ne postupi po zakonskoj obavezi i izmjeni optužni akt, sud neće pogriješiti da u tom slučaju donese oslobađajuću presudu po osnovu tačke b) člana 284 ZKP BiH.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 K 046384 24 Kž 4 od 11.07.2024. godine

Deskriptor: Uračunljivost/neuračunljivost

7. Uračunavanje pritvora i ranije kazne i kazne izdržane u inozemstvu/Sumnja u dopuštenost izvršenja

U slučaju sumnje o valjanosti uračunavanja mjere pritvora u izrečenu kaznu, funkcionalno je nadležan sudija/predsjednik vijeća koji je sudio u prvom stepenu.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 024465 24 Kž 10 od 15.01.2024. godine

*Deskriptor: Uračunavanje pritvora i ranije kazne i kazne izdržane u inozemstvu
Sumnja u dopuštenost izvršenja*

Z

8. Zamjena kazne zatvora

8.1 Kada je osuđenoj osobi pravomoćnom presudom sud izrekao kaznu zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 7 (sedam) mjeseci, pa joj je nakon toga Odlukom o pomilovanju pravomoćno osuđenih osoba izrečena kazna zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine i 7 (sedam) mjeseci zamijenjena blažom kaznom zatvora u trajanju od 1 (jedne) godine, to ne znači da je osuđenoj osobi izrečena kazna zatvora od 1 (jedne) godine kako propisuje odredba člana 43a. stav 1. Krivičnog zakona Federacije BiH, pa nisu ispunjeni uvjeti da se udovolji zahtjevu osuđene osobe da se, nakon donošenja Odluke

o pomilovanju, kazna zatvora u trajanju od godinu dana zamijeni novčanom kaznom.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 63 0 K 027680 23 Kžž 2
06.12.2023. godine*

Deskriptor: Zamjena kazne zatvora

8.2 Oslobođanje od troškova krivičnog postupka u meritornoj odluci nije od utjecaja na odluku o tome koji će se model zamjene kazne zatvora novčanom kaznom primjeniti u kasnijoj fazi postupka po zahtjevu osuđenog.

*Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 K 046187 24 Kž 2 od
24.09.2024. godine*

Deskriptor: Zamjena kazne zatvora

II.

POSEBNI DIO

B

9. Bludne radnje

Upotreba sile ili iskorištavanje nekog stanja nije nužno konstitutivni element kivičnog djela Bludne radnje učinjene prema djetetu.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 124695 24 Kž 2 od 19.09.2024. godine

Deskriptor: Bludne radnje

10. Krivotvorenje isprava

Pod lažnom ispravom podrazumijeva se isprava koju nije izdao onaj ko je u njoj označen kao izdavalatelj, pri čemu je irelevantno da li je sadržaj isprave istinit ili nije, a pod preinačenom pravom ispravom, isprava kod koje je neovlašteno izmijenjen njen prvobitni sadržaj u odnosu na pravno relevantne činjenice, pa kako u činjeničnom opisu djela u optužnici, nije navedeno da su na ispravama za koje se optuženi tereti da ih je nabavio i upotrijebio kao prave, kao izdavalitelji tih isprava označena lica koja te isprave nisu izdala, odnosno, daje neko izmijenio njihov prvobitni sadržaj u pogledu pravno relevantnih činjenica, onda činjenični opis ne sadrži bitna obilježja krivičnog djela Krivotvorenje isprave iz člana 373. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 04 0 K 008379 23 Kžk od 19.07.2024. godine

Deskriptor: Krivotvorenje isprava

N

11. Nasilje u porodici

Kod krivičnog djela Nasilje u obitelji iz člana 222. stav 5. KZ FBiH kvalifikatorna okolnost je teža posljedica - smrt oštećenog, pa je za

postojanje ovog oblika krivičnog djela Nasilje u obitelji potrebno da je u odnosu na težu posljedicu postojao nehat na strani učinitelja.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 037828 22 Kž 2 11.03.2024. godine

Deskriptor: Nasilje u porodici

12. Napad na sudiju i javnog tužioca

Kada je optuženi, radnjama opisanim u dispozitivu optužnice i izreci presude spriječio postupajućeg sudiju u parničnom postupku da obavi službenu radnju uviđaja na licu mjesta sa odgovarajućim vještačenjem, onda za pravnu kvalifikaciju njegovih radnji kao krivičnog djela napad na sudiju i javnog tužioca iz člana 339. stav 2. Krivičnog zakonika Republike Srpske nije od uticaja činjenica da li su za obavljanje te službene radnje bile ispunjene sve pretpostavke propisane odredbama Zakona o parničnom postupku.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 K 030116 22 Kž od 11.03.2024. godine

Deskriptor: Napad na sudiju i javnog tužioca

O

13. Otmica

Kod krivičnih djela Iznuda i Otmica radi se o krivičnim djelima sa različitim zaštitnim objektima, kod kojih radnja jednog od njih nije obuhvaćena radnjom drugog krivičnog djela, pa se ne može govoriti o tzv. prividnom sticaju krivičnih djela.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 150051 24 Kž od 04.10.2024. godine

Deskriptor: Otmica

Iznuda

Prividni sticaj

14. Obljuba sa djetetom mlađim od petnaest godina

Pristanak djevojčice mlađe od 15 godina na seksualne odnose sa optuženim, kao zrelim muškarcem, ne isključuje njegovu krivičnu

odgovornosti za krivično djelo iz člana 172. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ RS, s obzirom da se predmetnom inkriminacijom štite djeca od seksualnog iskorištavanja, jer su u toj dobi emocionalno nezrela za stupanje u seksualne odnose koji onemogućavaju njihovo normalno sazrijevanje i ukupan psihofizički razvoj.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 K 006198 21 Kž od 07.05.2024. godine

Deskriptor: Obljuba sa djetetom mlađim od petnaest godina

15. Pranje novca

Pribavljena imovinska korist nema odlučan značaj za postojanje krivičnog djela pranje novca iz člana 263. stav 2. u vezi stava 1. KZ RS, kao ni krivičnog djela iz člana 55. Zakona o deviznom poslovanju, koje se osumnjičenom na teret stavlja kao izvršiocu i krivičnog djela iz kojeg potiče novac koji je „oprان“, tj. stavljen u legalne tokove.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 K 009891 24 Kž od 01.06.2024. godine

Deskriptor: Pranje novca

16. Porezna utaja

Kada su u pitanju pravne osobe kao poreski obveznici, počinitelj krivičnog djela Poreska utaja je lice u pravnom licu koje postupa u ime pravnog lica, odnosno najčešće je to odgovorno lice u pravnom licu, a pojam odgovornog lica u pravnom licu propisan je članom 2. Zakona o preduzećima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 152387 24 Kž od 15.05.2024. godine

Deskriptor: Porezna utaja

17. Povreda slobode odlučivanja birača

Krivično djelo Povreda slobode odlučivanja birača može se izvršiti samo sa direktnim umišljajem, tako da krivica učinioca postoji samo ako je bio svjestan da svojim radnjama, u konkretnom slučaju podmićivanjem kao jednom od alternativno propisanih radnji, utiče na slobodu opredjeljenja birača na izborima i ako je htio postizanje određene posljedice njegovim učinjenjem, u konkretnom slučaju

glasanje za pojedinog kandidata, odnosno, da je njegov umišljaj u tom smislu subjektivno bio usmjeren na glasanje s namjerom da pojedinom kandidatu prikupi glasove. Navedeno čini subjektivnu stranu krivičnog djela što je, pored objektivnih obilježja koja se ogledaju u radnji izvršenja i posljedici, uslov za njegovo postojanje, pa u činjeničnoj osnovici izreke presude u smislu odredbe člana 285. stav 1. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, trebaju biti sadržane činjenice i okolnosti koje se odnose na subjektivnu stranu postupanja učinioca djela (iz kojih jasno i nedvosmisleno proizilazi direktni umišljaj sa svim njegovim komponentama).

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 133994 23 Kž od 20.11.2023. godine

Deskriptor: Povreda slobode odlučivanja birača

U

18. Ugrožavanje javnog prometa

Kada činjenični opis djela u optužnici, pravno kvalificiran kao Teška krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa iz člana 336. stav 2. u vezi sa krivičnim djelom Ugrožavanje javnog prometa iz člana 332. stav 1. KZ FBiH, ne sadrži navode o ugrožavanju javnog prometa (kojim se dovodi u opasnost život ljudi ili imovina većeg obima) kao posljedici tog (osnovnog) krivičnog djela, onda opisano djelo nije krivično djelo za koje se optuženi tereti optužnicom jer ne sadrži sva njegova bitna obilježja propisana zakonom.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 08 0 K 003162 24 Kžk od 17.05.2024. godine

Deskriptor: Ugrožavanje javnog prometa

Z

19. Zloupotreba položaja ili ovlasti

19.1 Kako se kazneno djelo Zloupotreba položaja ili ovlasti može počiniti sa direktnim umišljajem, u dispozitivu potvrđene optužnice, odnosno, izreci prvostupanjske presude, mora biti opisan subjektivni odnos optuženog prema kaznenom djelu za koje se tereti, ili iz činjeničnog opisa moraju proizilaziti činjenice

i okolnosti iz kojih se moglo zaključiti sa kojim oblikom vinosti je optuženi počinio navedeno kazneno djelo.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 108221 23 Kž 2 od 06.09.2024. godine

Deskriptor: Zloupotreba položaja ili ovlasti

19.2 Ako se ima u vidu da je kazneno djelo Zlouporeba položaja ili ovlasti kazneno djelo sa tzv. „alternativnom dispozicijom“, onda je nužno da u svakom konkretnom slučaju u činjeničnom opisu radnje počinjenja navedenog kaznenog djela, bude jasno definirano (opisano) kojom od alternativno predviđenih radnji počinjenja je u konkretnom slučaju ono počinjeno.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 108221 23 Kž 2 od 06.09.2024. godine

Deskriptor: Zloupotreba položaja ili ovlasti

19.3 Kako se kod kaznenog djela Zlouporeba položaja ili ovlasti kao bitno obilježje pojavljuje svojstvo počinitelja kao službene osobe (delicta propria), odlučne činjenice koje se odnose na svojstvo optuženog kao službene osobe, ne mogu se zasnivati na zakonskim ili podzakonskim propisima kojima se uređuje oblast prostornog planiranja i građenja u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine, nego je za utvrđivanje tog svojstva odlučujuća odredba članka 2. stavak 3. Kaznenog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, kojom je u općem dijelu, u okviru „osnovnih pojmova“, definiran pojam službene osobe, koji je jedini mjerodavan za utvrđivanje tog svojstva počinitelja kada su u pitanju sva kaznena djela iz Glave XXXI - kaznena djela podmićivanja i kaznena djela protiv službene i druge odgovorne dužnosti.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 134856 24 Kž od 20.03.2024. godine

Deskriptor: Zloupotreba položaja ili ovlasti

KRIVIČNO PROCESNO PRAVO

I.

OPŠTE ODREDBE

I

20. Izricanje mjera zabrane

U nedostatku prijedloga tužioca, Sud i dalje ima diskreciono pravo, shodno odredbi člana 138. ZKP BiH, da nakon izricanja prvostepene presude odredi jednu od mjera obezbjeđenja prisustva i uspješnog vođenja postupka.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 017538 24 Krž 16 od 10.01.2024. godine

*Deskriptor: Izricanje mjera zabrane
Pritvor nakon izricanja presude*

L

21. Lica koja mogu odbiti svjedočenje

Okolnost što se svjedočenje bivše vanbračne supruge optuženog odnosi na period dok je još trajala njihova vanbračna zajednica, ne daje joj nakon prekida vanbračne zajednice svojstvo privilegovanog svjedoka koji može odbiti svjedočenje shodno članu 148. ZKP RS.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 K 000557 22 Kž od 14.03.2024. godine

Deskriptor: Lica koja mogu odbiti svjedočenje

N

22. Nepravo ponavljanje krivičnog postupka

22.1 Prilikom donošenja odluke o objedinjavanju kazni, činjenice dobrog vladanja u ustanovi i disciplinskog nekažnjavanja ne mogu biti cijenjene prilikom izricanja jedinstvene kazne zatvora u postupku za nepravo ponavljanje. Također, potrebno je voditi

računa da li je jedna od kazni već ranije objedinjena, a sve kako se ne bi izgubila svrha kažnjavanja.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 008645 16 Kž 7 od 12.12.2016. godine

Deskriptor: Nepravo ponavljanje krivičnog postupka

Vrste i svrha krivičnih sankcija

Odmjeravanje kazne za krivična djela učinjena u sticaju

22.2 Princip asperacije je osnovni i najznačajniji princip koji se koristi kod izricanja jedinstvene kazne, te se do iste dolazi tako što se najteža od utvrđenih kazni povećava, ali na način da se ne dosegne zbir utvrđenih kazni, kao i da se ne izgubi smisao druge kazne prilikom njenog umanjenja naspram povećanja najteže.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 012831 18 Kž 11 od 29.05.2018. godine

Deskriptor: Nepravo ponavljanje krivičnog postupka

Odmjeravanje kazne za krivična djela učinjena u sticaju

22.3 U postupku nepravog ponavljanja krivičnog postupka, nema dvojbe da se odredba člana 324a. ZKP BiH direktno veže za odredbu člana 55. stav 1. KZ BiH, koja jasno ukazuje na vremenske odrednice počinjenja krivičnih djela za koja se može primijeniti odmjerenje jedinstvene kazne.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 002902 21 Kž 6 od 19.02.2021. godine

Deskriptor: Nepravo ponavljanje krivičnog postupka

Odmjeravanje kazne za krivična djela učinjena u sticaju

23. Nagrada i nužni izdaci branitelja/branioca

Nije opravdana isplata nagrade advokatu za učešće u pregovorima o krivici optuženog koji nisu rezultirali sporazumom koji je prihvaćen od strane Suda.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 033757 19 Kž 2 od 12.12.2019. godine

Deskriptor: Nagrada i nužni izdaci branitelja/branioca

O

24. Osnovana sumnja

Kako osnovana sumnja u smislu člana 21. tačka m) ZKP FBiH predstavlja viši stepen sumnje zasnovan na prikupljenim dokazima koji upućuju na zaključak da je izvršeno krivično djelo, onda se zaključak o postojanju osnovane sumnje, kao općeg uvjeta za produženje pritvora, ne može zasnovati na izvještaju o učinjenom krivičnom djelu sačinjenom od strane ovlaštenih službenih osoba policije i na naredbi o sprovođenju istrage, jer ti akti nadležnih organa nisu dokaz da je krivično djelo učinjeno.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 019471 23 Kž
03.11.2023. godine*

Deskriptor: Osnovana sumnja

P

25. Pravo na branitelja/ branioca

25.1 Činjenica da se optuženi tereti za krivično djelo koje je po svojoj prirodi složeno, ne implicira imperativnu obavezu uvažavanja zahtjeva za postavljenje dodatnog branioca, već se procjeni takvog zahtjeva treba pristupiti svestrano, akcentirajući kriminalnu količinu koja se optuženom stavlja na teret.

*Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 027417 19 Krž 2 od
12.02.2019. godine*

Deskriptor: Pravo na branitelja

Broj branitelja

Obavezna odbrana

25.2 Punomoć kojom optuženi ovlašćuje branioca da, radi zaštite njegovih interesa i na zakonu zasnovanih prava, preduzme sve pravne radnje i upotrijebi sva u zakonu predviđena sredstva do okončanja postupka, u sebi sadrži i ovlaštenje za navedenog branioca da može podnijeti i Zahtjev za zaštitu zakonitosti kao vanredni pravni lijek.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 73 0 K 033054 23
Kvlz od 20.08.2024. godine*

Deskriptor: Pravo na branioca

25.3 Povrijeđeno je pravo na odbranu optuženog i time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, kada optuženom nije omogućeno da se o prijedlogu tužiteljstva za produženje pritvora izjasni branitelj koga je, shodno odredbi člana 63. stav 1. ZKP FBiH, uzeo sam optuženi i koji je prisutan tom ročištu, nego se o prijedlogu za produženje pritvora izjasnio ranije postavljeni branitelj.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 045675 24 Kž 2
15.03.2024. godine*

Deskriptor: Pravo na branitelja

Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

25.4 Odredba ZKP BiH koja propisuje mogućnost da optuženi ima više branilaca, ne implicira imperativnu obavezu suda za postavljanje više branilaca po službenoj dužnosti, već se takva situacija procjenjuje u svakom konkretnom predmetu, shodno objektivnim okolnostima kao što su obimnost optužnice, broj predloženih dokaza, dužina trajanja postupka, dinamika suđenja, broj procesnih pitanja i slično.

*Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 044977 24 Krž od
25.06.2024. godine*

Deskriptor: Pravo na branitelja

Broj branitelja

Obavezna odbrana

26. Pritvor nakon izricanja presude

Određivanje, odnosno produženje pritvora nakon izricanja presude na kaznu zatvora, ne zahtijeva preispitivanje posebnih pritvorskih razloga iz člana 132. stav 1. ZKP BiH, budući da se uzimaju u obzir okolnosti povezane sa izvršenjem krivičnog djela, te ličnosti počinioca.

*Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 024608 23 Krž 6 od
08.11.2023. godine*

Deskriptor: Pritvor nakon izricanja presude

27. Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora

27.1 U izreci rješenja o kontroli mjere pritvora nije potrebno navoditi do kada pritvor traje, niti kada će biti sljedeća kontrola, obzirom da je to jasno navedeno u rješenju kojim je pritvor određen/produžen nakon potvrđivanja optužnice.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 024349 24 Kž 3 od 27.03.2020. godine

Deskriptor: Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora

27.2 Prilikom kontrole mjere pritvora potrebno je provjeriti da li još uvijek postoje okolnosti koje su postojale u momentu donošenja rješenja o određivanju/produženju pritvora, i dati kraći osvrt na to da se iste nisu promijenile, bez da se ponovo o tim nepromijenjenim okolnostima detaljno raspravlja. Istovremeno kod procjene mogućnosti primjene blaže mjere, intenzitet iznesenih okolnosti se ima preispitati u skladu sa standardima i kriterijima zakonitosti ograničenja slobode i nadvladavanja zaštite interesa zakonitog postupka.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 022343 24 Krž 4 od 15.04.2024. godine

Deskriptor: Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora

27.3 Kada je sud izvršio kontrolu opravdanosti pritvora prije isteka roka od dva mjeseca od dana posljednje odluke o pritvoru nakon potvrđivanja optužnice, nije počinjena bitna povreda odredaba člana 311. stav 2. ZKP RS, jer je sud ovlašten izvršiti kontrolu i prije isteka ovog roka ako ocijeni da je to potrebno u interesu zaštite prava optuženog.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 K 006426 24 Kž 5 od 06.08.2024. godine

Deskriptor: Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora

28. Pravo na odbranu

Odbrana, ukoliko se za to opredijeli, ima pravo prikupljati i predlagati izvođenje dokaza u fazi glavnog pretresa, što uključuje i angažovanje vještaka, za što nije potrebna naredba Suda.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 022050 21 Kž od 11.06.2021. godine

*Deskriptor: Pravo na odbranu
Jednakost u postupanju
Zakonitost dokaza
Naredba o vještačenju
Javnost postupka*

29. Prepoznavanje svjedoka

Shodno članu 150. ZKP RS ne postoji zakonska obaveza, već samo mogućnost da se izjava svjedoka provjeri, vršenjem radnji prepoznavanja lica ili stvari, kao i suočavanjem svjedoka, o čemu sud odlučuje samoinicijativno ili po prijedlogu strana u postupku, zavisno od okolnosti svakog konkretnog slučaja.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 K 006064 23 Kž 04.07.2024. godine

*Deskriptor: Prepoznavanje svjedoka
Način saslušanja i suočenje svjedoka*

R

30. Rješenje o jemstvu

U situaciji kada se vrijeme kontrole pritvora preklapa sa prijedlogom za jemstvo, nema smetnje da funkcionalno nadležno pretresno vijeće o oba pitanja odlučuje istovremeno jednom odlukom.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 044836 24 Kž 1 od 29.03.2024. godine

*Deskriptor: Rješenje o jemstvu
Jamstva
Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora*

S

31. Sadržaj rješenja o pritvoru

Nije povrijeđena odredba člana 148. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, kada u izreci rješenja o produženju pritvora nakon potvrđivanja optužnice nije naveden zakonski osnov za produženje pritvora, nego je on naveden u obrazloženju rješenja.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 020191 24 Kž 2 od 20.09.2024. godine

Deskriptor: Sadržaj rješenja o pritvoru

32. Sastav suda

Nadležnost vanpretresnog vijeća po članu 24. stav 7. ZKP BiH nije samo u domeni odlučivanja po žalbi protiv rješenja, već i odlučivanje po svim drugim procesnim pitanjima kada se pojavi situacija da je odluku nužno donijeti van pretresa.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 018498 24 Krž 3 od 08.02.2024. godine

Deskriptor: Sastav suda

*Isužeće tužitelja i drugih učesnika u postupku
Ko ne može biti vještak*

T

33. Trajanje pritvora u istrazi

33.1 Rok od dva mjeseca, koliko može trajati pritvor u istrazi produžen na osnovu člana 200. stav 2. ZKP RS, računa se od vremena kad ističe pritvor po rješenju kojim je određen, a ne od vremena kad je doneseno rješenje o produženju pritvora.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 K 006062 24 Kž 6 od 19.06.2024. godine

Deskriptor: Trajanje pritvoru u istrage

33.2 Rješenjem o produženju pritvora na osnovu člana 200. stav 3. ZKP RS, rok od tri mjeseca ima se računati od vremena do kojeg pritvor može trajati po prethodnom rješenju kojim je osumnjičenom

pritvor produžen na osnovu člana 200. stav 2. ZKP RS, jer je to trajanje određeno od vremena isteka jednomjesečnog pritvora koji je osumnjičenom počeo teći od dana i časa kada je lišen slobode.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 K 006062 24 Kž 6 od 19.06.2024. godine

Deskriptor: Trajanje pritvoru u istrage

33.3 Kada pritvor osumnjičenom egzistira na osnovanoj sumnji da je počinio krivična djela za koja je, s obzirom na propisanu kaznu isključena mogućnost produženja pritvora u istrazi preko tri mjeseca, onda se prijedlog tužioca za produženje pritvora preko tri mjeseca ne može zasnivati na izmjenjenoj pravnoj kvalifikaciji na teža krivična djela, koja prema propisnoj kazni otvaraju mogućnost produženja pritvora i preko tri mjeseca, ako takva pravna kvalifikacija, ne proizlazi iz novih činjenica i dokaza u odnosu na činjeničnu osnovu prethodnog rješenja o produženju pritvora.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 K 009891 24 Kž 2 od 29.08.2024. godine

Deskriptor: Trajanje pritvora i istrazi

33.4 Kada je pravosnažnim rješenjem utvrđena osnovana sumnja kao opšti uslov za produženje pritvora za krivična djela blaže pravne kvalifikacije u odnosu na pravnu kvalifikaciju djela na kojima se zasniva prijedlog tužioca za produženje pritvora, činjenica da to rješenje tužilac nije pobijao žalbom implicira njegovo saglašavanje sa pravnom kvalifikacijom krivičnih djela u tom rješenju.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 K 009891 24 Kž 2 od 29.08.2024. godine

Deskriptor: Trajanje pritvora i istrazi

34. Troškovi krivičnog postupka u slučaju obustave postupka, oslobađajuće ili odbijajuće presude

U situacijama kada je lice oslobođeno od optužbe, Sud nije dužan isplatiti nagradu kompletnom timu odbrane. Isplata, u pogledu pristupa ročištima, vrši se na način da Sud nagradu određuje spram jednog branioca, ne ulazeći u njihov odnos rasporeda zadataka odbrane, niti

činjenice koji će i kada pristupiti na ročište, te da li će ocijeniti da je korist odbrane da prisustvo ostvaruju oba.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 012247 24 Krž 2 od 14.08.2024. godine

*Deskriptor: Troškovi krivičnog postupka u slučaju obustave postupka, oslobađajuće ili odbijajuće presude
Nagrada i nužni izdaci branitelja/branioca*

V

35. Vještačenje u stručnoj ustanovi ili državnom organu

Isplata traženih poreza i doprinosa angažovanih vještaka iz ustanove kojoj je povjereno vještačenje je pitanje internih odnosa unutar te ustanove, a što na bilo koji način ne obavezuje Sud prilikom određivanja nagrade.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 032800 24 Krž 2 od 22.03.2024. godine

*Deskriptor: Vještačenje u stručnoj ustanovi ili državnom organu
Vrste troškova krivičnog postupka*

Z

36. Zakonitost dokaza

Budući da su, u skladu sa članovima 70. i 71. ZKP FBiH uvjeti za izdavanje naredbe o pretresanju na osnovu usmenog zahtjeva, da postoji opasnost od odlaganja, zatim da, kada je podnesen takav zahtjev za pretresanje, sudija za prethodni postupak dalji tok razgovora zabilježi, te da podnositelj takvog zahtjeva sam sastavi naredbu u skladu sa članom 72. ZKP FBiH i pročita je u cjelini sudiji za prethodni postupak onda je, ukoliko nisu ispunjeni ti zakonski uvjeti, pretresanje na temelju takve naredbe nezakonito, pa su i predmeti pribavljeni pretresanjem nezakoniti dokazi, jer su, u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH, pribavljeni bitnim povredama odredaba zakona o krivičnom postupku.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 013650 24 Kž 3 od 27.08.2024. godine

Deskriptor: Zakonitost dokaza

37. Zabrana ispitivanja oštećenog o njegovom seksualnom životu prije izvršenog krivičnog djela i nemogućnost zasnivanja sudske odluke na iskazu oštećenog ako je takvo ispitivanje obavljeno

Prilikom analize i ocjene iskaza oštećenih lica kao svjedoka, sud mora imati u vidu ograničenja koja zakon propisuje u pogledu ispitivanja o njihovom ranijem seksualnom životu, jer se radi o nedozvoljenim pitanjima, pa ako su postavljena, na odgovorima datim na ta pitanja se ne može zasnivati sudska odluka shodno odredbi člana 151. stav 5. ZKP RS.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 K 006198 21 Kž od 07.05.2024. godine

Deskriptor: Zabrana ispitivanja oštećenog o njegovom seksualnom životu prije izvršenog krivičnog djela i nemogućnost zasnivanja sudske odluke na iskazu oštećenog ako je takvo ispitivanje obavljeno

II.

TOK POSTUPKA

A

38. Angažovanje i ispitivanje vještaka

Sud neće prihvatiti nalaz i mišljenje vještaka u situaciji kada je nalaz samo uložen u spis tokom predaje materijalne dokumentacije, a da taj dokaz nije izveden na glavnom pretresu odnosno da niko od vještaka koji su vještačili nisu pozvani na glavni pretres niti su svoj nalaz iznijeli pred sudom, čime je uskraćena mogućnost i odbrani da unakrsno ispita vještaka.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 150610 24 KŽ od 08.10.2024. godine

Deskriptor: Angažovanje i ispitivanje vještaka

B

39. Bitne povrede odredaba krivičnog postupka

39.1 Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

39.1.1 Kada je sud propustio da uzme u razmatranje prigovor odbrane o nezakornitosti dokaza iznesen tokom glavnog pretresa i da se izjasni o osnovanosti tog prigovora, iako je na dokazima na koje su se odnosili prigovori odbrane zasnovao svoju presudu, učinio je bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, jer je usljed toga onemogućena djelotvorna odbrana optuženog.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 08 0 K 003135 23 KŽ 5 30.10.2023. godine

Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

39.1.2 Kada se obrazloženje drugostepene presude o pogledu žalbenih prigovora odbrane svodi na zaključak da je neosnovan žalbeni prigovor o počinjenim bitnim povredama odredaba krivičnog

postupka na koje žalba ukazuje, a da se pri tome žalbeni sud uopšte ne izjašnjava na argumente žalbe na kojima su zasnovani ovi prigovori, na taj način je u žalbenom postupku počinjena povreda prava na odbranu, jer ovako koncipirano obrazloženje ne zadovoljava standarde koji se zahtijevaju za odluke suda više instance donesene u postupku po žalbi na prvostepenu presudu, a koji predstavljaju garanciju da sud žalbu nije odbio prije nego što je prethodno razmotrio sve relevantne žalbene prigovore.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 73 0 K 033054 23
Kvlz od 20.08.2024. godine*

Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

39.1.3 Kada iz obrazloženja drugostepene presude nesumnjivo proizlazi da je drugostepeni sud prije donošenja odluke o žalbi razmotrio sve relevantne žalbene prigovore, onda nema mjesta tvrdnji o učinjenoj povredi prava na odbranu u žalbenom postupku, jer suštinski zahtjev, kada se radi o odluci višeg suda donesenoj u postupku po žalbi, je da viši sud ukaže na to da je razmotrio pitanja istaknuta u žalbi koja su bila od suštinskog značaja i da žalbu nije odbio prije nego što ju je prethodno razmotrio.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 K 291983 24
Kvlz od 22.07.2024. godine*

Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

39.1.4 Pod povredu prava na odbranu kao bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, propisanu odredbama člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, ne mogu se podvesti one povrede postupka koje su izdvojene u posebne, druge oblike bitnih povreda odredaba krivičnog postupka predviđene u citiranoj zakonskoj odredbi, uključujući i povredu propisanu pod tačkom z) te odredbe (koja se manifestuje u zasnivanju presude na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda), te tačkom k) iste zakonske odredbe (koja se ogleda u nerazumljivosti izreke presude, protivrječnosti izreke samoj sebi i razlozima presude kao i u nedostatku razloga o odlučnim činjenicama).

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 K 071801 24
Kvlz od 17.06.2024. godine*

Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

39.1.5 Nije počinjena povreda prava na odbranu u žalbenom postupku, kada je drugostepeni sud u obrazloženju svoje presude prethodno interpretirao sadržaj žalbenog prigovora, a potom prigovor ocijenio kao neosnovan, saglašavajući se sa razlozima prvostepene presude zbog kojih je odbijen prijedlog odbrane za saslušanje svjedoka, koje razloge je inkorporirao u detaljno obrazloženje svoje presude, te pri tome dao i dodatne argumente u prilog pravilnosti odluke prvostepenog suda o odbijanju prijedloga odbrane za saslušanje navedenog svjedoka.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 K 291983 24
Kvlz od 22.07.2024. godine*

Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

39.1.6 Drugostepeni sud je prije donošenja odluke o žalbi razmotrio sve relevantne žalbene prigovore, pa se na prigovorima Zahtjeva za zaštitu zakonitosti, kojima se dovodi u pitanje validnost datog obrazloženja drugostepene presude za razloge odbijanja žalbenih prigovora odbrane na činjeničnu osnovu prvostepene presude, ne može zasnivati tvrdnja da je pobijanom drugostepenom presudom povrijeđeno pravo osuđene na odbranu u žalbenom postupku.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 K 303340 23
Kvlz od 22.07.2024. godine*

Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

39.1.7 Sud može odbiti izvođenje dokaza na glavnom pretresu samo ako zaključi da okolnosti koje stranka ili branilac želi da dokaže nemaju značaja za predmet ili da je ponuđeni dokaz nepotreban, pa kada se za odbijanje dokaznog prijedloga odbrane sud pozvao na okolnosti koje nisu osnov za odbijanje izvođenja dokaza (ne mogu se podvesti pod navedene zakonske razloge), onda je na taj način počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka u vidu povrede prava na odbranu.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 K 024819 21 Kž
4 od 03.09.2024. godine*

Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

39.1.8 Prvostepeni sud je u razlozima presude obrazložio zbog čega je odbijen prijedlog odbrane za saslušanje svjedoka, pa se

slijedom toga prigovor kojim osporava validnost datih razloga u obrazloženju prvostepene presude za neprihvatanje dokaznog prijedloga odbrane ne može podvesti pod povredu prava na odbranu kao bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS, jer je od presudnog značaja, posmatrano s aspekta prava na odbranu, to da li je sud obrazložio iz kojih razloga nije prihvatio taj dokazni prijedlog.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 K 291983 24
Kvlz od 22.07.2024. godine*

Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

39.1.9 Kako na glavnom pretresu nije pročitao zapisnik o uviđaju i ostali dokazni materijal koji je tužilac predao i sud prihvatio i uložio u predmetne spise, a stranke i branilac nisu dogovorili da se isti ne čitaju, time je postupljeno protivno odredbama člana 289. stav 1. i 4. ZKP RS i onemogućeno odbrani da se na glavnom pretresu izjasni o ovim dokazima u skladu sa pravom na odbranu iz člana 6. stav 2. ZKP RS, što predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 15 0 K 004643 22 Kž
od 07.05.2024. godine*

Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

39.1.10 Nije povrijeđeno pravo osumnjičenog na odbranu i učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka g) ZKP RS u situaciji kada je odbrani u početnoj fazi istrage i prilikom izjašnjenja o prijedlogu za produženje pritvora, uskraćen uvid u određene spise i dokaze, za koje je prihvaćeno kao relevantno obrazloženje tužioca da bi njihovo otkrivanje moglo dovesti u opasnost cilj istrage, uz činjenicu da je odbrana obaviještena o drugim dokazima bitnim za procjenu zakonitosti pritvora, u skladu sa članom 55. stav 1. i 2. ZKP RS.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 K 006062 24 Kž
7 od 05.08.2024. godine*

Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu

39.1.11 Dokazni prijedlog odbrane za vještačenje po vještaku kojeg je odbrana izabrala, prvostepeni sud može odbiti kao nepotreban

u cjelini (uz obavezu da obrazloži razloge odbijanja), ili da prihvati taj prijedlog u cjelini, a samo primjenom instituta izuzeća mogao je da ne prihvati predloženog vještaka, pa kada je prvostepeni sud prihvatio prijedlog odbrane za novo saobraćajno vještačenje, ali bez zakonskog uporišta (izvan razloga o izuzeću) i bez valjanog obrazloženja nije prihvatio vještaka kojeg je odbrana izabrala, na navedeni način je povrijedio pravo na odbranu optuženog u vidu kršenja principa jednakosti u postupanju.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 85 0 K 082239 23
Kvlz od 23.09.2024. godine*

*Deskriptor: Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu
Jednakost u postupanju*

39.2 Bitna povreda – glavni pretres održan bez osobe čija je prisutnost na glavnom pretresu po zakonu obavezna ili je optuženom, branitelju ili oštećenom protivno njegovom zahtjevu uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa

Kada je sud osumnjičenom, nakon njegovog izjašnjenja prilikom prvog ispitivanja, obezbjedio sudskog prevodioca na jezik koji razumije, pa se tim jezikom on služio i kasnije prilikom ispitivanja kod tužioca i pred sudom prilikom izjašnjenja o prijedlogu za određivanje pritvora, na taj način mu je osigurano pravo iz člana 8. stav 2. ZKP RS da se u krivičnom postupku služi maternjim jezikom ili jezikom koji razumije, pa slijedom toga nije počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka v) ZKP RS kada sud nije udovoljio njegovom zahtjevu da mu se na kasnijem ročištu za izjašnjenje o prijedlogu za produženje pritvora obezbjedi prevodilac za maternji jezik.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 K 036446 24 Kž
2 od 20.08.2024. godine*

Deskriptor: Bitna povreda – glavni pretres održan bez osobe čija je prisutnost na glavnom pretresu po zakonu obavezna ili je optuženom, branitelju ili oštećenom protivno njegovom zahtjevu uskraćeno da na glavnom pretresu upotrebljava svoj jezik i da na svom jeziku prati tok glavnog pretresa

39.3 Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda

39.3.1 Kada je osumnjičeni prilikom ispitivanja pred tužiocem u prisusustvu branioca, izjavio da ostaje kod ranije datog iskaza datog u policiji (bez prisustva branioca), a pri tome ne iznoseći usmeno sadržaj tog iskaza, onda se taj iskaz ne može smatrati sastavnim dijelom zapisnika o ispitivanju osumnjičenog pred tužiocem, pa slijedom toga se njegov iskaz dat na zapisnik o ispitivanju pred policijom (bez prisustva branioca) ne može pročitati i koristiti kao dokaz na glavnom pretresu, jer se radi o dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda (nezakonit dokaz).

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 K 024819 21 Kž 4 od 03.09.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda

39.3.2 Kada je maloljetnu oštećenu i maloljetne svjedoke u istrazi saslušao psiholog, a ne tužilac ili ovlašćeno službeno lice uz pomoć psihologa, takvi zapisnici o njihovom saslušanju su nezakoniti dokazi na kojima se ne može zasnovati presuda, pa s obzirom da je prvostepeni sud na takvim zapisnicima zasnovao pobijanu presudu, na taj način je počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka koja se manifestuje u zasnivanju presude na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 K 024819 21 Kž 4 od 03.09.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda

39.3.3 Obavještenja do kojih policijski organi BiH dođu u saradnji sa policijskim organima drugih država u skladu sa domaćim i međunarodnim propisima (obavještenja do kojih su istražni organi došli analizirajući presretnute komunikacije putem SKY aplikacije), mogu biti u toku istrage korišteni za donošenje odluke o pritvoru uz druge prikupljene dokaze i obavještenja.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 K 006062 24 Kž 7 od 05.08.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP RS ne može zasnivati presuda

39.4 Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama

39.4.1 Izreka rješenja o produženju pritvora nakon potvrđivanja optužnice u kojoj nije navedena zakonska odredba na osnovu koje je pritvor produžen, nije suprotna razlozima rješenja i nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH zbog toga što je u obrazloženju rješenja navedena ta zakonska odredba.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 020191 24 Kž 2 od 20.04.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama

39.4.2 Kako u izreci rješenja kojim se određuju privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi u smislu odredbe člana 17. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom Federacije Bosne i Hercegovine, nije uopće navedena visina imovinske koristi koja se osigurava privremenom mjerom, niti je u skladu sa odredbama člana 4. tačka d) i člana 16. stav 2. navedenog zakona označen protivnik osiguranja prema kojem se određuju privremene mjere osiguranja (osumnjičena, optužena ili povezana osoba), nego je naveden predmet mjera osiguranja (udio osnivačkog kapitala povezanih osoba), izreka rješenja je nerazumljiva i na taj način je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 042084 24 Kž 15 od 26.07.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama
Uvjeti za određivanje privremenih mjera osiguranja

39.4.3 Izreka pismeno izrađenog rješenja o kažnjavanju branitelja je nerazumljiva te je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, kada u pogledu radnji zbog kojih se branitelj kažnjava postoji nesaglasnost između izreke pismeno izrađenog rješenja i rješenja objavljenog na glavnom pretresu koje je uneseno na zapisnik o glavnom pretresu i koje predstavlja njegov izvornik.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 034430 24 Kž 5 od 13.08.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama

39.4.4 Kada prvostepeni sud nije dao razloge konkretno koji dokazi i šta iz tih dokaza upućuje na postojanje osnovane sumnje da su osumnjičeni učinili krivična djela za koja se protiv njih vodi istraga, rješenje o produženju pritvora ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama te je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 046003 24 Kž od 13.08.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama

39.4.5 Kada je sud presudom optužene oglasio krivim za krivično djelo Zloupotreba položaja ili ovlaštenja iz člana 383. stav 3., u vezi sa stavom 1. i sa članom 31. KZ FBiH, a u obrazloženju presude propustio određeno navesti kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, konkretno prigovora odbrane koji se odnosio na optužbu za kršenje blanketne odredbe, onda je postupio protivno odredbi člana 305. stav 7. ZKP FBiH i počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH jer presuda nema razloga o odlučnim činjenicama.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 016999 23 Kž od 18.04.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama

39.5 Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama , ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni

39.5.1 Kada se u izreci presude optuženom stavlja na teret da je vozio neprilagođenom brzinom, a ne navodi se brzina koja bi bila prilagođena konkretnim saobraćajnim uslovima, niti se navode konkretni saobraćajni uslovi, to izreku presude čini nejasnom u pogledu kršenja saobraćajnih propisa iz člana 43. stav 1. Zakona o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u BiH, kao činjenice odlučne za postojanje krivičnog djela ugrožavanje javnog saobraćaja iz člana 402. stav 4. u vezi sa stavom 1. KZ RS, što predstavlja bitnu povredu odredba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 K 004682 22 Kž 4 od 06.08.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama , ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni

39.5.2 Kad u obrazloženju presude izostane sadržajna analiza video snimaka koji je pregledan na glavnom pretresu i ocjena ovog dokaza u skladu sa članom 295. stav 2. ZKP RS, time je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 311. stav 1. tačka k) ZKP RS jer su izostali razlozi o toj odlučnoj činjenici.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 K 004682 22 Kž 4 od 06.08.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama , ili su ti razlozi potpuno nejasni ili u znatnoj mjeri protivrječni

39.6 Bitna povreda – optužba prekoračena

Dodavanjem u opis djela u izreci presude navoda da su optuženi postupali „s ciljem da se društvu M. F. odobri zajam”, kao posebnog cilja koji predstavlja subjektivno obilježje krivičnog djela Obmana pri dobijanju kredita ili drugih pogodnosti iz člana 268. stav 1. KZ FBiH, prvostepeni sud je u činjenični opis izreke presude unio obilježje krivičnog djela koje nije bilo sadržano u optužnici izmijenjenoj na glavnom pretresu (prema optužnici izmijenjenoj na glavnom pretresu cilj opisanih radnji je bio pribavljanje novčanih sredstava i protivpravne imovinske koristi privrednom društvu „L.” d.o.o.), pa je takva izmjena imala za posljedicu kako povredu načela akuzatornosti, jer su ovi optuženi oglašeni krivim za djelo za koje nisu bili optuženi od strane nadležnog tužitelja, tako i povredu prava na odbranu optuženih koji su oglašeni krivim, budući da se oni nisu mogli braniti od optužbe sa kojom nisu bili upoznati, te je to dovelo u pitanje i objektivan i nepristrasan položaj suda u krivičnom postupku u odnosu na stranke krivičnog postupka, na koji način je prvostepeni sud prekoračio optužbu i time počinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka j) ZKP FBiH.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 08 0 K 002757 23 Kž od 14.12.2023. godine

Deskriptor: Bitna povreda – optužba prekoračena

39. 7 Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP FBiH ne može zasnivati presuda

39.7.1 Kada je vještak građevinske struke sam pribavljao dokaze za potrebe vještačenja protivno odredbama člana 113. stav 2. i 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i na tim dokazima zasnivao svoj nalaz i mišljenje, preduzimajući radnje koje su tim odredbama povjerene organima krivičnog gonjenja, suštinski su povrijeđene navedene odredbe procesnog zakona, pa zasnivanjem presude na tom nalazu i mišljenju koji je pribavljen bitnim povredama odredaba Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine u smislu člana 11. stav 2. tog zakona, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 04 0 K 013511 23 Kž od 15.05.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP FBiH ne može zasnivati presuda

39.7.2 Zasnivanjem presude na nalazu i mišljenju vještaka koji je prije sačinjavanja nalaza i mišljenja bio ljekar optuženog a koji nije oslobođen dužnosti čuvanja profesionalne tajne, postupljeno je suprotno odredbi člana 112. stav 1. ZKP FBiH te je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH 04 0 K 014501 23 Kž od 15.04.2024. godine

Deskriptor: Bitna povreda – presuda se zasniva na dokazu na kome se po odredbama ZKP FBiH ne može zasnivati presuda

40. Izricanje i objavljivanje presude

Kada sud u pismeno izrađenoj presudi navede činjenice i okolnosti koje ne odgovaraju presudi koja je objavljena (izvorniku izreke presude unijete u zapisnik o glavnom pretresu), onda je pri donošenju presude prekršio odredbu člana 305. stav 1. ZKP FBiH i učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačke k) ZKP FBiH jer je izreka presude nerazumljiva.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 016999 23 Kž od 17.04.2024. godine

Deskriptor: Izricanje i objavljivanje presude

K

41. Kažnjavanje zbog narušavanja reda i procesne discipline

Izreka rješenja o kažnjavanju branioca zbog narušavanja reda mora kumulativno sadržavati odluku o novčanom kažnjavanju branioca, konkretne radnje koje predstavljaju ometanje reda u sudnici, te odluku o udaljavanju branioca iz sudnice, u suprotnom će izreka rješenja biti nerazumljiva.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 K 044736 23 K od 20.05.2024. godine

Deskriptor: Kažnjavanje zbog narušavanja reda i procesne discipline

N

42. Nepravo ponavljanje krivičnog postupka

Nije moguće nepravo ponavljanje krivičnog postupka kada su u pitanju pravosnažne presude donesene u postupku priznanja i izvršenja stranih sudskih odluka.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 K 025897 24 Kž 2 od 18.04.2024. godine

Deskriptor: Nepravo ponavljanje krivičnog postupka

O

43. Obavezna odbrana

43.1 Sve radnje koje advokati poduzimaju nakon pravosnažnog okončanja postupka, advokati mogu poduzimati isključivo kao punomoćnici osuđenih, čime gube i pravo na nagradu od strane Suda, obzirom da više nisu primjenjivi koncepti odbrane po službenoj dužnosti i odbrane zbog slabog imovnog stanja.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 2 K 033903 23 Kž 6 od 28.12.2023. godine

Deskriptor: Obavezna odbrana

Žalba zbog odluke o troškovima postupka

43.2 Branilac osuđenog lica koji je propustio da troškovnik za obavljene radnje dostavi u zakonom predviđenom roku, izgubio je mogućnost da pravo za naknadu eventualno crpi iz prava svoga branjenika.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 1 K 036818 23 Krž 3 od 21.12.2023. godine

Deskriptor: Obavezna odbrana

Troškovi krivičnog postupka u slučaju obustave postupka, oslobađajuće ili odbijajuće presude

44. Odbacivanje žalbe kao nedopuštene

Nije dopuštena žalba osumnjičenog u ime pravnog lica protiv kojeg se vodi krivični postupak zbog istog krivičnog djela, jer isti, u smislu člana

400. stav 2. ZKP FBiH, ne može postupati kao zastupnik pravnog lica, osim ukoliko je jedini član pravnog lica.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 K 015030 23 Kž
17 od 23.11.2023. godine*

*Deskriptor: Odbacivanje žalbe kao nedopuštene
Zastupnik pravne osobe u krivičnom postupku*

P

45. Presuda kojom se optuženi oglašava krivim

Pravni opis nije obavezan dio presude kojom se optuženi oglašava krivim.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 133594 24
Kž od 18.04.2024. godine*

Deskriptor: Presuda kojom se optuženi oglašava krivim

46. Presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe ako djelo za koje se optuženi optužuje po zakonu nije krivično djelo

Oslobađajuća presuda donesena po osnovu iz člana 298. tačka a) ZKP RS (koji se manifestuje u tome da djelo koje je predmet optužbe nije krivično djelo) ne može biti predmet pobijanja žalbom zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, jer se u razlozima te presude sud ne bavi ocjenom dokaza s aspekta postojanja činjenica od odlučnog značaja za postojanje krivičnog djela i krivične odgovornosti optuženog, nego isključivo preciziranjem na jasan i nedvosmislen način onih elemenata bića krivičnog djela za koje smatra da nisu sadržani u činjeničnom opisu dispozitiva optužnice.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 K 030116 22 Kž
od 28.05.2024. godine*

*Deskriptor: Presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe ako
djelo za koje se optuženi optužuje po zakonu nije krivično
djelo*

47. Presuda kojom se optužba odbija jer je optuženi aktom amnestije ili pomilovanja oslobođen od gonjenja ili je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje

Okolnost da osumnjičeni, sada optuženi, nisu ispitani u vezi sa činjenicama i okolnostima koje se odnose na krivično djelo za koje su optuženi predstavlja smetnju za podizanje optužnice u skladu sa članom 240. stav 5. ZKP FBiH, pa, u takvoj situaciji postoje okolnosti koje isključuju krivično gonjenje optuženih.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 016800 19 Kžk od 07.04.2023. godine

Deskriptor: Presuda kojom se optužba odbija jer je optuženi aktom amnestije ili pomilovanja oslobođen od gonjenja ili je nastupila zastarjelost krivičnog gonjenja ili postoje druge okolnosti koje isključuju krivično gonjenje

48. Postupak u slučaju neuračunljivosti osumnjičenog odnosno optuženog/Presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe ako postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost optuženog

Kada se na glavnom pretresu ukaže izvjesnim da je protupravno djelo učinjeno u stanju neuračunljivosti, a tužilac ne postupi po zakonskoj obavezi i izmjeni optužni akt, Sud neće pogriješiti da u tom slučaju donese oslobađajuću presudu po osnovu tačke b) člana 284 ZKP BiH.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 K 046384 24 Kž 4 od 11.07.2024. godine

Deskriptor: Postupak u slučaju neuračunljivosti osumnjičenog odnosno optuženog/Presuda kojom se optuženi oslobađa od optužbe ako postoje okolnosti koje isključuju krivičnu odgovornost optuženog

49. Povreda krivičnog zakona – da li je odlukom o kazni ili uvjetnoj osudi odnosno odlukom o mjeri sigurnosti ili oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu

49.1 Prigovor odbrane zasnovan na tvrdnji o prestrogosti izrečene novčane kazne, kao alternativno propisane kazne za predmetno krivično djelo, ne može se podvesti pod povredu Krivičnog zakonika iz odredbe člana 312. d) ZKP RS, jer kada je u pitanju odluka o krivičnim sankcijama, ova povreda postoji samo ako je u izricanju sankcije prekoračeno ovlaštenje koje sud ima po zakonu.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 K 071801 24
Kvlz od 17.06.2024. godine*

*Deskriptor: Povreda krivičnog zakona – da li je odlukom o kazni
ili uvjetnoj osudi odnosno odlukom o mjeri sigurnosti ili
oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlaštenje koje
sud ima po zakonu*

49.2 Za izricanje mjere oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom, od odlučujućeg značaja je činjenica da li je izvršenjem krivičnog djela imovinska korist pribavljena (za sebe ili drugoga), pri čemu je irelevantno u koju grupu krivičnih djela spada predmetno djelo čije izvršenje je rezultiralo pribavljanjem imovinske koristi.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 K 071801 24
Kvlz od 17.06.2024. godine*

*Deskriptor: Povreda krivičnog zakona – da li je odlukom o kazni
ili uvjetnoj osudi odnosno odlukom o mjeri sigurnosti ili
oduzimanju imovinske koristi prekoračeno ovlaštenje koje
sud ima po zakonu*

50. Pravo suda da ne dozvoli pitanja ili dokaz

Diskreciono ovlaštenje suda je da odbije izvođenje ponuđenog dokaza kada ocjeni da je nepotreban i zaključi da činjenice koje stranke ili branilac žele da dokažu nemaju značaja za predmet, pa kada je prvostepeni sud u razlozima presude obrazložio zbog čega je odbio prijedlog odbrane da se sasluša kao svjedok punomoćnik oštećene,

onda se odbijanje ovog dokaznog prijedloga odbrane ne može podvesti pod povredu prava na odbranu.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 K 319937 22
Kvlz od 11.04.2024. godine*

Deskriptor: Pravo suda da ne dozvoli pitanja ili dokaz

R

51. Relativna bitna povreda odredaba krivičnog postupka

51.1 Kada je sud produžio pritvor osumnjičenom za najduže moguće trajanje pritvora na osnovu člana 149. stav 2. ZKP FBiH, a da tužitelj u prijedlogu nije uopće naveo za koje vrijeme predlaže produženje pritvora, prvostepeni sud je povrijedio odredbu člana 149. stav 2. ZKP FBiH, kojom je propisano da se pritvor odlukom vijeća (član 25. stav 6.), po obrazloženom prijedlogu tužitelja, može produžiti za najviše dva mjeseca, što je bilo od utjecaja na donošenje zakonitog rješenja o produženju pritvora, pa je time prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 149. stav 2. ZKP FBiH.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 03 0 K 024871 24 Kž
od 26.07.2024. godine*

*Deskriptor: Relativna bitna povreda odredaba krivičnog postupka
Trajanje pritvora u istrazi*

51.2 Zasnivajući presudu na iskazu optuženog (tada osumnjičenog) iz istrage, koji nije izveden na glavnom pretresu, sud je postupio suprotno odredbi člana 296. stav 1. ZKP FBiH, što je moglo biti od utjecaja na zakonito i pravilno presuđenje jer se radi o dokazu koji se odnosi na odlučne činjenice, pa je na taj način učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. ZKP FBiH u vezi člana 296. stav 1. istog zakona.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 041630 24 Kž
12 od 03.07.2024. godine*

Deskriptor: Relativna bitna povreda odredaba krivičnog postupka

51.3 Prvostepeni sud je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 149. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, kada je prema osumnjičenom protiv koga se pred nadležnim kantonalnim tužilaštvom vodi istraga, na osnovu člana 149. stav 3. u vezi sa članom 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH, produžio pritvor za 3 (tri) mjeseca i pored toga što je u obrazloženom prijedlogu tužioca traženo produženje pritvora za 2 (dva) mjeseca.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 044586 24 Kž 4 od 21.05.2024. godine

*Deskriptor: Relativna bitna povreda odredaba krivičnog postupka
Trajanje pritvora u istrazi*

S

52. Sadržaj Optužnice

Imajući u vidu da se obilježja bića svakog kaznenog djela sastoje od njegovih objektivnih i subjektivnih obilježja, onda je sasvim izvjesno da činjenični opis naveden u optužnici nužno mora sadržati, kako objektivna obilježja (radnju počinjenja, uzročno posljedičnu svezu i nastupjelu posljedicu), tako i subjektivno obilježje tog kaznenog djela (umišljaj ili nehat).

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 151358 23 Kž od 24.10.2023. godine

Deskriptor: Sadržaj Optužnice

U

53. Ukidanje prvostepene presude

Nije moguće djelimično ukinuti prvostepenu presudu u odnosu na jednu od više zasebno opisanih radnji koje ulaze u sastav produženog krivičnog djela iz razloga što takvu radnju iz produženog krivičnog djela nije moguće izdvojiti bez štete za pravilno presuđenje u smislu člana 330. stav 2. ZKP FBiH, jer se radi o jednom krivičnom djelu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 034810 23 Kž 2 od 20.10.2023. godine

*Deskriptor: Ukidanje prvostepene presude
Produženo krivično djelo*

54. Uslovi za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti

Zakon ne predviđa mogućnost pobijanja pravosnažne presude zahtjevom za zaštitu zakonitosti, kao vanrednim pravnim lijekom, zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pa slijedom toga povreda Krivičnog zakonika, kao zakonski razlog za ovaj pravni lijek, se ne može graditi na tezi o manjkavoj činjeničnoj osnovi presude.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 K 319937 22
Kvlz od 11.04.2024. godine*

Deskriptor: Uslovi za podnošenje zahtjeva za zaštitu zakonitosti

Z

55. Zabrana reformatio in peius

Kada je tužilac na glavnom pretresu u ponovljenom suđenju, nakon ukidanja prvostepene presude, u činjenični opis djela unio činjenice i okolnosti koje predstavljaju obilježja bića krivičnog djela koje nije sadržavala potvrđena optužnica i kada je na toj činjeničnoj osnovi donesena nova prvostepena presuda koja je potom takođe ukinuta, a žalba županijskog tužioca protiv prvobitne prvostepene presude je bila podnesena samo zbog odluke o kazni, dok tužilac uopće nije izjavio žalbu protiv prvostepene presude donesne u ponovljenom suđenju, oglašavanje optuženog krivim, nakon provedenog pretresa pred drugostepenim sudom za krivično djelo učinjeno radnjama opisanim u izmijenjenoj optužnici predstavlja kršenje odredbe člana 322. ZKP FBiH o zabrani reformatio in peius, pa se navedena zabrana ima smatrati okolnošću koja u smislu člana 298. tačka e) ZKP FBiH isključuje krivično gonjenje optuženog za to krivično djelo.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 08 0 K 003163 23
Kžk od 04.07.2024. godine*

Deskriptor: Zabrana reformatio in peius

III.

POSEBNI POSTUPCI

P

56. Primjena Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine

56.1 Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine je *lex specialis* u odnosu na druge zakone, pa tako i u odnosu na Zakon o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odnosno Krivični zakon Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, a što jasno (nedvosmisleno) proizilazi iz odredbe člana 4. stav 2. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 128626
22 Kž 3 od 09.06.2022. godine*

Deskriptor: Primjena zakona

56.2 Kada se vodi krivični postupak za krivično djelo Primanje nagrade ili drugog oblika koristi za trgovinu uticajem, prvostepeni sud je, odlučujući o prijedlogu tužioca za osiguranje nezakonito stečene imovine privremenom mjerom (zabranom otuđenja i opterećenjem nekretnine ili stvarnih prava upisanih na nekretnini, uz zabilježbu zabrane u zemljišnim knjigama) u obavezi da podneseni prijedlog razmotri primjenom odredbe člana 17. stav 2. tačka a) Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u vezi sa odredbom člana 114a. Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (prošireno oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom), jer se u konkretnom slučaju radi o postupku osiguranja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom (koja ne mora biti niti utvrđena, niti određena u predmetnom krivičnom postupku).

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 K 128626
22 Kž 2 od 07.04.2022. godine*

Deskriptor: Primjena zakona

57. Pretpostavke za izručenje

Postojanje zahtjeva za azil prije dostavljanja molbe za izručenje predstavlja zakonsku smetnju za izručenje potraživanog.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 K 046642 23 Kž 2 od 15.12.2023. godine

Deskriptor: Pretpostavke za izručenje

58. Presuda pravnoj osobi

Članom 128. KZ FBiH, je propisano da za krivično djelo koje je učinitelj učinio u ime, za račun ili u korist pravne osobe, odgovara pravna osoba, između ostalog, kada smisao učinjenog krivičnog djela proizilazi iz zaključaka, naloga ili odobrenja rukovodećih ili nadzornih organa pravne osobe (tačka a), pa kada optužnica ne sadrži naznaku da smisao učinjenog krivičnog djela proizilazi iz zaključaka, naloga ili odobrenja rukovodećih organa pravne osobe, nego sadrži navode da odgovornost pravne osobe proizilazi iz naloga N.A. kao rukovodećeg organa pravne osobe, niti sadrži navode da je N.A. postupao u ime, za račun ili u korist pravne osobe, to ima za posljedicu da optužni akt ne sadrži činjenice i okolnosti koje predstavljaju materijalni osnov odgovornosti pravne osobe, usljed čega je optužena pravna osoba oslobođena od optužbe na osnovu člana 299. tačka a) ZKP FBiH.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 03 0 K 016546 23 Kžk od 22.03.2024. godine

Deskriptor: Presuda pravnoj osobi

S

59. Shodna primjena odredaba Zakona o krivičnom postupku i na druga rješenja

Shodna primjena, u smislu člana 338. ZKP FBiH, odredaba člana 310. stav 4. ZKP FBiH o dopuštenosti iznošenja novih činjenica i novih dokaza u žalbi na presudu u postupku po žalbi na rješenje, izuzetno nije moguća u žalbi na rješenje kojim je odlučeno o osnovanosti prijedloga za produženje pritvora, jer bi to bilo u suprotnosti sa odredbama člana 145. stavovi 2. i 3. ZKP FBiH i člana 5. stav 4. EKLJP, koji garantuju osumnjičenoj, odnosno optuženoj osobi pravo na djelotvorno saslušanje kod odlučivanja o osnovanosti prijedloga za produženje pritvora, iz čega

proizlazi obaveza suda da se kod odlučivanja o osnovanosti prijedloga za produženje pritvora kreće u granicama prijedloga za produženje pritvora i da strankama i branitelju osigura mogućnost (djelotvornog) izjašnjenja o razlozima zbog kojih se predlaže produženje pritvora.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 03 0 K 025013 24 Kž 2 od 02.10.2024. godine

Deskriptor: Shodna primjena odredaba ZKP i na druga rješenja

IV.

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA

M

60. Mirno uživanje imovine

Poštivanje prava iz člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i temeljnim slobodama, podrazumijeva davanje mogućnosti osumnjičenom, optuženom odnosno povezanoj osoba prema kojoj su određene ili produžavane privremene mjere osiguranja, da se u razumnom intervalu, na ročištu pred sudom, izjasne o svim činjenicama i dokazima relevantnim za odluku suda o daljem trajanju privremenih mjera osiguranja, u svrhu njihovog efektivnog osporavanja, kao i obavezu suda da cijeni te njihove navode u postupku odlučivanja o daljem trajanju privremenih mjera osiguranja.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 K 026508 24 Kž
72 od 08.05.2024. godine*

Deskriptor: Mirno uživanje imovine

PREKRŠAJNO PRAVO

Z

61. Zakon o javnom redu i miru Bd BiH

61.1 Sloboda izražavanja nije apsolutna i može biti ograničena zbog okolnosti i pod uslovima navedenim u članu 10. stav (2) Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, pod kojim uslovima se javna vlast može miješati u uživanje slobode izražavanja. Stoga je odlučna uloga i zadatak sudova da u svakom pojedinačnom slučaju jasno utvrde granicu između opravdanih i potrebnih, te neopravdanih i nepotrebnih ograničenja.

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Pr 159936
24 Pžp od 03.04.2024. godine*

Deskriptor: Zakon o javnom redu i miru Bd BiH

61.2 Kada je okrivljeni na svom Facebook profilu iznio više lažnih vijesti i glasina, te je na taj način izazvao uznemirenost građana, ostvario je obilježje prekršaja iz člana 10. Zakona o javnom redu i miru Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Iznošenje ili prenošenje lažnih vijesti, glasina ili tvrdnji).

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Pr 159936
24 Pžp od 03.04.2024. godine*

Deskriptor: Zakon o javnom redu i miru Bd BiH

62. Zakon o fiskalnim sistemima Bd BiH

Izricanje privremene zabrane obavljanja djelatnosti je u nadležnosti Poreske uprave, a ne suda.

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Pr 150209
23 Pžp od 07.02.2023. godine*

Deskriptor: Zakon o fiskalnim sistemima Bd BiH

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO

I.

PARNIČNI POSTUPAK

A

1. Apsolutno bitne povrede

Kada je sud odbacio protivtužbu, jer je našao da se o njoj ne može raspravljati u parnici koja se vodi po tužbi iz razloga što tužbeni zahtjev iz protivtužbe nije u vezi sa tužbenim zahtjevom, umjesto da je u takvoj situaciji po protivtužbi postupio kao po samostalnoj tužbi, počinio je povredu odredaba parničnog postupka koja je bila od uticaja na njenu pravilnost i zakonitost.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 79 0 Rs 004560 23
Rev od 07.12.2023. godine*

Deskriptor: Apsolutno bitne povrede

D

2. Delegacija/nadležnost suda

Okolnost da je tužena u stalnom radnom odnosu u kantonalnom sudu, zaposlena na radnom mjestu psihologa pri odjelu za podršku svjedocima, nije opravdan razlog za delegaciju drugog kantonalnog suda.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 Mal 119267 23 R
od 15.09.2023. godine*

Deskriptor: Delegacija

3. Dozvoljenost/dopuštenost revizije

3.1 Ispunjen je uslov za izuzetno dozvoljavanje revizije kada postoji različita sudska praksa Višeg privrednog suda o određenom pravnom pitanju, jer je taj sud po članu 33 a) Zakona o sudovima RS isključivo nadležan da sudi privredne sporove tako da se u vezi sa spornim pitanjem ne može pojaviti različita odluka redovnog drugostepenog suda.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Mals 134811 23
Rev od 06.02.2024. godine*

Deskriptor: Dozvoljenost/dopuštenost revizije

3.2 Pogrešna primjena materijalnog prava, nije razlog da se dozvoli revizija u sporu čija vrijednost je ispod imovinskog cenzusa propisanog članom 237. stav 2. ZPP, ukoliko takav slučaj nije od značaja za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njenoj primjeni, shodno odredbama člana 237. stav 3. i 4. ZPP.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 82 0 Rs 028835 24
Rev od 24.06.2024. godine*

Deskriptor: Dozvoljenost/dopuštenost revizije

2.3 Kada zahtjev iz tužbe, sadrži novčano i nenovčano potraživanje, a vrijednost niti jednog od ovih zahtjeva ne prelazi imovinski cenzus propisan odredbama član 237. stav 2. ZPP, nema uslova da se revizija dozvoli u smislu odredaba člana 237. stav 2. ZPP, jer se vrijednosti ovih zahtjeva ne zbrajaju.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 Rs 073903 24
Rev od 24.06.2024. godine*

Deskriptor: Dozvoljenost/dopuštenost revizije

2.4 Protiv rješenja koje je doneseno u vanparničnom postupku raspravljanja zaostavštine revizija nije dozvoljena.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 284139 24
Rev od 25.10.2024. godine*

Deskriptor: Dozvoljenost/dopuštenost revizije

2.5 Iako je rješenjem drugostepenog suda postupak pravosnažno okončan, revizija protiv njega nije dozvoljena, jer je isto doneseno u parnici za smetanje posjeda.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 75 0 P 060064 24
Rev od 25.10.2024. godine*

Deskriptor: Dozvoljenost/dopuštenost revizije

2.6 Ukoliko u tužbi, vrijednost spora nije navedena, a ni do zaključenja glavne rasprave nije utvrđena, revizijsko vijeće u konkretnom

slučaju, istu vrijednost može utvrditi isključivo u odnosu na pripadajuće troškove parničnog postupka.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 031566 23 Rev od 22.12.2023. godine

*Deskriptor: Dozvoljenost/dopuštenost revizije/
Utvrđivanje vrijednosti spora*

2.7 Na osnovu potraživanja cijene nagrade u određenom iznosu, tužilac je sam odredio vrijednost spora shodno odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata FBiH.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 031566 23 Rev od 22.12.2023. godine

*Deskriptor: Dozvoljenost/dopuštenost revizije
Utvrđivanje vrijednosti spora
Dužnost označavanja u tužbi*

2.8 Postupak pokrenut po tužbi majke umrlog bračnog partnera protiv drugog bračnog partnera radi utvrđenja da je postojao osnov za razvod braka predstavlja bračni spor, pa revizija protiv presude donesene u drugom stepenu nije dopuštena.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 P 227889 24 Rev od 29.02.2024. godine

*Deskriptor: Dopuštenost revizije
Razvod braka*

I

4. Izuzetna revizija

U konkretnom slučaju, revizija nije dopuštena jer je vrijednost pobijanog dijela pravosnažne presude niža od 30.000 KM, a tužitelj nije dokazao da se radi o pravnom pitanju o kojem postoji različita sudska praksa drugostepenog vijeća i samim tim nisu ispunjeni uslovi za meritorno odlučivanje iz člana 204. stav 3. tačka 1. Zakona o parničnom postupku pred Sudom BiH.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 042792 23 Rev od 04.12.2023. godine

*Deskriptor: Izuzetna revizija
Granice ispitivanja revizije*

N

5. Nužni suparničari

4.1. U parnici radi iseljenja i predaje u posjed stana članovi porodičnog domaćinstva tuženog koji sa njim žive u stanu koji je vlasništvo tužitelja nisu nužni ni jedinstveni suparničari, koji bi se smatrali jednom strankom, i ne moraju biti obuhvaćeni na pasivnoj strani jer ne stanuju u stanu temeljem nekog posebnog pravnog osnova već dijele pravnu sudbinu tuženog.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 P 184040 23 Rev od 12.03.2024. godine

*Deskriptor: Nužni suparničari
Tužba za povrat stvari*

4.2. Tek kada oba ugovarača, odnosno njihovi pravni sljednici, iz osporenog ugovora, budu obuhvaćeni tužbom, moći će se odlučiti o osnovanosti tužbenog zahtjeva za utvrđenje ništavosti navedenog ugovora, jer se pravne posljedice odluke suda protežu na sve nužne suparničare.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 80 0 P 105521 24 Rev od 21.08.2024. godine

Deskriptor: Nužni suparničari

- 4.3. Neobuhvatanje u sporu nekog od lica koja spadaju u krug nužnih jedinstvenih suparničara predstavlja nedostatak stranačke sposobnosti, jer ono ne dopušta da neko ko je subjekat materijalno pravnog odnosa bude izvan procesne zajednice suparničarstva, pa zbog toga to lice u tom postupku mora učestvovati kao stranka (tužitelj ili tuženi), a ne kao umješlač.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 80 0 P 128071 23
Rev od 17.07.2024. godine*

Deskriptor: Nužni suparničari

6. Nadležnost suda - Apsolutna nenadležnost

Redovni sudovi nisu nadležni za postupanje u predmetima u kojima se traži skidanje video nadzornih kamera sa zajedničkih dijelova zgrada, nego je to Agencija za zaštitu ličnih podataka u Bosni i Hercegovini, kojoj se podnosi zahtjev, a protiv čijeg rješenja se može pokrenuti upravni spor pred Sudom BiH.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 P 216577 23 Rev
od 20.02.2024. godine*

Deskriptor: Nadležnost suda – Apsolutna nenadležnost

O

7. Otuđenje stvari ili prava u toku parnice

Otuđenjem prava o kojim teče parnica drugoj osobi tuženi gubi dotadašnju pasivnu stvarnu legitimaciju jer se član 61. ZPP odnosi na procesnopravne, a ne materijalnopravne učinke otuđenja stvari ili prava u toku parnice za koje je odlučno činjenično stanje u vrijeme zaključenja glavne rasprave.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 33 0 P 070437 24 Rev
od 09.04.2024. godine*

Deskriptor: Otuđenje stvari ili prava u toku parnice

P

8. Presuda zbog propuštanja

U situaciji kada je tužiteljica u tužbi određeno naznačila potraživanu novčanu vrijednost putničkog motornog vozila, kao dijela bračne stečevine, okolnost da je u tužbi kao dokaz za tu pravno relevantnu činjenicu predložila vještačenje po vještaku mašinske struke, ne predstavlja smetnju za donošenje presude zbog propuštanja.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 41 0 P 094087 24 Rev od 27.02.2024. godine

Deskriptor: Presuda zbog propuštanja

9. Presuda /Donošenje, pismena izrada i dostava

Propust prvostupanjskog suda da pismeni otpravak presude izradi u roku od 30 dana od dana zaključenja glavne rasprave u pravilu ne dovodi u pitanje pravilnost i zakonitost ožalbene presude.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 134736 24 Gž od 16.09.2024. godine

Deskriptor: Presuda

Donošenje, pismena izrada i dostava

10. Presuđena stvar

Ako postoji pravosnažno okončana parnica iz istog činjeničnog osnova u kojoj je sud odbio zahtjev za isplatu naknade po jednom pravnom osnovu, nije dopuštena tužba iz tog istog činjeničnog osnova po drugom pravnom osnovu.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 33 0 P 071399 23 Rev od 13.02.2024. godine

Deskriptor: Presuđena stvar

11. Paricioni rok

Paricioni rok se ne određuje u presudama kojima se stranci nalaže trpljenje. U smislu odredbe člana 179. stav (1) ZPP paricioni rok se određuje samo kad se stranci u presudi nalaže izvršenje pozitivne činidbe.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 654338 24 Rev 2 od 12.04.2024. godine

Deskriptor: Paricioni rok

12. Postupak po pravnim lijekovima - Granice ispitivanja

Prema članku 221. Zakona o parničnom postupku, drugostupanjski sud ispituje prvostupanjsku presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom, u granicama razloga navedenih u žalbi. Navedeni zakonski okvir ispitivanja žalbe predstavlja kako zakonski maksimum iznad kojeg drugostupanjski sud ne može ići, tako isto i zakonski minimum ispod kojeg drugostupanjski sud ne može ići odbijanjem ispitivanja žalbenih razloga s pozivanjem na obrazloženje prvostupanjske odluke i to u situaciji gdje su žalbeni razlozi širi i drugačiji od razloga koje je dao prvostupanjski sud u obrazloženju svoje odluke.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 64 0 P 045296 23 Rev od 13.02.2024. godine

Deskriptor: Granice ispitivanja

13. Povrede odredaba parničnog postupka

12.1 Kada drugostepeni sud nije dao valjane razloge o relevantnom žalbenom prigovoru, iako je prvostepena odluka bila kontradiktorna u pogledu identiteta nekretnine koja je predmet spora, revizijom se osnovano ukazuje da su počinjene povrede odredaba parničnog postupka koje su razlog za ukidanje pobijanih odluka.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 89 0 P 068593 23 Rev od 09.04.2024. godine

Deskriptor: Povrede odredaba parničnog postupka

12.2 Kada revident navodi da je drugostepeni sud izašao iz okvira žalbe i granica razloga navedenih u žalbi, osnovano ukazuje da je počinjena povreda odredaba parničnog postupka koja je bila od uticaja na pravilnost odluke, kao razlog za njeno ukidanje.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 319689 23 Rev od 02.10.2024. godine

Deskriptor: Povrede odredaba parničnog postupka

12.3 Kada je prvostepeni sud o predhodnom pitanju odlučio suprotno odredbama parničnog postupka, a drugostepeni sud se nije bavio žalbenim navodima vezanim za tu povredu, revizijom se osnovano ukazuje da je počinjena povreda odredaba parničnog postupka koja je razlog za ukidanje tih presuda.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 130586 23
Rev od 28.02.2024. godine*

Deskriptor: Povreda odredaba parničnog postupka

12.4 Kada je drugostepeni sud donio svoju odluku o preinačavanju prvostepene presude u sjednici vijeća, drugačijom ocjenom neposredno izvedenih dokaza, revizijom se osnovano ukazuje da je počinio povredu odredaba parničnog postupka koja je razlog za njeno ukidanje.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 80 0 P 083965 23
Rev od 05.03.2024. godine*

Deskriptor: Povreda odredaba parničnog postupka

14. Postupak po reviziji

Za ostvarivanje prava na kopiranja konkursne dokumentacije koja sadrži informacije na osnovu kojih se može utvrditi identitet osobe nužno je da kontrolor dobije saglasnost od nosioca ličnih podataka prema odredbama Zakona o zaštiti ličnih podataka koji je lex specialis u odnosu na odredbe Zakona o upravnom postupku.

*Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 040047 22 Rev od
09.02.2023. godine*

Deskriptor: Postupak po reviziji

15. Punomoćnici

15.1 Isključena je odgovornost osiguravača u situaciji kada se ne radi o neizvjesnom i nezavisnom od volje osiguranika štetnom događaju, nego je štetni događaj posljedica nepridržavanja zakonskih propisa od strane osiguranika advokata koji je tužitelj zastupao u drugoj parnici u kojoj je utvrđeno povlačenje tužbe.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 291533 23
Rev od 14.02.2024. godine*

Deskriptor: Punomoćnici

15.2 Kada je tužitelj obaviješten da lice koje je potpisalo narudžbenicu nije punomoćnik koji u ime tuženog može zaključiti ugovor o prodaji, a tužitelj nije naknadno tražio odobrenje za ranije zaključeni ugovor od neovlaštenog punomoćnika, proizilazi da ugovor za tuženog nije ni nastao.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Mals 819719 23
Rev od 18.06.2024. godine*

Deskriptor: Punomoćnici

R

16. Revizija protiv rješenja

Rješenjem drugostepenog suda kojim je potvrđeno prvostepeno rješenje kojim se nalaže tužiteljici da plati dužnu pristojbu i kojim se odbija zahtjev tužiteljice za oslobađanje od plaćanja sudskih pristojbi postupak se pravomoćno ne završava, pa protiv takvog rješenja revizija nije dozvoljena.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 63 0 P 030653 24 Rev 2
od 18.01.2024. godine*

Deskriptor: Revizija protiv Rješenja

17. Rokovi

Da bi se neki rok za ispunjenje obveze smatrao bitnim sastojkom ugovora u smislu odredbe članka 125 Zakona o obligacionim odnosima, nije dovoljno samo ugovoriti određeni rok za ispunjenje, već ugovorne strane moraju izričito ugovoriti da je ugovoreni rok bitan sastojak ugovora. Osim toga, da je ugovoreni rok raskidni, može proizilaziti iz načina formuliranja roka („fiksno”, „najkasnije”, „u strogom roku” i sl.) ili iz same prirode ugovora, što se utvrđuje konkretnim tumačenjem ugovornih odredaba i/ili svrhe ugovora.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 661317 23 Rev
od 06.04.2024. godine*

Deskriptor: Rokovi

18. Razlozi za ukidanje prvostepene presude

Odredba o zabrani dvostrukog ukidanja prvostepene presude ne odnosi se na ukidanje prvostepenog rješenja.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 39 0 P 055480 24 R 2 od 01.10.2024. godine

*Deskriptor: Razlozi za ukidanje prvostepene presude
Žalba protiv rješenja*

S

19. Stvarna nadležnost suda

19.1 U parničnim postupcima između države i entiteta u vezi s pravom vlasništva nad nekretninama isključivo je nadležan Sud Bosne i Hercegovine, bez obzira na čijem području se nekretnina nalazi.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 043108 22 Pž od 21.12.2022. godine

Deskriptor: Stvarna nadležnost

19.2 I pored činjenice da nekretnina može biti obuhvaćena Aneksom „G“ Sporazuma o sukcesiji između država sljednica SFRJ, nadležan je redovni sud prema mjestu gdje se nekretnina nalazi, u sporu u kome je tužbeni zahtjev opredijeljen na utvrđenje prava vlasništva.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 036189 22 Gž od 17.03.2023. godine

Deskriptor: Stvarna nadležnost

20. Sukob nadležnosti

20.1 U situaciji kada je mjesna nadležnost ugovorena između povjerioca i dužnika ona se može protegnuti i na novog povjerioca – prijemnika na kojeg je tražbina cedirana.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 1083175 24 R od 18.06.2024. godine

Deskriptor: Sukob nadležnosti

20.2 Sud u izvršnom postupku se ne može oglasiti mjesno nenadležnim nakon donošenja Rješenja o izvršenju.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 89 0 I 087327 24 R od 13.03.2024. godine

Deskriptor: Sukob nadležnosti

T

21. Teret dokazivanja

21.1 Sud ne može činjeničnu neizvjesnost prevladati primjenom pravila o teretu dokazivanja ukoliko je ta činjenična neizvjesnost posljedica njegove pasivnosti i propusta da u skladu sa zakonskim ovlaštenjima razjasni nejasne činjenične navode stranaka i svjedoka, ostajući pri tome u okviru navoda koje su stranke istakle u postupku i u okviru okolnosti na koje su predloženi i izvedeni dokazi saslušanjem stranaka i svjedoka.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 593525 23 Rev od 13.02.2024. godine

Deskriptor: Teret dokazivanja

21.2 Teret dokazivanja tvrdnji da je dug plaćen je na tuženoj a ne tužitelju, tim prije što se radi o dokazivanju činjenice koja sprječava ostvarivanje prava ili uslijed koje je pravo prestalo.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Mal 146067 23 Gž od 27.11.2023. godine

Deskriptor: Teret dokazivanja

22. Tužba za utvrđenje

22.1 Tužba za utvrđenje da je zbog zastare prestalo pravo prinudnim putem ostvariti određeno potraživanje je dozvoljena kada tužilac ima pravni interes za podnošenje konkretne tužbe.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Mal 142517 23 Gž od 17.05.2023. godine

Deskriptor: Tužba za utvrđenje

22.2 Uslov za podnošenje tužbe kojom se traži da se izvršenje proglasi nedopuštenim je da je treće lice, a ne izvršenik, podnijelo

prigovor protiv rješenja o izvršenju i da ga je taj sud, odlučujući po podnesenom prigovoru, uputio da svoja prava (stvarno-pravnog ili obligaciono-pravnog karaktera) ostvari u parnici. Stoga je takva tužba izvršenika nadopuštena.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 138028 23
Rev od 10.04.2024. godine*

Deskriptor: Tužba za utvrđenje

22.3 Ako zakon izričito dopušta određenu tužbu radi utvrđenja, sud je dužan samo ispitati jesu li ispunjene zakonom propisane pretpostavke za tužbu, odnosno da li je sadržaj deklaratornog tužbenog zahtjeva takav da se njime traži utvrđenje zakonom dopuštenog sadržaja i da li je tužitelj dokazao pravni interes za pravnu zaštitu deklaratornom tužbom.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 148262 24
Gž od 27.05.2024. godine*

Deskriptor: Tužba za utvrđenje

23. Troškovi svjedočenja

Svjedok ne gubi pravo naknadno zahtijevati troškove svjedočenja ukoliko je Sud propustio da ga u skladu sa članom 113. stv. 2. ZPP-a BiH upozori da ovo pravo gubi ukoliko zahtjev ne postavi odmah nakon saslušanja.

*Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 043736 24 Gž od
03.07.2024. godine*

Deskriptor: Troškovi svjedočenja

V

24. Vrijednost spora

24.1 Stranke su prekludirane u pogledu označavanja vrijednost spora ako se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčani iznos, jer tako označenu vrijednost spora ovlašten je mijenjati samo sud, pod uslovima propisanim odredbom člana 321. stav 3. ZPP.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 53 0 Rs 065901 23 Rev
od 09.11.2023. godine*

*Deskriptor: Dužnost označavanja u tužbi
Utvrđivanje vrijednosti spora*

24.2 Jednom naznačenu vrijednost predmeta spora u tužbi tužitelji nisu ovlašteni naknadno mijenjati kod subjektivnog preinačenja tužbe (tužba proširena na nove tužene), jer samo ako bi tužitelji objektivno preinačili tužbu, bili bi ovlašteni istodobno naznačiti i novu vrijednost predmeta spora.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 41 0 P 087003 23 Rev
od 12.11.2024. godine*

Deskriptor: Dužnost označavanja u tužbi

25. Vještaci

25.1 Akreditacija je dobrovoljni proces i zdravstvena ustanova koja nije akreditovana može da obavlja vještačenje ako ima dozvolu za rad, adekvatnu stručnu osposobljenost i opremu za to, a u skladu sa pozitivnim propisima.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 148975 23
Gž od 27.09.2023. godine*

Deskriptor: Vještaci

25.2 Vještak je ovlašten od suda i stranaka zatražiti informacije i dokumentaciju koji su potrebni za izradu nalaza i mišljenja.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 51 0 P 196583 24 Rev
od 15.10.2024. godine*

Deskriptor: Vještaci

Z

26. Zastupanje-posebna forma punomoćja

Kako nema obaveze notarske obrade ugovora o prenosu prava na nekretninama kao uslova za upis u zemljišne knjige, nego samo potpisi ugovarača na ugovoru moraju biti ovjereni od strane notara ili suda, tako i punomoć za zaključenje takvog ugovora ne treba biti notarski obrađena, nego samo potpisi ugovornih strana ovjereni od strane notara ili suda.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 63 0 P 038164 22 Rev od 09.11.2023. godine

Deskriptor: Zastupanje-posebna forma punomoćja

27. Zabrana reformatio in peius

Ako odlukom revizijskog suda, u slučaju kada je samo jedna stranka podnijela reviziju, budu ukinute obje nižestepene presude i predmet vraćen prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje, zabrana reformacije in peius prestaje, budući da protezanje te zabrane na ponovni postupak pred prvostepenim sudom nije propisano zakonom.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 659696 23 Rev 2 od 21.12.2023. godine

*Deskriptor: Zabrana reformatio in peius
Postupak po reviziji*

STANDARDI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA- EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA

O

28. Obrazložena sudska odluka

Pravni stav izražen u ukidnom rješenju drugostepenog suda ne veže ni prvostepeni sud, a ni drugostepeni sud kada u nastavku postupka pravomoćno odlučuje u istom sporu, ali je drugostepeni sud dužan obrazložiti u svojoj odluci razloge za promjenu pravnog stava. Pozivanje drugostepenog suda na odluku revizijskog suda u drugom predmetu ne može zamijeniti obrazloženje drugostepene sudske odluke.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 P 055296 23 Rev od 13.02.2024. godine

*Deskriptor: Član 6. Pravo na pravično suđenje
Obrazloženje sudske odluke*

P

29. Pristup sudu

Univerzalna građanska sukcesija dovodi po sili zakona do procesne sukcesije, pa novi procesni subjekti (sukcesori) ne počinju parnicu iznova već je nastavljaju u stanju odnosno fazi u kojoj su je zatekli u vrijeme stupanja u nju. U konkretnom slučaju tuženi su stupili u parnicu u fazi nakon zaključenja glavne rasprave, pa stoga nije bilo zakonskog osnova da prvostepeni sud parnični postupak vodi iznova i raspravlja sa nasljednicima prvobitnog tuženog koji je umro nakon zaključenja glavne rasprave pred prvostepenim sudom.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 18 0 P 044174 24 Rev od 02.10.2024. godine

Deskriptor: Pristup sudu

II.

VANPARNIČNI POSTUPAK

O

30. Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti

30.1 Oštećenom za izvlaštene sadnice voća dosuđuje se naknada u vidu novčanog ekvivalenta za izgubljenu dobit na ime plodova koje bi taj voćni zasad davao u budućnosti, ali samo za onoliko godina koliko je potrebno za podizanje te vrste voćnog stabla i njegov razvoj do stadija davanja plodova u vrijeme kada je izvlašten.

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 V 122567
24 Gž 2 od 19.05.2024. godine*

Deskriptor: Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti

30.2 Pod odgovarajućom nekretninom se podrazumijeva zgrada ili stan u istom mjestu ili zemljište u istoj katastarskoj opštini na udaljenosti pogodnoj za korištenje, čime se ranijem vlasniku obezbjeđuju isti uslovi korištenja kakve je imao na nekretnini koja se ekspropriše, dakle sa istom ili približno istom namjenom.

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 V 142151
24 Gž 2 od 19.05.2024. godine*

Deskriptor: Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti

III.

IZVRŠNI POSTUPAK

P

31. Promjena predmeta izvršenja

Uslov za promjenu predmeta i sredstava izvršenja jeste da namirenje nije moguće provesti iz predmeta koji su već određeni za izvršenje, a pri čemu je, pored zamjene predmeta (pokretnih stvari nepokretnim stvarima), moguće i dodavanje novih predmeta izvršenja, pa i pokretnih, pa slijedom toga i predložiti novo sredstvo izvršenja.

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 I 145314 23
Gž od 16.01.2024. godine*

Deskriptor: Promjena predmeta izvršenja

32. Prigovor litispendencije

Neotklonjive procesne smetnje parničnog postupka poput litispendencije i presuđene stvari, nemaju shodnu primjenu u postupku ovrhe, obzirom da Zakon o ovršnom postupku ne poznaje litispendenciju i presuđenu stvar u smislu Zakona o parničnom postupku, stoga, tražitelj ovrhe ima pravo voditi više ovršnih postupaka na temelju iste ovršne isprave, sve do potpunog namirenja potraživanja.

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 I 137230 23
Gž od 26.01.2024. godine*

Deskriptor: Prigovor litis pendentia

Presuđena stvar

Prigovor izvršenika protiv rješenja o izvršenju

33. Prigovor trećeg lica

33.1 Odredbom člana 50. stav 2. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH, sudija pojedinac je ovlašten da odlučuje o prigovorima trećeg lica čija osnovanost se dokazuje javnom ili privatnom ispravom koja ima značenje javne isprave.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 I 047947 24 I od 13.06.2024. godine

Deskriptor: Prigovor trećeg lica

33.2 Sudija pojedinac u izvršnom postupku odlučuje o prigovoru trećeg lica budući da je treće lice opravdanost prigovora dokazalo javnom ili privatnom ispravom koja ima značenje javne isprave. Navedeno u skladu sa članom 50. stav 2. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH („Službeni glasnik BiH“, broj 18/03).

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 I 047947 24 I od 13.06.2024. godine

Deskriptor: Prigovor trećeg lica

I

34. Izvršenje na dionici za koju nije izdata isprava o dionici, te na osnivačkom ili drugom udjelu u pravnom licu

34.1 Sudija pojedinac odlučuje o prijedlogu za izvršenje u skladu sa odredbom člana 174. stav 2. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 I 046647 23 I od 15.04.2024. godine

Deskriptor: Izvršenje na dionici za koju nije izdata isprava o dionici, te na osnivačkom ili drugom udjelu u pravnom licu

34.2 Kada dužnik ima osnivački ili drugi udjel u pravnom licu, prinudna naplata protupravno stečene imovinske koristi, izvršenjem će se provesti na tom udjelu, na način da će se zaplijeniti, procijeniti i prodati udio radi namirenja povjerioca a sve u skladu sa članom 174. stav 2. Zakona o izvršnom postupku pred Sudom BiH.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 I 046647 23 I od 15.04.2024. godine

Deskriptor: Izvršenje na dionici za koju nije izdata isprava o dionici, te na osnivačkom ili drugom udjelu u pravnom licu

GRAĐANSKO MATERIJALNO PRAVO

I.

STVARNO PRAVO

D

35. Dosjelost/Održaj

35.1 Ne može se dosjelošću steći pravo vlasništva na stanu u državnoj svojini na kojem je postojalo stanarsko pravo.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 616999 24 Rev od 21.05.2024. godine

Deskriptor: Dosjelost

35.2 Zaključak o nesavjesnosti posjednika može se zasnovati ne samo na sadržaju dokaza izvedenih od strane tuženog već i na sadržaju dokaza izvedenih od strane samog tužitelja-posjednika.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 42 0 P 058568 24 Rev od 28.05.2024. godine

Deskriptor: Dosjelost

35.3 Bez uticaja je na stečeno pravo vlasništva okolnost što je posjednik eventualno postao nesavjestan nakon proteka vremena potrebnog za sticanje prava vlasništva dosjelošću.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 53 0 P 068910 24 Rev od 22.07.2024. godine

Deskriptor: Dosjelost

35.4 Za sticanje prava svojine održajem na zemljištu koje je društvena/državna svojina, u vrijeme potrebno za sticanje svojine održajem ne uračunava se vrijeme držanja dok su na snazi bili propisi koji su izričito isključivali održaj.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 335879 23 Rev od 23.02.2024. godine

Deskriptor: Održaj

36. Dosjelost/Opće dobra

36.1 Okolnost da je određeno zemljište upisano u zemljišnoj knjizi kao dobro u općoj upotrebi ne znači, sama po sebi, da se zaista radi o takvom dobru, ukoliko se to zemljište, zbog deeksprijacije, nikada faktički nije ni koristilo kao dobro u općoj upotrebi.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 41 0 P 072709 24 Rev od 18.04.2024. godine

Deskriptor: Dosjelost/Opća dobra

36.2 Država Bosna i Hercegovina je titular prava vlasništva na poljoprivrednom zemljištu upisanom u zemljišnoj knjizi kao opštenarodna imovina, bez upisanog nosioca prava raspolaganja, upravljanja ili korištenja. Do konačnog uređenja pitanja vlasništva državne imovine, stvarnu legitimaciju u sporu povodom te imovine ima samo država Bosna i Hercegovina.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 41 0 P 090002 23 Rev od 15.10.2024. godine

Deskriptor: Dosjelost/Opća dobra

E

37. Etažno vlasništvo

37.1 Odluke koje se odnose na redovno upravljanje zgradom, pa tako i izbor ličnosti osobe kojoj se upravljanje povjerava, donose se većinom glasova koji se računaju saglasnošću suvlasnika čiji dijelovi čine više od jedne polovine, dakle po površini stambenog prostora. Drugim riječima, za donošenje natpolovične odluke potrebni su glasovi vlasnika sa više od polovine vrijednosti svih posebnih dijelova nekretnine u kvadratnim metrima, a ne po broju stanara/etažnih vlasnika.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Mal 131784 23 Gž od 31.10.2023. godine

Deskriptor: Etažno vlasništvo

37.2 Uzajamni odnosi etažnih vlasnika moraju biti uređeni ugovorom kojim se pobliže uređuje obim i način korištenja i održavanja posebnih dijelova nekretnine, a koji se zaključuje u pismenom

obliku čiji se potpisi lica koja su ugovor zaključila, ovjeravaju od strane nadležnog organa Distrikta.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Mal 131784
23 Gž od 31.10.2023. godine*

Deskriptor: Etažno vlasništvo

38. Eksproprijacija

U postupku određivanja naknade za ekspropisanu nekretninu sud je vezan za pravosnažno rješenje o eksproprijaciji. Ukoliko je predmet eksproprijacije bilo poljoprivredno zemljište, sud nije ovlašten utvrđivati visinu naknade za tu nekretninu prema tržišnoj vrijednosti građevinskog zemljišta, bez obzira na eventualnu buduću promjenu namjene tog zemljišta.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 49 0 V 061904 23 Rev
od 25.09.2024. godine*

Deskriptor: Eksproprijacija

F

39. Faktička eksproprijacija

39.1 Da bi tužitelj imao pravo na naknadu u slučaju eksproprijacije u skladu sa članom 12. stav 1. Zakona o eksproprijaciji, uslov je da bude vlasnik nepokretnosti koje su ekspropisane, a ispunjenje toga uslova je neophodno i za ostvarenje prava na naknadu u slučaju faktičke eksproprijacije nekretnina.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 132445 23
Rev od 16.01.2024. godine*

Deskriptor: Faktička eksproprijacija

39.2 U slučaju kada javna vlast dozvoljava izgradnju objekata od javnog interesa na zemljištu koje nije formalno ekspropisano, ugrožavaju se i povređuju subjektivna prava vlasnika tog zemljišta, pa isti ima pravo na punu naknadu za ograničeno ili oduzeto pravo svojine u visini tržišne vrijednosti zemljišta.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 314823 23
Rev od 27.02.2024. godine*

Deskriptor: Faktička eksproprijacija

39.3 Naknada po osnovu faktičke eksproprijacije pripada samo onom fizičkom ili pravnom licu koje je u momentu izvođenja radova od javnog interesa imalo pravo svojine ili neko drugo stvarno pravo na oduzetoj nepokretnosti.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 197074 24
Rev od 02.04.2024. godine*

Deskriptor: Faktička eksproprijacija

G

40. Građevinsko zemljište

Grad, kao pravni sljednik općine koja je u teretnom listu zemljišnoknjižnog uložka upisana kao nosilac prava korištenja na neizgrađenom građevinskom zemljištu, koje je u vlasničkom listu upisano kao državno vlasništvo, pasivno je legitimisan u sporu radi utvrđivanja prava vlasništva na tom građevinskom zemljištu.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 P 201447 23 Rev
od 13.02.2024. godine*

Deskriptor: Poljoprivredno zemljište, šume, građevinsko zemljište

H

41. Hipoteka

Utvrđivanjem ništavosti pravnih osnova za zasnivanje založnog prava, otpao je pravni osnov za zasnivanje založnog prava na nekretninama založnog dužnika, kao jedan od uslova za sticanje založnog prava, pa drugi uslov – uknjižba založnog prava, koji se tiče načina sticanja založnog prava, sam po sebi (bez postojanja pravnog osnova) ne proizvodi pravno dejstvo, pa se radi o „golom upisu“ založnog prava koji ne daje osnov za ostvarivanje prava koja pripadaju hipotekarnom povjeriocu.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 128678 24
Rev od 08.05.2024. godine*

Deskriptor: Hipoteka

J

42. Javna dobra, opća dobra, dobra od općeg interesa

42.1 S obzirom da se prijenos prava raspolaganja na nekretninama mora vršiti u pismenom obliku, a kako nedostatak pismene forme zaključenog ugovora o prodaji prava građenja na nekretnini nema pravno dještvo, predmetna prodaja bi bila završena jedino u momentu sastavljanja i potpisivanja ugovora o prodaji prava građenja, u pismenoj formi, a pogrešan je zaključak da je prodaja završena jer je „izabran najpovoljniji ponuđač“.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 143076 23
Gž 2 od 18.01.2024. godine*

*Deskriptor: Javna dobra, opća dobra, dobra od općeg interesa/Pravo
građenja*

42.2 Brčko distrikt Bosne i Hercegovine ima pravo odustati od prodaje ili zakupa pokretnih i nepokretnih stvari u vlasništvu Distrikta „u bilo kom dijelu postupka“, a što se ima tumačiti sve do momenta zaključenja ugovora o prodaji ili zakupa kojim se suštinski stvarno raspolaze javnom imovinom.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 143076 23
Gž 2 od 18.01.2024. godine*

Deskriptor: Javna dobra, opća dobra, dobra od općeg interesa

42.3 Javno dobro, kao stvar koja je po zakonu namjenjena da služi svima pod jednakim uslovima, ne može biti svojina pravni ili fizičkih lica.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 85 0 P 063279 24
Rev od 17.07.2024. godine*

*Deskriptor: Javna dobra, dobra od opšteg interesa/Javna dobra, opća
dobra, dobra od općeg interesa*

N

43. Nepokretnost

Nepokretnost upisana u javnim evidencijama kao državna, odnosno društvena svojina s pravom korištenja, upravljanja ili raspolaganja u korist zadruge, nakon stupanja na snagu Zakona o poljoprivrednim zadrugama („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 73/08, 106/09, 78/11), upisaće se kao svojina jedinica lokalne samouprave na čijoj teritoriji se nepokretnost nalazi.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 59 0 Ps 036904 23 Rev od 14.02.2024. godine

Deskriptor: Nepokretnost

S

44. Sticanje prava vlasništva - Dogradnjom, nadziđivanjem, preuređenjem i ulaganjem

Nadogradnjom ili preuređenjem zgrada u suvlasništvu od strane jednog suvlasnika, ne može se steći vlasništvo ili veći dio suvlasništva ako se drugi suvlasnici sa tim ne slože, već suvlasniku tih radova pripada samo pravo na obligaciono-pravno potraživanje od drugih suvlasnika.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 P 356357 24 Rev od 03.10.2024. godine

Deskriptor: Sticanje prava vlasništva - Dogradnjom, nadziđivanjem, preuređenjem i ulaganjem

45. Sticanje prava vlasništva

Kada iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je tužitelj učestvovao samo u unutrašnjem opremanju dijela stambenog objekta izgrađenog na zemljištu u vlasništvu njegovog oca, to predstavlja osnov za postavljanje obligacionopravnog zahtjeva, a ne i stvarnopravnog zahtjeva za utvrđenje prava vlasništva.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 85 0 P 064381 24 Rev od 23.07.2024. godine

Deskriptor: Sticanje prava vlasništva

46. Sticanje prava svojine na temelju zakona/ Ostalo

Neosnovan je zahtjev tužitelja za utvrđenje prava svojine na nepokretnosti za koju nije dokazao postojanje pravnog osnova za sticanje toga prava, a slijedom toga i eventualni tužbeni zahtjev za isplatu naknade za njeno izuzimanje.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 308747 23 Rev od 09.04.2024. godine

Deskriptor: Sticanje prava svojine na temelju zakona/Ostalo

T

47. Tužba za povrat stvari

Vlasnička tužba je tužba vlasnika neposjednika protiv posjednika nevlasnika.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 324350 24 Rev od 05.11.2024. godine

Deskriptor: Tužba za povrat stvari

V

48. Vlasničko-pravna tužba

Za podnošenje brisovne tužbe, koja glasi na utvrđenje pravne nevaljanosti zemljišnoknjižnog upisa i brisanje tog upisa, tužitelj koji nikada nije bio upisan u zemljišnim knjigama kao titular prava vlasništva, nije aktivno legitimiran.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 Ps 349215 23 Rev od 14.03.2024. godine

Deskriptor: Vlasničko-pravna tužba

49. Višestruko ugovaranje

U razrješenju situacije više stjecatelja nekretnine samo je odlučan princip savjesnosti i načelo prioriteta ko je prvi podnio zahtjev za upis, a činjenica kome je nekretnina predana u posjed sama po sebi nije

od uticaja, izuzev što saznanje za predaju u posjed drugom utiče na savjesnost sticaoca

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 716595 24 Rev od 15.10.2024. godine

Deskriptor: Višestruko ugovaranje

Z

50. Zaštita i prestanak prava vlasništva

50.1 Kada tužitelji vlasničkom tužbom traže predaju u posjed dijela nekretnina na kojoj su upisani kao suvlasnici, materijalno-pravni prigovor tuženog da je na predmetnim nekretninama stekao pravo vlasništva dosjelošću, sud je dužan raspraviti i bez postavljanja protivtužbenog zahtjeva.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 P 110863 23 Rev od 20.02.2024. godine

Deskriptor: Zaštita i prestanak prava vlasništva

50.2 Za vlasnički zahtjev tužene radi predaje stana u posjed, pored neposrednog posjednika pasivno je legitimisan i posredan posjednik koji faktičku vlast na stvari vrši preko druge osobe, koja po nekom pravnom osnovu ima stvar u neposrednom posjedu (član 315. stav 2. Zakona o stvarnim pravima).

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 607540 24 Rev od 18.04.2024. godine

Deskriptor: Zaštita i prestanak prava vlasništva

51. Zajednička svojina

Kada je zgrada podignuta za vrijeme trajanja porodične zajednice na osnovu sporazuma njenih članova sposobnih za privređivanje, onda takav sporazum, sa izraženom namjerom da se gradnja vrši za sve ili za određene članove porodične zajednice, predstavlja odlučnu činjenicu u pogledu sticanja prava svojine građenjem za članove te zajednice. Za sticanje prava susvojine nadogradnjom sprata takođe je potreban sporazum, odnosno odobrenje vlasnika nepokretnosti, što je dužan da dokaže tužitelj.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 85 0 P 086429 23
Rev od 11.04.2024. godine*

Deskriptor: Zajednička svojina

II.

OBLIGACIONO PRAVO

I

52. Ispunjenje obaveze

52.1 Zaključenjem ugovora o ispunjenju duga, kojim su se stranke sporazumjele koliko iznosi potraživanje tužitelja prema tuženom i o načinu izmirenja, je nastao novi obligaciono pravni odnos između stranaka, po kojem je tuženi u obavezi isplate, pa se zastarni rokovi imaju računati od dospelosti obaveze po tom ugovoru, bez obzira iz kojeg pravnog odnosa i kada je nastalo ranije potraživanje.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 133622 23 Rev od 02.02.2024. godine

Deskriptor: Ispunjenje

52.2 Ugovarač (stipulant) koji je ugovorio u svoje ime potraživanje u korist trećeg (korisnika) ima pravo zahtijevati od dužnika (promitenta) ispunjenje obaveze prema trećem kako je ugovoreno, ali nije ovlašten zahtijevati da dužnik ispuni obavezu lično njemu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 661908 23 Rev od 12.12.2023. godine

Deskriptor: Ispunjenje

Ugovor u korist trećeg lica

53. Ispunjenje ugovora

Odredba člana 122. ZOO koja propisuje pravilo istovremenog ispunjenja ugovornih obaveza je dispozitivne prirode, pa je moguće da ugovarači drugačije ugovore redoslijed ispunjenja obaveza tako da prvo jedna ugovorna strana ispuni obavezu a naknadno i druga ugovorna strana.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 387307 24 Rev 3 od 19.03.2024. godine

Deskriptor: Ispunjenje ugovora

54. Izmakla korist

54.1 Tužitelj koji se bavi registrovanom prevoznikom djelatnošću i ima odobrenje za prevoz putnika na određenoj relaciji, ima pravo na naknadu štete na ime izgubljene zarade za vrijeme koje je bilo neophodno radi otklanjanja nastale štete na autobusu, bez obaveze dokazivanja da je u tom periodu iznajmio drugo vozilo. Obim štete se utvrđuje tako što se putem vještačenja utvrdi prosječna dnevna zarada na određenoj liniji ostvarivana upotrebom oštećenog vozila u posljednja tri mjeseca prije štetnog događaja, te tako utvrđeni iznos dnevne zarade, uz računanje ušteda koje su ostvarene zbog nekorištenja vozila, pomnoži sa brojem dana za koliko je oštećeno vozilo bilo na popravci

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 135803 23 Rev od 13.02.2024. godine

Deskriptor: Izmakla korist

54.2 Nemogućnost pravnog lica koje obavlja djelatnost trgovine da u periodu od osam godina raspolaže svojim novčanim sredstvima zbog neosnovane naplate javnih prihoda, predstavlja okolnost koja bitno ometa njegov finansijski položaj, jer je nedostatak novčanih sredstava mogao biti od uticaja na iznos dobitka koji je pravno lice u tom periodu, prema redovnom toku stvari ili posebnim okolnostima, moglo ostvariti od obavljanja djelatnosti.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 Ps 022358 24 Rev 4 od 13.02.2024. godine

Deskriptor: Izmakla korist

55. Izmakla korist/Stepen dokazanosti

U sporu radi naknade štete s naslova izgubljene koristi oštećeni je dužan postojanje štetne radnje dokazati sa stepenom sigurnosti, a postojanje uzročne veze između štetne radnje i izmakle koristi dužan je dokazati sa stepenom vjerovatnosti.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 493303 24 Rev od 22.04.2024. godine

Deskriptor: Izmakla korist/Stepen dokazanosti

K

56. Konvalidacija ugovora

U konkretnom slučaju nije moguća konvalidacija ugovora kojim se stižu i prenose svojinska prava na nepokretnostima, jer i da se prihvati da je zaključen pismeni predugovor, on je zaključen u vrijeme kada je na snazi i u primjeni bio Zakon o notarima koji je propisivao obligatornu notarsku obradu ugovora, a pravna posljedica postupanja protivno imperativnoj normi je ništavost ugovora.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 91 1 P 009518 24
Rev od 29.10.2024. godine*

Deskriptor: Konvalidacija ugovora

N

57. Naknada materijalne štete

57.1 Nije ostvaren osnov za naknadu štete zbog nezakonitog i nepravilnog rada ukoliko su organi Bosne i Hercegovine sve radnje iz svoje nadležnosti preduzeli na zakonom propisan način i zakonom propisanim rokovima.

*Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 041051 23 Rev od
23.10.2023. godine*

Deskriptor: Naknada materijalne štete

57.2 Totalna šteta na zemljištu postoji ukoliko je zemljište oštećeno do te mjere da se više ne može upotrebljavati za svoju namjenu, odnosno kada se oštećenja zemljišta mogu uporediti sa propadanjem stvari.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 127 0 P 061404 24
Rev od 27.02.2024. godine*

Deskriptor: Naknada materijalne štete

57.3 Nisu ispunjeni uslovi za odgovornost radnika, u smislu odredaba člana 164 Zakona o penzijsko invalidskom osiguranju ("Službeni glasnik Republike Srpske", 134/11, 82/13, 96/13, 103/15, 111/21, 15/22 i 132/22), ukoliko je pravosnažnom presudom ishođenom

u krivičnom postupku utvrđeno da je isti izazvao saobraćajnu nezgodu iz nehata.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 318325 23
Rev od 13.03.2024. godine*

Deskriptor: Naknada materijalne štete

57.4 Institut „zloupotrebe pravnog lica“ se odnosi na odgovornost članova privrednog društva prema trećim licima, pa član privrednog društva kao tužitelj u sporu za naknadu štete nije treće lice u smislu odredbe člana 15. Zakona o privrednim društvima.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 135422 23
Rev od 26.03.2024. godine*

Deskriptor: Naknada materijalne štete

58. Naknada nematerijalne štete zbog klevete

Sekretar Federalnog ministarstva rada i socijalne politike je javni službenik, a imajući u vidu djelokrug rada navedenog ministarstva i nadležnosti sekretara ministarstva, razumno je zaključiti da je tužitelj vršio značajan uticaj na pitanja od javnog interesa.

Kako se sporni prilog bavi pitanjem od javnog interesa (nepotizam pri zapošljavanju u javnim službama), a tužitelj je osoba koja svojim statusom (kao sekretar ministarstva i član Upravnog odbora fonda) utiče na pitanja od javnog interesa, to se odgovornost za klevetu u konkretnom slučaju ograničava na namjeru neistinitog izražavanja ili nepažnju zbog koje su iznesene ili pronesene neistinite činjenice.

*Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 560612 23 Rev
od 25.12.2023. godine*

Deskriptor: Naknada nematerijalne štete zbog klevete

59. Naknada nematerijalne štete zbog tjelesnih povreda

59.1 Kada je vozilo, koje je učestvovalo u saobraćajnoj nezgodi u kojoj je oštećena zadobila povrede, bračna stečevina oštećene i njenog supruga koji je upravljao vozilom, onda oštećena nema svojstvo trećeg lica odnosno nije aktivno legitimisana za podnošenje tužbe, kako bi ostvarila pravo na naknadu štete po osnovu autoodgovornosti kao saputnik u vozilu.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 129572 23
GŽ od 27.04.2023. godine*

Deskriptor: Naknada nematerijalne štete zbog tjelesnih povreda

59.2 Okolnosti da je oštećena „kritične večeri bila izazovnog ponašanja, bila je pod dejstvom alkohola, ljubila se i grčila sa mladićima..., posrtala, padala na pod, bila izazovno obučena i doprinijela emotivno zapaljivoj atmosferi“ ne mogu biti od utjecaja na postojanje bilo kakvog doprinosa tužiteljice u nastanku kritičnog događaja u kojem je ista silovana. Svako drugačije razmišljanje i rezoniranje za posljedicu bi imalo izravnu povredu članka 30. stavak (1) Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilju u obitelji.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 096392 23
GŽ 4 od 21.12.2023. godine*

Deskriptor: Naknada nematerijalne štete zbog tjelesnih povreda

59.3 Odluka o priznanju potraživanja oštećenog u postupku posebne likvidacije društva za osiguranje djeluje kao pravosnažna presuda i prema Zaštitnom fondu, koji po isplati odštete preuzima sva prava oštećenog koja proizlaze iz nezgode, prema osobi koja je odgovorna za štetu ili njenom osiguravaču, kao i prema sredstvima društva koje je u postupku posebne likvidacije. Shodno tome, tuženi odgovara i nasljedniku oštećenog za obavezu osiguravajućeg društva koja je upisana u tabelu priznatih potraživanja u likvidacionom postupku.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 671637 24 Rev
od 03.10.2023. godine*

Deskriptor: Naknada nematerijalne štete zbog tjelesnih povreda

60. Naknada nematerijalne štete zbog duševnih bolova

Okolnost da je oštećena u periodu nakon kritičnog događaja uspješno završila srednju školu, da je upisala fakultet na kojem je redovno polagala ispite, da je položila vozački ispit kao i da je u tom periodu zasnivala i izvanbračnu zajednicu, su okolnosti koje kako pojedinačno tako i u svojoj sveukupnosti, predstavljaju dodatne kriterije koji se imaju uzeti u obzir kod korekcije visine pravične naknade.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 096392 23 Gž 4 od 21.12.2023. godine

Deskriptor: Naknada nematerijalne štete zbog duševnih bolova

61. Naknada nematerijalne štete zbog neosnovanog lišenja slobode i mjera zabrane

U sporovima u kojima je zakonom propisana obaveza oštećenom za obraćanje nadležnom organu za mirno rješavanje spora, kod odlučivanja o osnovanosti prigovora zastarijevanja potraživanja Sud treba cijeniti vrijeme kada se oštećeni obratio nadležnom organu. Ovo iz razloga jer se zastarijevanje prekida podizanjem tužbe, kao i svakom preduzetom radnjom protiv dužnika pred Sudom ili drugim nadležnim organom u cilju utvrđivanja, obezbjeđenja ili ostvarenja potraživanja, u skladu sa članom 388. Zakona o obligacionim odnosima.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 044859 24 Gž od 03.07.2024. godine

Deskriptor: Naknada nematerijalne štete zbog neosnovanog lišenja slobode i mjera zabrane

62. Ništav ugovor

Opravdan pravni interes tužitelja za isticanje ništavosti postoji ukoliko su njegova prava oštećena zaključenjem ništavog ugovora, odnosno ukoliko bi njegova pravna pozicija spram predmeta ugovora bila povoljnija za slučaj utvrđenja ništavosti ugovora.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 Ps 311167 23 Rev od 30.01.2024. godine

Deskriptor: Ništav ugovor

63. Nemogućnost izvršenja

Kada tužitelj nije ispunio dio ugovorne obaveze, jer ga je u tome onemogućio tuženi, tuženi je odgovoran za neispunjenje obaveze tužitelja, koji zbog toga ima pravo na naplatu svojih ugovorenih potraživanja.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 127612 24 Rev od 11.07.2024. godine

Deskriptor: Nemogućnost izvršenja

O

64. Objektivna odgovornost za štetu

Utvrđenje nižestepenih sudova, da je tuženi kao nosilac opasne djelatnosti dokazao pretežnu odgovornost tužitelja kao oštećene strane u nastanku štete zbog dugotrajnog neodržavanja građevinskog objekta, nije davalo osnova da se u cijelosti odbije tužbeni zahtjev za naknadu plaćenih troškova rušenja, već je trebalo utvrditi konkretan doprinos tužitelja i omjer podijeljene odgovornosti i dosuditi srazmjerno smanjenu naknadu štete.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 Ps 255451 23 Rev od 30.11.2023. godine

Deskriptor: Objektivna odgovornost za štetu/podijeljena odgovornost

65. Odgovornost za štetu (upravitelj cesta)

Na tuženom upravitelju ceste je teret dokazivanja da je do štete došlo bez njegove krivice. Okolnost da je tuženi izvršio ophodnju spornog dijela autoceste, na kojoj se dogodio nalet psa nepoznatog vlasnika na vozilo tužitelja, sama po sebi ne znači da nema njegove odgovornosti za štetu, odnosno da nema njegovih propusta u održavanju ili postavljanju zaštitne ograde, budući da je isti u obavezi da održava autocestu na način koji omogućava siguran saobraćaj.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 36 0 P 063435 24 Rev od 18.04.2024. godine

Deskriptor: Odgovornost za štetu (Upravitelj cesta)

66. Odgovornost za drugog

66.1 Oštećenik kao vjerovnik može zahtijevati bilo od roditelja, bilo od djeteta, bilo od svih naknadu uzrokovane štete, pa u slučaju da roditelji naknade štetu u cijelosti, isti imaju prema djetetu regresno pravo, baš kao što i dijete ako je platilo ima pravo regresa prema roditeljima ovisno od stupnju njihove krivnje.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 096392 23 Gž 4 od 21.12.2023. godine

Deskriptor: Odgovornost za drugog

66.2 Redoviti i nesporno potrebni razgovori oca i sina o muško-ženskim odnosima u svakodnevnim životnim situacijama ne ekskulpiraju roditelje da svom mldb. djetetu kojeg puštaju na proslavu Nove godine u diskoteku dodatno i sa dužnom pažnjom ukažu, ne samo na potrebu poštivanja osoba ženskog spola nego i na sve druge rizike i opasnosti koji prate taj izvanredni događaj (praćen „alkoholom, opuštajućim raspoloženjem i novogodišnjom euforijom prisutnih“) a koji može narušiti tu ravnotežu u muško-ženskim odnosima.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 096392 23 Gž 4 od 21.12.2023. godine

Deskriptor: Odgovornost za drugog

66.3 „Proslava Nove godine u diskoteci“ kao izvanredni događaj u životu svih a osobito kod djece i maloljetnika, ne nosi sa sobom samo lijepe trenutke nego i rizike i opasnosti uslijed kojih vrlo lako mogu nastati neugodna dešavanja a nerijetko i krajnje socijalno nedopušteni događaji koji za posljedicu mogu imati i kaznenu odgovornost, na što su roditelji u obvezi prethodno upozoriti svoju mldb. djecu (bez obzira da li je dijete u ranijem periodu pokazivalo devijantna ponašanja ili ne) jer se prema redovitom tijeku stvari očekuje da su im (roditeljima), kao punoljetnim osobama sa prosječnim životnim iskustvom, takvi rizici i opasnosti koji prate „proslave Nove godine u diskoteci“ poznati.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 096392 23 Gž 4 od 21.12.2023. godine

Deskriptor: Odgovornost za drugog

66.4 Odredbom članka 165. stavak (4) Zakona o obligacionim odnosima predviđeno je da se stvarnim štetnicima smatraju malodobnici, a kao za njih odgovorni presumptivni štetnici utvrđeni su njihovi roditelji, pa kako roditelji nisu učinili nedopušteno djelo, njihova odgovornost se temelji na pravno-relevantnom odnosu roditelja i djece kao i činjenici da nad svojom mldb. djecom nisu dovoljno brižljivo poduzimali odgojne mjere i vodili nadzor zbog čega se pretpostavlja postojanje njihove odgovornosti za nadzor.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 096392 23 Gž 4 od 21.12.2023. godine

Deskriptor: Odgovornost za drugog

67. Odgovornost pravnog lica za štetu

67.1 Organ koji postupi u okviru njegovih zakonskih ovlaštenja, svoje nadležnosti, ne može biti odgovoran za pogrešno pravno tumačenje zakonske norme, a primjena neodgovarajuće zakonske norme, sama po sebi, nije povreda dužnosti u vršenju funkcije državnog organa, pa nema zakonskih uslova za naknadu štete.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 206376 24
Rev od 06.06.2024. godine*

Deskriptor: Odgovornost pravnog lica za štetu

67.2 Ukoliko je upravni akt organa tužene poništen u upravnom sporu zbog pogrešne primjene pravne norme, postoji njena odgovornost za naknadu štete tužitelju po tom osnovu, samo ako nepravilan i nezakonit rad tog organa odgovara pojmu „dovoljno ozbiljne povrede“.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 60 0 Ps 030264 23
Rev od 14.02.2024. godine*

Deskriptor: Odgovornost pravnog lica za štetu

67.3 Pravno lice ne odgovara za štetu ako se ne dokaže uzročna veza između protivpravne radnje njegovog radnika i štetne posljedice.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 59 0 Ps 038360 23
Rev od 02.07.2024. godine*

Deskriptor: Odgovornost pravnog lica za štetu

67.4 U slučaju zloupotrebe privrednog društva za nezakonite ili prevarne ciljeve, zakonom je propisan izuzetak od pravila da društvo za obaveze prema povjeriocima odgovara imovinom društva, pa tada član društva sam ili solidarno sa drugim članovima tog društva, odgovara za obaveze društva svojom imovinom.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 80 0 P 099848 23
Rev od 25.06.2024. godine*

Deskriptor: Odgovornost pravnog lica za štetu

68. Odgovornost za štetu

68.1 Prodavatelj ni proizvođač ne odgovaraju za štetu koju pretrpi kupac uslijed oštećenja kupljene stvari izazvanog skrivenim nedostatkom za koji stranke nisu znale, ako je do štete došlo po

isteku šest mjeseci od predaje stvari i po isteku garantnog roka, osim ukoliko je ugovoren dulji rok.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Mal 142905
23 Gž od 13.09.2023. godine*

Deskriptor: Odgovornost za štetu

68.2 Zakonodavac je postavio jasnu distinkciju između djelatnosti izgradnje i rekonstrukcije puteva koje su u osnovi u nadležnosti Odjeljenja za javne poslove (osim ako nisu odlukom Skupštine povjerene javnom preduzeću) i djelatnosti održavanja puteva koja je u nadležnosti javnog preduzeća, a što svakako obuhvata i odgovornost za štetu prouzrokovanu trećim licima.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 138499 23
Gž od 29.05.2024. godine*

Deskriptor: Odgovornost za štetu

68.3 S aspekta građanskopravne odgovornosti za štetu slučaj je odsustvo krivice nekog lica za posljedice koje su nastale njegovom radnjom ili uslijed nekog događaja, ali u odsustvu volje odgovornog lica i mimo njegovog očekivanja, pa se radi o uzroku štete koju niko nije skrivio, ni štetnik, ni oštećeni, ni treće lice. Stoga nastupile posljedice događaja koje se kvalifikuju kao slučaj, padaju na ono lice koga je takav događaj pogodio.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 215929 24
Rev od 18.07.2024. godine*

Deskriptor: Odgovornost za štetu

68.4 Zakonom o zaštiti potrošača u Bosni i Hercegovini (koji se primjenjuje kao *lex specialis* u odnosu na Zakon o obligacionim odnosima) propisana je zaštita kupca u slučaju nedostatka na kupljenom proizvodu, kao i modaliteti zaštite, pa iako je odredbom članka 18. navedenog zakona reguliran subjektivni rok od dva mjeseca kao i objektivni rok od dvije godine za ostvarivanje zaštite u slučaju skrivenog nedostatka, nema mjesta njihovoj primjeni na situacije kada se radi o skrivenom nedostatku na kupljenom proizvodu za koju je izdata garancija.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Mal 142905
23 Gž od 13.09.2023. godine*

Deskriptor: Odgovornost za štetu
Pravna zaštita potrošača
Garancija za proizvod ili uslugu

69. Obična šteta

69.1 U situaciji kada je tužilac svoj tužbeni zahtjev konačno opredijelio potražujući naknadu troškova popravke vozila, onda je prvostepeni sud pravilno zaključio da je tužilac, popravkom oštećenog vozila, uspostavio prijašnje stanje, zbog čega je (prvobitno) nenovčana materijalna šteta (oštećeni i/ili uništeni dijelovi na vozilu) prerasla u novčano potraživanje (trošak konkretne popravke) čija se vrijednost određuje prema cijenama u vrijeme učinjenih stvarnih izdataka tj. u vrijeme popravke stvari. Pa s obzirom da u tom slučaju, smanjenje imovine tužitelja više nije izraženo u oštećenom ili uništenom predmetu koje treba popraviti ili zamijeniti, nego se ogleda u izdavanju određene količine novca koju je tužilac zaista i dao/platio autoservisu ili automehaničaru za potrebe saniranja štete, tada tužitelj ostvaruje pravo na povrat plaćenog.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 127927 24 Gž 2 od 29.05.2024. godine

Deskriptor: Obična šteta

69.2 Afekcijska cijena (praetium affectionis) posebna je subjektivna vrijednost stvari koja nije procjenjiva objektivnim mjerilima, već se pri procjeni uzima u obzir vrijednost koju određena stvar ima samo za određeni subjekt, bez obzira na njezinu prometnu vrijednost i njezinu vezu s drugim objektima.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 603003 24 Rev od 04.07.2024. godine

Deskriptor: Obična šteta

70. Odgovornost u vezi sa obavezom zaključenja ugovora

Kada je tužitelj, postupajući u skladu sa svojim zakonskim ovlaštenjima u postupku javne nabavke robe, dodijelio ugovor tuženom, kao najpovoljnijem ponuđaču, a tuženi, iako je po zakonu bio obavezan, bez osnovanog razloga odbio zaključenje takvog ugovora, te na taj način povrijedio odredbu člana 72. stav (1) Zakona o javnim nabavkama, u

odnosu na istog su ispunjeni uslovi za naknadu štete, a sve saglasno odredbi člana 183. Zakona o obligacionim odnosima.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Ps 146785
24 PŽ od 27.05.2024. godine*

Deskriptor: Odgovornost u vezi sa obavezom zaključenja ugovora

71. Odgovornost u slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu

Za štetu prouzrokovanu trećoj osobi sudarom više motornih vozila, svi imaoци vozila odgovaraju solidarno, pri čemu pitanje eventualne krivice jednog od imalaca motornog vozila u odnosu na oštećenu treću osobu nije ni od kakvog značaja. Pitanje eventualno isključive krivice jednog od imalaca motornog vozila za štetu nastalu trećoj osobi može se rješavati samo u regresnoj parnici između imalaca motornih vozila.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 673487 24 Rev
od 19.09.2024. godine*

Deskriptor: Odgovornost u slučaju udesa izazvanog motornim vozilom u pokretu

72. Odgovornost pravnog lica za štetu

Pogrešna primjena prava, ako se ne može pripisati namjeri ovlaštenog lica u državnom organu, nije nezakonit ili nepravilan rad tog lica, što je pretpostavka odgovornosti državnog organa za štetu.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 140275 24
Rev od 02.10.2024. godine*

Deskriptor: Odgovornost pravnog lica za štetu

73. Obligacije/Obaveze

Račun je jednostrana isprava kojom povjerilac poziva dužnika na ispunjenje novčane obaveze, pa u slučaju kada dužnik ospori postojanje te obaveze, povjerilac mora dokazati da je on prema dužniku ispunio svoju ugovornu obavezu, jer tek tada može od dužnika osnovano zahtijevati ispunjenje njegove novčane obaveze.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 Ps 213210 23 Rev
od 09.01.2024. godine*

Deskriptor: Obligacije/obaveze

74. Osiguranje lica

74.1 Dopuštena je kumulacija naknade nematerijalne štete i osigurane svote zbog povrede na radu, kada ugovorom o kolektivnom kombinovanom osiguranju radnika nije ugovoreno osiguranje od nesretnog slučaja kao osiguranje od odgovornosti, pa se primljena osigurana suma ne odbija tužitelju od utvrđenog iznosa naknade nematerijalne štete.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 42 0 Rs 057316 23 Rev od 05.12.2023. godine

Deskriptor: Osiguranje lica

74.2 Tužitelj koji nije bio osiguranik po polici osiguranja, već samo ugovarač osiguranja u korist treće osobe (vinkulirana polica), nema aktivnu legitimaciju da vodi parnični postupak i zahtijeva isplatu naknade štete od tuženog zbog nastupanja osiguranog slučaja bez pristanka osiguranika.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 708990 22 Rev od 05.03.2024. godine

Deskriptor: Osiguranje lica

75. Osiguranje imovine

75.1 Ugovorne strane mogu ugovoriti od kada će ugovor proizvoditi svoj učinak pa tako i ugovoriti da početak trajanja osiguranja označen u polici važi samo pod uslovom da je premija plaćena kako je ugovoreno, a u protivnom ako je plaćena sa zakašnjenjem tada prvog dana koji slijedi danu u kojem je plaćena premija, kako je to ugovoreno u Općim i posebnim uvjetima osiguranja kao sastavnim dijelom ugovora o osiguranju.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 30 0 P 101471 24 Rev od 21.06.2024. godine

Deskriptor: Osiguranje imovine

75.2 Potraživanje osiguravača iznosa kojeg je isplatio svom osiguraniku po osnovu automobilske kasko prema štetniku odnosno njegovom osiguravaču (zakonska personalna subrogacija) zastarijeva u roku od tri godine iz člana 376. stav 1. ZOO i počinje

teći od dana kada je osiguranik tužitelja-oštećeni saznao za štetu i štetnika.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 852604 24 Rev od 08.10.2024. godine

Deskriptor: Osiguranje imovine

76. Osiguranje od odgovornosti

Za štetu pričinjenu trećim licima upotrebom neosiguranog vozila postoji solidarna odgovornost vlasnika neosiguranog motornog vozila i lica koje je upravljalo tim vozilom

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 P 331790 23 Rev od 27.02.2024. godine

Deskriptor: Osiguranje od odgovornosti

77. Oslobađanje od odgovornosti za naknadu štete

Kada je tuženom otkazan ugovor o radu prije vremena koje je on bio dužan raditi kod poslodavca, za njegovu odgovornost za naknadu štete ostvaren je ugovoreni razlog, ako nije dokazao da su kumulativno ispunjene zakonske pretpostavke da se može osloboditi obaveze na naknadu štete koja je nastala povodom ugovorne obaveze.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 329705 24 Rev od 17.10.2024. godine

Deskriptor: Oslobađanje od odgovornosti za naknadu štete

P

78. Pobijanje dužnikovih pravnih radnji

78.1 Tvrdnja tuženog u odgovoru na tužbu, kojom tužitelj traži utvrđenje da je u stečajnom postupku osnovano njegovo potraživanje, da su nezakoniti ugovori o zajmu kojeg je tužitelj kao većinski akcionar zaključio sa tuženim prije otvaranja stečajnog postupka, predstavlja prigovor kojim se pobija pravna radnja stečajnog dužnika istaknut u smislu člana 139. stav 4. Zakona o stečaju, koju je dužan da dokaže tuženi.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 67 0 Ps 002384 23
Rev od 15.02.2024. godine

Deskriptor: *Pobijanje dužnikovih pravnih radnji*

78.2 U slučaju pobijanja dužnikovih pravnih radnji pravni posao i dalje egzistira, ali ima ograničen učinak u odnosu na povjerioca i to samo u mjeri koja je potrebna za namirenje konkretnog potraživanja, pri čemu treće lice kao sticatelj ne gubi pravo vlasništva, niti su ugovarači takvog pravnog posla dužni uspostaviti ranije pravo vlasništva.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 63 0 P 039027 23 Rev od 12.11.2024. godine

Deskriptor: *Pobijanje dužnikovih pravnih radnji*

79. Prebijanje/kompenzacija

79.1 U situaciji kada materijalnopravni osnovi međusobnih potraživanja tužitelja i tužene nisu isti (ne radi se o dva obligaciona odnosa regulirana Zakonom o obligacionim odnosima, već se radi o tužbenom zahtjevu za isplatu duga i kompenzacijskom prigovoru tužene kojim se potražuje isplata plaća), onda nema mjesta kompenzaciji.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 151151 23
Gž od 26.01.2024. godine

Deskriptor: *Prebijanje-kompenzacija*

79.2 Pravila kojima se regulira institut protutužbe (pa tako i kompenzacijske protutužbe), prema principu mutatis mutandis, imaju se primijeniti i na regulaciju instituta prigovora kompenzacije (osim ukoliko odredbama Zakona o parničnom postupku nije drugačije regulirano).

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 151151 23
Gž od 26.01.2024. godine

Deskriptor: *Prebijanje-kompenzacija*

80. Procesne kamate

Zatezna procesna kamata se ne može u parnici zahtijevati kao samostalno potraživanje već samo uz potraživanje dospjelih obračunatih neisplaćenih zateznih ili ugovorenih kamata.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 717541 24 Rev od 05.03.2024. godine

Deskriptor: Procesne kamate

81. Prividni ugovor

Fiktivan ugovor postoji kada strane samo prividno zaključuju pravni posao bez namjere da izazovu pravna dejstva, što znači da kod njih postoji svjestan i sporazuman nesklad između volje i njenog izjavljivanja. Prividan ugovor nema učinka među strankama pa se smatra da nije ni nastao.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 P 085897 24 Rev od 12.03.2024. godine

Deskriptor: Prividni ugovor

82. Pravo lica koje je poginuli izdržavao

Pojam redovitog pomaganja podrazumijeva materijalno pridonnošenje koje je stalno i koje ima karakter pomoći uzdržavanju, bez obzira da li osoba kojoj se pomaže prema Obiteljskom zakonu F BiH ima pravo na to uzdržavanje ili ne.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 P 193719 24 Rev od 16.07.2024. godine

Deskriptor: Pravo lica koje je poginuli izdržavao

83. Pravo preče kupovine

Sa podnošenjem tužbe radi poništenja ugovora o prodaji zbog povrede prava preče kupovine tužitelj je u obvezi da tuženom isplati dogovorenu cijenu ili da taj iznos odmah položi (deponira) kod nadležnog suda.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 131847 23 Gž 2 od 26.09.2023. godine

*Deskriptor: Pravo preče kupovine
Kupoprodajni ugovor*

84. Prevoz

Prevoznik odgovara za štetu pošiljaocu ako je stvar oštećena u prevozu zbog nepravilnog utovara koji je izvršio sam prevoznik.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 67 0 Ps 001911 23
Rev od 31.07.2024. godine*

Deskriptor: Prevoz

85. Preuzimanje ispunjenja

Kada je investitor preuzeo ispunjenje i obavezao se prema dužniku (korisniku eksproprijacije) da ispunji njegovu obavezu prema njegovom povjeriocu (ranijem vlasniku nekretnina), povjerilac može i dalje tražiti ispunjenje obaveze jedino od svog dužnika, a preuzimalac odgovara dužniku, ako blagovremeno ne ispunji obavezu povjeriocu kad ovaj ispunjenje traži od dužnika.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 324766 23
Rev od 09.10.2024. godine*

Deskriptor: Preuzimanje ispunjenja

R

86. Regresni zahtjev

Potraživanja osiguravača iz ugovora o osiguranju zastarijevaju u roku od tri godine, s tim da se, početak toka ovog roka, u slučaju kada se radi o regresnom potraživanju osiguravača iz ugovora o osiguranju od autoodgovornosti prema osiguraniku u situaciji kada je osiguravač trećem licu (oštećenom) nadoknadio prouzrokovanu štetu za koju je odgovoran osiguranik, računa od momenta kada je osiguravač obeštio oštećenog.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Mal 130174
23 GŽ od 08.06.2023. godine*

Deskriptor: Regresni zahtjev

S

87. Subjektivna odgovornost za štetu

Notar, kao profesionalno lice i nosilac javnog ovlaštenja je dužan poznavati zakonske propise, pa treba i mora znati da je njegova dužnost da provjeri zakonitost zahtjeva stranke. Zbog toga nepostupanje notara u skladu sa odredbama Zakona o notarima koje se odnose na čuvanje,

predaju i vraćanje gotovog novca i vrijednosnih papira, predstavlja povredu službene dužnosti notara iz člana 120. st.1. tč. 1. i 2. Zakona o notarima.

Profesionalna odgovornost notara je subjektivna odgovornost i notar odgovara za štetu samo ako je skrivljeno povrijedio neko od pravila struke i profesionalne etike. Kao objektivni standard pažnje, uzima se pažnja koja se može očekivati od iskusnog i savjesnog notara, dakle povećana pažnja ili tkz. pažnja dobrog stručnjaka (član 18. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima).

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 654153 23 Rev od 30.11.2023. godine

Deskriptor: Subjektivna odgovornost za štetu

88. Sticanje bez osnova

88.1 Kada je izvršena deeksprijacija nekretnine i vraćena u vlasništvo ranijeg vlasnika, on ima obavezu da vrati isplaćenu naknadu koja se utvrđuje u revalorizovanom iznosu primljenog dinarskog iznosa naknade, a ne prema tržišnoj vrijednosti vraćenog zemljišta.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 523235 23 Rev od 05.03.2024. godine

Deskriptor: Sticanje bez osnova

88.2 Pod sticanjem bez osnova se podrazumijeva sticanje stvari ili prava ili koristi, koje su ušle u svojinu sticaoca, a do tog sticanja je došlo bez pravnog osnova.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 80 0 P 073401 24 Rev 2 od 09.04.2024. godine

Deskriptor: Sticanje bez osnova

88.3 U situaciji kada najmoprimac raskine ugovor o najmu i ne preda predmet najma najmodavcu, prestaje ugovorni odnos, ali ako najmoprimac predmet najma i dalje drži u posjedu, onda nastaje obaveza po osnovu upotrebe tuđe stvari.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 Ps 415942 24 Rev od 19.11.2024. godine

Deskriptor: Sticanje bez osnova

89. Solidarna odgovornost za štetu

89.1 Nije relevantan prigovor tuženog da za štetu odgovaraju i druga lica koja su prouzrokovala štetu radeći nezavisno jedno od tuženog (izlijevanje fekalnih voda iz izgrađenog šahta kroz propust ispod ceste), ako u toku postupka nije dokazano da bi se mogli utvrditi njihovi udjeli u prouzrokovanju štete, stoga oštećeni može tražiti od tuženog da mu naknadi cjelokupnu štetu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 126 0 P 183367 24 Rev od 02.07.2024. godine

Deskriptor: Solidarna odgovornost za štetu

89.2 U slučaju kada ugovor o izvođenju radova sa naručiocem radova zaključi konzorcij, kao zajednica ponuđača i izvođača, članovi konzorcija zadržavaju pravnu samostalnost i solidarno odgovaraju za štetu pričinjenu trećim licima uslijed izvođenja radova na nepokretnosti. Članovi konzorcija se ni prema zakonu a ni na osnovu prirode pravnog odnosa ne nalaze u nedjeljivoj pravnoj zajednici u kojoj su povezani nedjeljivim pravnim interesima prema trećim licima, pa stoga u postupku nemaju status jedinstvenih nužnih suparničara.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 P 181722 24 Rev od 08.10.2024. godine

Deskriptor: Solidarna odgovornost za štetu

89.3 Okolnost da su naručilac ili izvođač radova, prije nego što je započela izgradnja, pribavili pozitivne nalaze o mogućnosti izvođenja radova ne oslobađa ih obaveze da nadoknade štetu vlasniku susjednog građevinskog objekta kada je utvrđeno da je šteta posljedica izvođenja naručenih radova na nepokretnosti.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 P 181722 24 Rev od 08.10.2024. godine

Deskriptor: Solidarna odgovornost

90. Solidarna obaveza

Zahtjev za isplatu polovine iznosa solidarne obaveze koja je postojala prema trećem licu, jedan bračni partner prema drugom može pred sudom (ili vansudskim putem) osnovano potraživati tek nakon

potpunog izmirenja solidarne obaveze prema trećem licu (povjeriocu te obaveze).

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 134520 23 Gž od 28.12.2023. godine

*Deskriptor: Solidarna obaveza
Bračna/vanbračna stečevina*

T

91. Tužba iz pretpostavljenog vlasništva

Kada je dokazan nesumnjiv i neprekinuti niz savjesnih i zakonitih posjednika, koji su faktički posjed sticali singularnom ili univerzalnom sukcesijom u vremenu dužem od 60 godina, ispunjeni su uslovi za usvajanje zahtjeva tužitelja za upis u katastar nepokretnosti kao vlasnika predmetnih nepokretnosti.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 315763 23 Rev od 04.04.2024. godine

Deskriptor: Tužba iz pretpostavljenog vlasništva

U

92. Ugovori/Posredovanje

91.1 Faktura je isprava koju predavalac ili isporučitelj stvari ili pružalac usluga izdaje primatelju robe ili usluge, specificirajući u njoj kvantitet i kvalitet predate ili isporučene stvari ili pružene usluge. Izdavanje fakture nije uslov nastanka obaveze iz ugovora, ukoliko suprotno nije izričito ugovoreno, niti propust izdavanja fakture nakon obavljene usluge, sam po sebi, predstavlja dokaz da ugovorena usluga nije izvršena.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 51 0 Ps 191500 23 Rev od 18.01.2024. godine

Deskriptor: Posredovanje

91.2 Okolnost da je posrednik eventualno propustio uredno voditi posrednički dnevnik nije od uticaja na pravo posrednika na posredničku naknadu.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 51 0 Ps 191500 23 Rev od 18.01.2024. godine

Deskriptor: Posredovanje

91.3 Posrednik u privredi je dužan da u posrednički dnevnik, kao posebnu knjigu, bilježi bitne podatke o ugovoru koji je zaključen njegovim posredovanjem i izda izvod iz te knjige potpisan od njegove strane.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 131695 24 Rev od 10.07.2024. godine

Deskriptor: Posredovanje

93. Ugovor o građenju

92.1 Lice koje vrši dužnost nadzornog organa, kao predstavnik naručioca, nije ovlašteno da u ime naručioca radova mijenja odredbe ugovora o obimu radova i cijeni.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 115500 23 Rev od 13.02.2024. godine

Deskriptor: Ugovor o građenju

92.2 Višak izvedenih radova, u pogledu obima i količine, koji je rezultat nepredviđenih okolnosti (usljed teže prirode zemljišta i pojave podzemnih voda), ima karakter nepredviđenih radova.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 139750 23 Rev od 06.06.2024. godine

Deskriptor: Ugovor o građenju

92.3 Kada naručilac radova nije priznao potraživanje saradnika izvođača radova, te kada saradnik izvođača nije ni dokazao da je naručilac dužan neko potraživanje prema izvođaču, nisu ispunjeni kumulativni uslovi za odgovornost i neposredan zahtjev saradnika prema naručiocu radova.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 788763 24 Rev od 24.10.2024. godine

*Deskriptor: Ugovor o građenju
Ugovor o djelu*

94. Ugovor u korist trećih lica

93.1 Obećanje učinjeno drugom da će treći ispuniti ugovornu obavezu, koju prema drugom ima njegov saugovarač, trećeg ne obavezuje, pa drugi kome je obećanje učinjeno ne može osnovano zahtijevati od trećeg lica da ispuni radnju koja predstavlja radnju ispunjenja saugovarača iz ugovora.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 764648 23 Rev od 18.01.2024. godine

Deskriptor: Ugovor u korist trećih lica

93.2 Kada iz sadržaja odredbi zaključenog ugovora o kupoprodaji i punomoći za njegovo zaključivanje ne proizlazi da je prodavac ugovorio u svoje ime potraživanje kupoprodajne cijene u korist trećeg, takav ugovor nema karakter ugovora u korist trećeg lica.

Presuda Vrhovnog suda Replike Srpske broj 71 0 P 314817 24 Rev od 07.08.2024. godine

Deskriptor: Ugovor u korist trećih lica

95. Ugovori o kreditu

95.1 U pogledu redoslijeda namirenja duga iz ugovora o kreditu, koji je obezbjeđen različitim sredstvima obezbjeđenja, povjerilac je ovlašten da bira efikasniji način naplate, a samo kod supsidijarnog jemstva za naplatu duga se mora prvo obratiti glavnom dužniku.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 200814 23 Rev od 02.02.2024. godine

Deskriptor: Ugovori o kreditu

95.2 U situaciji kada je jedan dužnik sredstvima kredita ispunio obavezu prema povjeriocu, ima pravo zahtijevati od sudužnika da mu nadoknadi dio obaveze koja pada na njega, ali samo u obimu u kojem je dospjela, u visini isplaćenih rata kredita.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 51 0 P 188912 23 Rev od 26.03.2024. godine

Deskriptor: Ugovori o kreditu

96. Ugovor o poklonu

96.1 Kod utvrđenih činjenica da je ugovor o darovanju nekretnina zaključen dana 05.04.2017. godine a tužba za pobijanje te dužnikove pravne radnje predana je sudu dana 30.03.2020. godine, to je ista podnijeta unutar trogodišnjeg prekluzivnog roka iz člana 285. stav 1. ZOO, jer je riječ o tužbi kojom tužiteljice pobijaju besteretno raspolaganje dužnika iz člana 281. stav 2. ZOO.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 20 0 P 065565 23 Rev od 14.03.2024. godine

Deskriptor: Ugovor o poklonu

96.2 Da bi postojala gruba neblagodarnost, nije nužno da ona mora biti ispoljena u vidu teškog ugrožavanja života i tijela poklonodavca, tako da u sebi sadrži elemente krivičnog djela, niti da podrazumjeva fizičku silu poklonoprimca prema poklonodavcu, nego ona može postojati i kod drugih ponašanja poklonoprimca koja bi se mogla podvesti pod ovaj standard, dok s druge strane, ne bi ni svaka moralna pogreška poklonoprimca, te postojanje određenih porodičnih nesuglasica i neslaganja, imale karakter ovog oblika neblagodarnosti.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 352309 24 Rev od 20.08.2024. godine

Deskriptor: Ugovor o poklonu

97. Ugovor o djelu

Kada je poslenik izvršio posao kako je ugovoreno i po pravilima posla, predao naručiocu izrađenu stvar, koji je tako primio njegov rad, naručilac je u obavezi da posleniku isplati ugovorenu naknadu za izvršeni rad.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 136510 23 Rev od 10.04.2024. godine

Deskriptor: Ugovor o djelu

98. Ugovor o zajmu

98.1 Kada ugovor o zajmu, kao zajmodavac, nije zaključila banka, već pravno lice koje nema to svojstvo, za ocjenu pravne valjanosti toga

ugovora nisu relevantne odredbe Zakona o bankama Republike Srpske, već Zakona o obligacionim odnosima.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 309901 23
Rev od 05.03.2024. godine*

Deskriptor: Ugovor o zajmu

98.2 Ukoliko ugovarači nisu odredili rok vraćanja zajma, a on se ne može odrediti iz okolnosti zajma, zajmoprimac ga je dužan vratiti po isteku primjerenog roka koji ne može biti kraći od dva mjeseca od zajmodavčevog traženja da mu se zajam vrati, pa od isteka tog roka počinje teći i zastarni rok za to potraživanje.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 77 0 P 103837 23
Rev od 06.08.2024. godine*

Deskriptor: Ugovor o zajmu

99. Ugovor o lizingu (leasing)

Kod prijevremenog raskida ugovora o povratnom finansijskom leasingu, ako prodajom predmeta leasinga davalac leasinga ne namiri cijeli iznos dat za predmet leasinga, ima pravo na ugovorenu naknadu štete.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Ps 679942 24 Rev
od 12.11.2024. godine*

*Deskriptor: Ugovor o lizingu (leasing)
Raskidanje ugovora zbog neispunjenja*

100. Ugovor o specijalizaciji

100.1 Kada tužitelj i tuženi nisu zaključili pisani ugovor o reguliranju međusobnih prava i obveza po osnovi specijalizacije, kojim bi se na nesporan način utvrdilo da li tuženi kao specijalizant ima za obvezu tužitelju kao zdravstvenoj ustanovi, u slučaju raskida radnog odnosa po završetku specijalizacije, vratiti i bruto (naknade) plaća koje je ostvario za vrijeme specijalizacije kao jednog od troškova nastalog obavljanjem specijalističkog staža, to, u okolnostima konkretnog slučaja, nema mjesta revizijskim navodima tužitelja (zdravstvene ustanove) da je drugostupanjski sud dio odredbe pravilnika „troškovi po osnovu upućivanja na specijalizaciju“ trebao tumačiti kao „sve troškove povodom upućivanja specijalizanta na specijalizaciju pa i troškove isplate bruto plaće za vrijeme specijalizacije“.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 138400 23
Rev od 15.11.2023. godine*

Deskriptor: Ugovor o specijalizaciji

100.2 Specijalizant za vrijeme obavljanja specijalističkog rada kod druge zdravstveno-obrazovne institucije ima pravo na naknadu plaće, a ne i na plaću.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 138142 23
GŽ od 24.10.2023. godine*

Deskriptor: Ugovor o specijalizaciji

100.3 Iako je tužitelj (zdravstvena ustanova) tužbenim zahtjevom potraživao od specijalizanta isplatu (povrat) isplaćenih bruto plaća, a pravilno bi bilo povrat isplaćenih bruto naknada plaća, to samo po sebi nema utjecaj na određenost tužbenog zahtjeva.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 138142 23
GŽ od 24.10.2023. godine*

Deskriptor: Ugovor o specijalizaciji

100.4 Zdravstvenoj ustanovi ne pripada pravo na povrat isplaćenih novčanih sredstava na ime pripravnosti i dežurstva koje je specijalizant ostvario radeći kao ordinirajući liječnik za svoju matičnu zdravstvenu ustanovu.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 138142 23
GŽ od 24.10.2023. godine*

Deskriptor: Ugovor o specijalizaciji

Z

101. Zastarjelost

101.1 Kada je odlukom suda odlučeno samo o nezakonitosti odluke o otkazu ugovora o radu, prijedlogom za izvršenje te odluke radi vraćanja na posao ne prekida se zastara zahtjeva za naknadu plaća za period od nezakonitog otkaza do pravosnažnosti te sudske odluke, jer za te naknade plaća tužiteljica ne posjeduje izvršni naslov. Tužiteljica blagovremeno podnesenim prijedlogom za izvršenje očuvala je samo prava, da od pravosnažnosti te odluke pa dok ponovno ne bude vraćena na posao, potražuje naknade plaća za ubuduće.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 Rs 217441 23 Rev od 21.11.2023. godine

Deskriptor: Zastarjelost

101.2 Ukoliko sud usvoji prigovor zastarjelosti potraživanja, presudom odbija tužbeni zahtjev.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 300520 23 Rev od 13.02.2024. godine

Deskriptor: Zastarjelost

101.3 Kada tužitelj u smislu člana 49. stav 2. Zakona o preuzimanju akcionarskih društava, kao akcionar emitent zahtjeva putem nadležnog suda obavezno zaključivanje ugovora o prodaji akcija, na obavezu tuženog za zaključenje ugovora o kupovini akcija primjenjuje se zastarni rok propisan za potraživanja utvrđena pravosnažnom sudskom odlukom ili odlukom drugog nadležnog organa, koji teče od dana pravosnažnosti relevantne odluke Komisije za hartije od vrijednosti.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 137145 23 Rev od 22.02.2024. godine

Deskriptor: Zastarjelost

101.4 Pitanje legitimacije za vođenje parnice nije procesne prirode i ono ne spada u prethodna pitanja o dopuštenosti tužbe, o kojima sud može odlučiti i bez rasprave, nego u materijalno-pravna pitanja od kojih zavisi osnovanost tužbenog zahtjeva, koja se rješavaju presudom na osnovu usmene rasprave. Zbog toga se ne može smatrati daje podnošenjem tužbe protiv dužnika u odnosu na kojeg je tužbeni zahtjev odbijen zbog nedostatka pasivne legitimacije, prekinuto zastarijevanje potraživanja tužitelja prema drugom dužniku.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 P 206292 23 Rev od 30.05.2024. godine

Deskriptor: Zastarjelost

101.5 Subjektivni rok od tri godine za naknadu štete počinje teći od dana kada je oštećeni doznao za štetu i za lice koje je štetu učinilo, a ne od momenta kada je oštećeni saznao za sve bitne elemente od kojih zavisi visina odnosno obim štete.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 77 0 P 117760 23 Rev od 02.07.2024. godine

Deskriptor: Zastarjelost

101.6 Zahtjev za naknadu plaćene zakupnine (najamnine) na ime najma stana, na koji su tužitelji bili prisiljeni štetnom radnjom tuženog (rušenje njihove porodične kuće) ne predstavlja potraživanje povremenih davanja koja dospijevaju godišnje ili u kraćim određenim razmacima vremena, već zahtjev za naknadu štete koja sukcesivno nastaje u budućnosti, te se zastara takvog zahtjeva cijeni prema odredbama člana 376. stav 1. i 2. ZOO.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 P 055296 24 Rev 2 od 27.09.2024. godine

Deskriptor: Zastarjelost

101.7 Tužitelj je izgubio pravo koje potiče iz povremenog potraživanja kada je sudu podnio tužbu za njegovu isplatu po proteku roka od pet godina od dospelosti najstarijeg neisplaćenog potraživanja, budući da tuženi ni poslije nije vršio davanja.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 57 0 Ps 138782 24 Rev od 02.10.2024. godine

Deskriptor: Zastarjelost

101.8 Potraživanja iz ugovora o kreditu dospijevaju u cijelosti ako se ispune uvjeti za otkaz ugovora, zbog čega se na ova potraživanja ne primjenjuju odredbe o zastari povremenih potraživanja iz čl. 372 ZOO, već opšti zastarni rok iz čl. 371 ZOO od pet godina.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 P 159986 24 Rev od 24.10.2024. godine

Deskriptor: Zastarjelost

Ugovor o kreditu

101.9 Djelimične otplate dužnika, nakon što je potraživanje iz osnova ugovora o zajmu zastarjelo, nemaju karakter odricanja od zastarjelosti.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 344601 24 Rev od 09.10.2024. godine

Deskriptor: Zastarjelost

102. Zakonska zatezna kamata

Pravo da zahtijeva zakonske zatezne kamate na troškove spora, parničnoj stranci ne pripada tek u izvršnom postupku jer je ovlaštena da ovaj zahtjev postavi u parničnom postupku.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 036376 23 Gž 2 od 05.07.2023. godine

Deskriptor: Zakonska zatezna kamata

103. Zaštitni fond

103.1 Oštećeni ima pravo u parničnom postupku zahtijevati naknadu štete od Zaštitnog fonda pod uslovima da je svoje potraživanje prijavio u likvidacionom postupku, da mu je to potraživanje priznato od strane likvidacionog upravnika ili pravomoćno utvrđeno u parničnom postupku protiv likvidacionog dužnika te ako je u parničnom postupku dokazao da to potraživanje ne može namiriti u likvidacionom postupku.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 Mals 329853 23 Rev od 20.02.2024. godine

Deskriptor: Zaštitni fond

103.2 Kada je između Zaštitnog fonda Federacije BiH i oštećenog zaključena vansudska nagodba o isplati materijalne i nematerijalne štete, u regresnoj parnici, tuženi, koji je odgovoran za saobraćajnu nezgodu, može prigovoriti osnovu i visini utvrđenih i isplaćenih šteta u vidu stepena i posljedica povreda oštećenog i njegovog doprinosa u nastanku saobraćajne nezgode.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 29 0 P 033639 24 Rev od 20.06.2024. godine

Deskriptor: Zaštitni fond

III.

NASLJEDNO PRAVO

I

104. Izjava o ustupanju

Pravna valjanosti jednom dane izjave o prihvatanju zakonskog nasljednog dijela ne može biti dovedena u pitanje ni u slučaju da nasljednička izjava - izjava o prihvatanju/primanju zakonskog nasljednog dijela/nasljeđa sadrži i dodatni navod o „ustupanju“ (ili navod o „priznanju pravne valjanosti pismene oporuke pred svjedocima“), za koji se utvrdi da nije zakonit.

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 O 029928
24 GŽ od 28.05.2024. godine*

Deskriptor: Izjava o ustupanju

105. Izdvajanje u korist potomaka koji su privređivali s ostaviocem

Ulaganja nakon smrti ostavitelja nemaju karakter ulaganja u imovinu ostavitelja (ostavštinu) nego ulaganja u imovinu nasljednika (zajedničara) koja sve do okončanja ostavinskog postupka (i određivanja nasljednih dijelova) ima status zajedničke imovine.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 134736 24
GŽ od 16.09.2024. godine*

Deskriptor: Izdvajanje u korist potomaka koji su privređivali s ostaviocem

N

106. Nužni nasljednici

Nužni dio je povrijeđen ako je vrijednost primljene zaostavštine manja od vrijednosti nužnog dijela.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 P 074390 24
Rev od 21.08.2024. godine*

Deskriptor: Nužni nasljednici

107. Nasljednikovi zahtjevi nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju

Nasljednička tužba (hereditas petitio) je moguća samo između osoba koje se spore o pravu nasljeđa, od kojih jedna ističe svoje jednako ili jače pravo nasljedstva prema osobi koja posjed prava stvari ostavine također temelji na pravu nasljeđa. Postoji kondemnatorna tužba koja se odnosi na predaju stvari i tužba o nasljednom pravu, koja se sastoji u zahtjevu za utvrđenje da tužiocu pripada pravo nasljedstva.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 85 0 P 102711 24
Rev od 28.05.2024. godine*

Deskriptor: Nasljednikovi zahtjevi nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju

108. Ništav ugovor

Ako je skora smrt primateljice uzdržavanja bila izvjesna i kao takva poznata davateljici uzdržavanja, što ugovoru oduzima svojstvo aleatornosti, onda proizilazi da je postupanje davateljice uzdržavanja prilikom zaključenja ugovora o doživotnom uzdržavanju bilo protivno načelu savjesnosti i poštenja, kao i moralu društva, što ugovor čini ništavnim.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 P 379568 24 Rev
od 07.10.2024. godine*

*Deskriptor: Ništav ugovor
Ugovor o doživotnom izdržavanju*

U

109. Ugovor o doživotnom izdržavanju

109.1 U slučaju kada su braćni partneri kao primaoci izdržavanja zaključili ugovor o doživotnom izdržavanju pa tokom trajanja ugovora jedan od braćnih partnera umre, nadživjeli braćni partner je ovlašten zahtijevati raskid ugovora u cijelosti jer

se radi o jedinstvenom pravnom poslu u kojem je obaveza izdržavanja ugovorena kao jedinstvena i nedjeljiva u odnosu na oba primaoca izdržavanja.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 41 0 P 080924 23 Rev od 12.12.2023. godine

Deskriptor: Ugovor o doživotnom izdržavanju

109.2 U situaciji očevidne neusuglašenosti propisa (Zakona o nasljeđivanju SR BiH i Zakona o bilježnicima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine), ispunjenost zahtijevane forme ugovora o doživotnom uzdržavanju ima se cijeliti sa aspekta provjere valjanosti forme ugovora na način kako je propisano Zakonom o nasljeđivanju SR BiH.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 152322 23 Gž od 14.09.2023. godine

Deskriptor: Ugovor o doživotnom izdržavanju

109.3 Kada je utvrđeno da nekretnine koje su predmet tužbenog zahtjeva čine bračnu stečevinu prednika parničnih stranaka u jednakim dijelovima (1/2), tada jedan bračni partner, ugovorom o doživotnom izdržavanju, može raspolagati samo sa svojim suvlasničkim dijelom, a ne i sa dijelom koji je pripadao njegovom bračnom partneru. Takav pravni posao, u dijelu utvrđenog suvlasništva drugog bračnog partnera apsolutno je ništav.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 22 0 P 048704 22 Rev od 30.01.2024. godine

*Deskriptor: Ugovor o doživotnom izdržavanju
Bračna/vanbračna stečevina*

IV.

KLEVETA

I

110. Izuzeci od odgovornosti za klevetu

Osoba koja obavlja dužnost/funkciju ravnateljice javne ustanove ima status javne ličnosti, zbog čega je podložna dodatnoj dozi kritike u domenu svog rada.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 139635 24 Gž od 07.05.2024. godine

Deskriptor: Izuzeci od odgovornosti za klevetu

K

111. Kleveta

Prilikom ocjene da li određeno novinarsko izražavanje predstavlja klevetu sud je dužan sporne navode razmotriti u kontekstu sadržaja cjelokupnog teksta, ali i u konkretnom društvenom kontekstu, odnosno u kontekstu društvene rasprave o temi koja je predmet spornog teksta. Kada je u pitanju izvještavanje o temi koja je od značaja za javnost sud je dužan, vodeći računa o svim utvrđenim okolnostima slučaja, ocijeniti da li je novinar uložio razumne napore u cilju iznošenja provjerenih činjenica i da li je postupao u dobroj vjeri.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 P 120517 24 Rev od 29.10.2024. godine

Deskriptor: Kleveta

112. Kleveta putem društvenih mreža

U situaciji kada se u objavi tužene na Facebook profilu navede da je tužitelj kazneno osuđivan ali uz navođenje pogrešne pravne kvalifikacije (pogrešno navedeno za kazneno djelo „silovanje“ a treba za kazneno djelo „bludne radnje“) takva objava tužene u sebi ne sadrži neistinite

činjenice nego činjenice koje su u biti istinite ali samo u nebitnim elementima netočne.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 146892 24
GŽ od 16.09.2024. godine*

Deskriptor: Kleveta putem društvenih mreža

V.

PORODIČNO PRAVO

B

113. Bračna/vanbračna stečevina

113.1 Zakonska je pretpostavka da pokloni trećih lica učinjeni tokom bračne zajednice (u novcu, stvarima, radu, drugim vrstama pomoći i slično) ulaze u zajedničku imovinu bračnih supružnika, bez obzira koji je od njih primio poklon.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 206135 23
Rev od 05.03.2024. godine*

Deskriptor: Bračna/vanbračna stečevina

113.2 Ako jedan supružnik pribavi novčana sredstva otuđenjem svoje posebne imovine i tim novčanim sredstvima za vrijeme braka pribavi drugu pokretnu stvar, onda ona čini posebnu imovinu tog supružnika ukoliko iz uvjeta, načina, motiva i okolnosti pod kojima je pokretna stvar pribavljena ne proizilazi što drugo (npr. da novokupljena pokretna stvar bude zajednička imovina bračnih partnera tj. bračna stečevina).

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 139454 23
Gž od 20.10.2023. godine*

Deskriptor: Bračna/vanbračna stečevina

113.3 Bračni supružnik koji je učestvovao samo u dovršetku izgradnje građevinskog objekta koji je pretežno izgradio drugi bračni supružnik prije zaključenja braka, ima pravo na novčanu naknadu srazmjerno svom učešću u dovršenju gradnje objekta, a ne pravo na odgovarajući suvlasnički dio.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 79 0 P 003925 23
Rev od 15.05.2024. godine*

Deskriptor: Bračna/vanbračna stečevina

113.4 Pored zakonske pretpostavke da svi pokloni učinjeni u toku trajanja bračne zajednice predstavljaju bračnu stečevinu, činjenica da je

prvotuženi sin drugotuženog ne dokazuje postojanje namjere drugotuženog da zemljište na kojem je upisan kao vlasnik pokloni prvotuženom kao posebnu imovinu za izgradnju kuće, ako takva namjena poklona nije u postupku dokazana.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 28 0 P 068518 24 Rev od 12.09.2024. godine

Deskriptor: Bračna/vanbračna stečevina

113.5 Da bi određena imovina bila bračna tekovina, prema odredbama Porodičnog zakona, pored toga da je stečena za vrijeme trajanja braka bračnih supružnika, neophodno je dokazati i da je stečena njihovim zajedničkim radom.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 89 1 P 030646 24 Rev od 30.07.2024. godine

Deskriptor: Bračna/vanbračna stečevina

113.6 U situaciji kada je jedan bračni partner raspolagao zajedničkom ušteđevinom u toku braka, kao što je kupovina auta za sebe, oštećeni bračni partner ako nije bilo sporazuma za sticanje posebne imovine, imao bi pravo na utvrđenje bračne stečevine na autu, a ne utvrđenje zajedničke ušteđevine koja je potrošena.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 23 0 P 048962 23 Rev od 05.11.2024. godine

Deskriptor: Bračna/vanbračna stečevina

113.7 Nagodba (sporazum), zaključena pred inostranim sudom između bivših bračnih drugova o podjeli bračne stečevine na nekretnini koja se nalazi u BiH, nije smetnja za vođenje parnice pred domaćim sudom za utvrđenje bračne stečevine na toj nekretnini pošto je za rješavanje sporova na nekretnini u svojini građana isključivo nadležan sud u BiH.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 23 0 P 050577 23 Rev od 21.05.2024. godine

*Deskriptor: Bračna/vanbračna stečevina
Priznanje strane sudske odluke*

I

114. Imovinski odnosi bračnih partnera

114.1 Pod bračnom imovinom podrazumijeva se imovina stečena u toku trajanja bračne zajednice (a ne braka), zbog čega samo trajanje braka nije od uticaja za sticanje imovine (koja bi se mogla smatrati bračnom stečevinom) već je za bračnu stečevinu odlučno postojanje bračne zajednice.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 P 096393 23 Rev od 19.12.2023. godine

Deskriptor: Imovinski odnosi bračnih partnera

114.2 Kako tužiteljica, po faktičkom raskidu bračne zajednice sa bračnim drugom nije razgovarala o podjeli imovine, niti je preduzela bilo koju pravnu radnju u svrhu zaštite svog pripadajućeg dijela, odnosno potpuno se pasivno odnosila prema svom pravu dugi niz godina, iako je s obzirom da je sva imovina bila upisana na njenog supruga, morala biti svjesna mogućnosti raspolaganja, te kako je njen suprug raspolagao samo dijelom koji mu po zakonu pripada, ima se uzeti da je ista dala prećutnu saglasnost na sporno raspolaganje.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 P 046704 23 Rev 2 od 16.02.2024. godine

Deskriptor: Imovinski odnosi bračnih partnera

114.3 Novčana sredstva, za koja tužiteljica tvrdi da su stečena zajedničkim radom tokom braka i uložena u kupovinu određenog stana i ne nalaze se kod tuženog, ne predstavljaju bračnu tekovinu i osnov za zahtjev da joj tuženi vrati tako utrošena sredstva, već bi njihova tekovina bila tako stečeni stan.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 322176 24 Rev od 02.10.2024. godine

Deskriptor: Imovinski odnosi bračnih partnera

115. Imovinski odnosi vanbračnih supružnika

Zajednica života muškarca i žene, u pogledu režima zajedničke imovine, može se smatrati vanbračnom zajednicom koja se izjednačava sa bračnom zajednicom samo ako se na nesumnjiv način utvrdi da je

ta zajednica zasnovana i u cilju zajedničkog sticanja i da je takvog zajedničkog sticanja stvarno bilo.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 77 0 P 088695 24
Rev od 23.07.2024. godine*

Deskriptor: Imovinski odnosi vanbračnih supružnika

116. Izdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika

Sud odlukom obavezuje na plaćanje izdržavanja malodobne djece počev od utuženja, a ne od presuđenja. Okolnost da je obveznik izdržavanja u dijelu vremena za koje je utvrđena obaveza izdržavanja samostalno snosio troškove izdržavanja jer su djece boravila kod njega, nema uticaja na momenat početka obaveze plaćanja, već se tome može prigovarati u postupku izvršenja.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 353049 24
Rev od 30.06.2024. godine*

Deskriptor: Izdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika

117. Izdržavanje bračnog supružnika

Sud će prilikom utvrđivanja mogućnosti osobe koja je dužna davati izdržavanje uzeti u obzir sva njena primanja, u koja spadaju i borački dodatak i dodatak na tuđu pomoć i njegu.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 152315 23
GŽ od 25.01.2024. godine*

Deskriptor: Izdržavanje bračnog supružnika

P

118. Prava i dužnosti roditelja i djece

U parnici koja se tiče smještaja, čuvanja i vaspitanja djece sud može da odluči suprotno od onoga što djeca žele, no u takvom slučaju sudska odluka treba da sadrži i razloge iz kojih se, prema određenim okolnostima slučaja, ima zaključiti da ono što djeca žele nije u njihovom interesu.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 P 081050 24
Rev od 05.11.2024. godine*

Deskriptor: Prava i dužnosti roditelja i djece

VI.

RADNO PRAVO

I

119. Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja

119.1 Kada je tužiteljici tijekom trajanja radnog odnosa koji je predmetom utuženog razdoblja isplaćivan veći iznos neto plaće nego što je bilo prethodno pismeno ugovoreno i kada je takav (veći) iznos neto plaće sukladno poreznim propisima evidentiran kod poreznih i drugih mjerodavnih javnih tijela, a koji podaci o visini neto plaće služe kao porezna osnovica za obračun pripadajućih doprinosa i drugih javnih davanja, to tužiteljici u okolnostima konkretnog slučaja pripada pravo na uplatu mjerodavnom mirovinskom zavodu onog iznosa doprinosa za mirovinsko i invalidsko osiguranje koji je vještak obračunao na temelju stvarno isplaćenih neto plaća tužiteljici u utuženom periodu.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Rs 150433
23 Rsž od 30.01.2024. godine*

Deskriptor: Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja

119.2 Teret dokazivanja (ne)prisustva zaposlenika na radnom mjestu, odnosno njegovog (ne)dolaska na posao je na poslodavcu.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Rs 137866
24 Rsž 2 od 25.09.2024. godine*

*Deskriptor: Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja
Teret dokazivanja*

119.3 Odredbe Zakona o porezu na dohodak Brčko distrikta Bosne i Hercegovine mogu se koristiti, prema principu zakonske analogije za popunjavanje pravne praznine uzrokovane nedonošenjem općeg akta poslodavca kojim će se regulirati visina toplog obroka.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Rs 137866
24 Rsž 2 od 25.09.2024. godine*

Deskriptor: Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja

119.4 U situaciji kada poslodavac svojim općim aktom nije utvrdio visinu i način ostvarivanja prava na topli obrok tada takav propust poslodavca ne može imati negativne implikacije na pravo uposlenika da ostvari svoje zakonom priznato pravo na topli obrok.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Rs 137866
24 Rsž 2 od 25.09.2024. godine*

Deskriptor: Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja

119.5 Kako zakoni o mirovinsko-invalidskom osiguranju oba entiteta (čija primjena je na teritoriji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine omogućena na temelju naloga Supervizora za Brčko distrikt Bosne i Hercegovine od 4.8.2006. godine) propisuju da prava iz mirovinsko-invalidskog osiguranja ne mogu zastarjeti, to se u situaciji kada se raspravlja o zastari navedenih prava ne mogu primijeniti zastarni rokovi propisani Zakonom o radu ali ni prekluzivni rokovi za zaštitu prava iz radnog odnosa propisani Zakonom o zabrani diskriminacije.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Rs 154115
24 Rsž od 23.09.2024. godine*

Deskriptor: Isplata neisplaćenih plata i drugih novčanih potraživanja

K

120. Kolektivni ugovor

Sporazum zaključen između poslodavca i zaposlenika, kojim je poslodavac preuzeo obavezu isplate toplog obroka i regresa u skladu sa odredbama Kolektivnog ugovora, ne prestaje da važi samom činjenicom da je odlukom Ustavnog suda utvrđeno da Kolektivni ugovor ne obavezuje poslodavca.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Rs 615914 23 Rev
od 07.03.2024. godine*

Deskriptor: Kolektivni ugovor

O

121. Ostvarivanje prava i obaveza iz radnog odnosa

121.1 Tužba za utvrđenje postojanja radnog odnosa nije vezana za rok pa se ista ne može odbaciti. Međutim, prilikom odlučivanja o osnovanosti tog zahtjeva, mora se voditi računa o tome da li je radnik blagovremeno zatražio zaštitu svog povrijeđenog prava iz radnog odnosa. Tužba na utvrđenje ne može zamijeniti zaštitu koju je propustio zahtijevati radnik i nije paralelan put zaštite, čime bi se otklonila primjena odredaba radno-pravnih propisa.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 55 0 Rs 004356 23 Rev od 08.02.2024. godine

Deskriptor: Ostvarivanje prava i obaveza iz radnog odnosa

121.2 Procjena Agencije za bankarstvo F BiH o sposobnosti direktora da obavlja bankarske poslove nema pravnog značaja za odluku banke o prestanku pravnog odnosa zbog povrede radne obaveze.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Rs 659166 24 Rev od 29.10.2024. godine

Deskriptor: Ostvarivanje prava i obaveza iz radnog odnosa

122. Otkaz ugovora o radu zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga

122.1 Da bi se pozivom na odredbu člana 179. stav 1. tačka 3. Zakona o radu radniku dao otkaz ugovora o radu, poslodavac mora dokazati da je ispunjen jedan od uslova, ili da je usljed tehnoloških, ekonomskih ili organizacionih promjena prestala potreba za obavljanjem određenog posla ili da je došlo do smanjenja obima posla, uz istovremeno ispunjavanje drugog kumulativnog uslova, uslova da ne može radniku obezbijediti drugi posao.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 Rs 338772 24 Rev od 02.07.2024. godine

Deskriptor: Otkaz ugovora o radu zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga

122.2 Ako je u vrijeme otkaza ugovora o radu radniku, poslove njegovog radnog mjesta obavljao drugi radnik, proizlazi da nije došlo do smanjenja obima tih poslova i da nije ostvaren razlog za donošenje rješenja o otkazu ugovora o radu zbog organizacione promjene kod poslodavca.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 Rs 070030 24
Rev od 18.07.2024. godine*

Deskriptor: Otkaz ugovora o radu zbog ekonomskih, tehničkih ili organizacijskih razloga

P

123. Primjena Zakona o radu u institucijama BiH

123.1 Pravo na sudsku zaštitu za poništenje odluka disciplinskih organa ostvaruje se u rokovima propisanim Pravilnikom o disciplinskoj odgovornosti.

*Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 040409 22 Gž od
22.04.2023. godine*

Deskriptor: Primjena Zakona o radu u institucijama BiH

123.2 Obilježje povrede službene dužnosti zloupotrebe bolovanja ne predstavlja samo izdejstvovanje bolovanja iz nepostojećih razloga, nego i svaku radnju zaposlenog kojom se to pravo koristi suprotno razlozima zbog kojih je ustanovljeno.

*Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 040409 22 Gž od
22.04.2023. godine*

Deskriptor: Primjena Zakona o radu u institucijama BiH

124. Poslovno uvjetovani otkaz ugovora o radu

Kada poslodavac otkaže ugovor i istovremeno ponudi radniku zaključivanje ugovora o radu pod izmijenjenim uvjetima a radnik njegovu ponudu ne prihvati, radni odnos prestaje otkazom, pa se o zakonitosti odluke poslodavca odlučuje prema odredbama Zakona o radu koje se odnose na otkaz. Ako je na takav način otkazan ugovor o radu zaposleniku starijem od 55 godina, odnosno ženi starijoj od 50 godina, tada se zakonitost otkaza cijeni i po odredbama Zakona o vijeću zaposlenika.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 Rs 637868 24 Rev od 15.10.2023. godine

Deskriptor: Poslovno uvjetovani otkaz ugovora o radu

125. Prava i obaveza iz radnog odnosa

125.1 Rok od 6 mjeseci za podnošenje tužbe za sudsku zaštitu prava iz radnog odnosa je prekluzivni rok (strogi zakonski rok). U slučaju propuštanja tog roka gubi se pravo na sudsku zaštitu.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 82 0 Rs 020712 24 Rev od 09.04.2024. godine

Deskriptor: Prava i obaveza iz radnog odnosa

125.2 Plata pripada radniku isključivo za rad, dok mu naknada plate pripada u slučajevima opravdanog odsustva sa posla.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 77 0 Rs 083463 24 Rev od 09.04.2024. godine

Deskriptor: Prava i obaveza iz radnog odnosa

126. Pobijanje odluke o prestanku radnog odnosa

126.1 Sama činjenica, da je pravosnažnom presudom utvrđen nezakonit prestanak radnog odnosa iz formalno pravnih nedostataka, nije smetnja da se odbije zahtjev za reintegraciju radnika, ako sud utvrdi da postoji osnov za prestanak radnog odnosa, u smislu odredaba člana 195. stav 2. Zakona o radu.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 89 0 Rs 075407 24 Rev od 24.06.2024. godine

Deskriptor: Pobijanje odluke o prestanku radnog odnosa

126.2 Rokovi zastarjelosti pokretanja i vođenja disciplinskog postupka ne spadaju u prava radnika, niti se odnose na uslove rada, zbog čega se ne može ni utvrđivati da li se u kolektivnom ugovoru u odnosu na Zakon o radu radi o nepovoljnijim pravima, odnosno uslovima rada, pa se o zastarjelosti pokretanja i vođenja toga postupka ne može primijeniti rok iz odredbe člana 184. stav 1. toga zakona.

Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 Rs 295320 24 Rev od 17.07.2024. godine

Deskriptor: Pobijanje odluke o prestanku radnog odnosa

R

127. Rokovi za zaštitu prava iz radnog odnosa

Kada poslodavac nije u zakonom propisanom roku od 30 dana odlučio o zahtjevu za zaštitu prava, niti su radnici u propisanom roku u daljih 90 dana ustali tužbom, pa poslodavac naknadno odluči o zahtjevu za zaštitu prava (prigovoru radnika), radnik nije prekludiran u svom pravu da protiv te odluke u daljem propisanom roku podnese tužbu (90 dana).

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 Rs 105132 23 Rev od 06.08.2024. godine

Deskriptor: Rokovi za zaštitu prava iz radnog odnosa

Z

128. Zaštita prava radnika – zahtjev za naknadu štete na radu i u vezi sa radom

Uposlenik je odgovoran za štetu poslodavcu u slučaju kumulativnog ispunjenja sljedećih uvjeta: da je u momentu poduzimanja štetne radnje imao svojstvo uposlenika; da je štetu učinio na radu ili u svezi sa radom; da je štetu uposlenik prouzrokovao namjerno ili iz krajnje nepažnje; da između štetne radnje i posljedice postoji uzročno-posljedična (kauzalna) sveza kao i ukoliko ne postoje razlozi za isključenje odgovornosti uposlenika.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 P 147213 23 Gž od 26.01.2024. godine

Deskriptor: Zaštita prava radnika – zahtjev za naknadu štete na radu i u vezi sa radom

129. Zaštita prava profesionalnih vojnih lica

Ukoliko je rukovodilac saglasan, da kao zamjena za obavljanje poslova odsutnog komandira voda postavi profesionalno vojno lice nižeg čina, samim tim prihvata sva ograničenja prilikom zamjene odsutnog vojnog lica (kako u pogledu obima zadataka koja obavlja, nedostatka potrebnih kvalifikacija i čina da bi preuzeo zadatke u punom kapacitetu) i ako

zamjena traje duže od 30 dana, to lice stiče status vršioca dužnosti čime ispunjava zakonske uslove za ostvarivanje prava koja pripadaju formacijskom mjestu na kome se mijenja odsutno vojno lice.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 042430 23 Gž od 25.12.2023. godine

Deskriptor: Zaštita prava profesionalnog vojnika

130. Zaštita radnika u slučaju privremene spriječenosti za rad

Kako posljedice pokretanja krivičnog postupka nastupaju potvrđivanjem optužnice za neko krivično djelo propisano zakonom, proizlazi da se suspenzija iz tih razloga može odrediti tek potvrđivanjem optužnice, a određivanje istražnog pritvora je razlog za suspenziju samo ako je to zakonom ili Pravilnikom o radu propisano.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 Rs 116603 24 Rev od 25.09.2024. godine

Deskriptor: Zaštita radnika u slučaju privremene spriječenosti za rad

VII.

ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE

M

131. Mobing

Radnik je u postupku radi zaštite od mobinga dužan dokazati sa stepenom pretežne vjerovatnoće postojanje radnji koje imaju ponižavajući efekat na njega.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 Rs 111248 24 Rev od 26.03.2024. godine

Deskriptor: Mobing

T

132. Tužba za utvrđivanje diskriminacije

Da bi nejednak tretman bio diskriminacija, potrebno je da se zasniva na nekom ličnom svojstvu, koje predstavlja osnov diskriminacije.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 85 0 Rs 106409 24 Rev od 25.10.2024. godine

Deskriptor: Tužba za utvrđivanje diskriminacije

133. Tužba za otklanjanje posljedica

Nije osnovan zahtjev za otklanjanje posljedica diskriminacije u postupku imenovanja direktora javne zdravstvene ustanove, kojim se traži poništenje odluke o poništenju ranije raspisanog javnog konkursa za imenovanje direktora i poništenje kasnijeg javnog konkursa o istom imenovanju, ukoliko tužiteljica nije postavila i zahtjev za poništenje konačne odluke o imenovanju direktora po kasnije raspisanom i provedenom javnom konkursu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 58 0 Rs 220089 24 Rev 2 od 07.11.2024. godine

Deskriptor: Tužba za otklanjanje posljedica

U

134. Uporedna grupa

Do nejednakog postupanja u ostvarivanju prava iz rada zaposlenika dolazi ukoliko su zaposlenici koji rade u istom kabinetu na poslovima iste složenosti i obima, razvrstani u različit platni razred i imaju drugačiji koeficijent za obračun plaće samo na osnovu činjenice da su raspoređeni na rad kod drugih imenovanih lica.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 P 041596 22 Gž od 19.01.2023. godine

Deskriptor: Uporedna grupa

Primjena Zakona o radu u institucijama BiH

Z

135. Zaštita od diskriminacije

Višegodišnje raspoređivanje tužiteljice na radno mjesto nastavnika razredne nastave u područnoj školi, povodom kojeg je i zasnovala radni odnos, samo po sebi ne predstavlja akt diskriminacije ili mobinga.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 17 0 Rs 111248 24 Rev od 26.03.2024. godine

Deskriptor: Zaštita od diskriminacije

136. Zabrana diskriminacije

136.1 Nema diskriminacije ako je pravo prestalo na osnovu donesene nove zakonske odredbe za koju je odlukom Ustavnog suda BiH utvrđeno da nije diskriminatorna.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 65 0 P 824337 23 Rev od 17.11.2023. godine

Deskriptor: Zabrana diskriminacije

136.2 U okviru općih uvjeta za zasnivanje radnog odnosa poslodavac ima pravo utvrditi i posebne uvjete za zasnivanje radnog odnosa za obavljanje poslova pojedinog radnog mjesta u smislu člana 118. stav 1. Zakona o radu i može predvidjeti i pribavljanje ljekarskog uvjerenja kojim se dokazuje odgovarajuća

zdravstvena sposobnost za rad. Odredba čl. 58. ovog zakona upravo omogućava poslodavcu da radnika uputi na ljebarski pregled temeljem standarda u oblasti zaštite sigurnosti i zdravlja na radu ukoliko postoji sumnja da se zdravstveno stanje radnika odražava na izvršavanje poslova radnog mjesta, a naročito ukoliko se radi o radnim mjestima sa povećanim rizikom, a to su sigurno radna mjesta u jami rudnika.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 36 0 Rs 057815 23 Rev od 24.11.2023. godine

Deskriptor: Zabrana diskriminacije

137. Zapošljavanje, rad i uslovi rada

Poništenje odluke o raspisivanju javnog oglasa, nakon što su nezadovoljni kandidati uložili prigovore protiv odluke o imenovanju kandidata i njegovom prijemu u radni odnos, može predstavljati diskriminatornu radnju poslodavca.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 56 0 P 066950 24 Rev od 07.11.2024. godine

Deskriptor: Zapošljavanje, rad i uslovi rada

VIII.

PRIVREDNO PRAVO

D

138. Društvo sa ograničenom odgovornošću

Radnje raspolaganja imovinom i imovinskim pravima tuženog kao društva i dužnika tužitelja, koje su preduzete nesavjesno i očigledno suprotno interesima društva, s ciljem da se društvo dovede u položaj nemogućnosti izmirenja obaveza prema dužniku, odnosno do stečaja i brisanja pravnog subjekta iz registra pravnih lica, predstavlja zloupotrebu privrednog društva.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 60 0 Ps 030404 23
Rev od 15.02.2024. godine*

Deskriptor: Društvo sa ograničenom odgovornošću

R

139. Razlučni povjerioci

Redoslijed (rang) namirenja razlučnog povjeritelja u odnosu na drugog razlučnog povjeritelja na istom razlučnom predmetu namirenja, koji je utvrđen u stečajnom postupku, može se osporavati u parničnom postupku, pod uvjetima: da je razlučni povjeritelj na ispitnom ročištu osporio utvrđeni redoslijed, da je upućen od strane sudije u parnični postupak, te da je u zakonskom roku od 30 dana od tog ročišta podnio tužbu za utvrđenje određenog redoslijeda (ranga) namirenja razlučnog povjeritelja.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 32 0 Ps 269346 24 Rev
2 od 22.10.2024. godine*

Deskriptor: Razlučni povjerioci

S

140. Stečaj

Da bi sud, na prijedlog dužnika ili povjerioca, odredio otvaranje stečajnog postupka nad dužnikom, kumulativno moraju biti ispunjenja tri uslova: a) da na strani predlagača postoji pravni interes za otvaranje stečaja, b) da je stečajni dužnik platežno nesposoban (60 dana neprekidno ne izmiruje dospjele obaveze ili mu je 60 dana neprekidno blokiran račun) i c) da se iz stečajne imovine mogu namiriti troškovi stečajnog postupka.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 61 0 St 015341 24
Rev od 18.06.2024. godine*

Deskriptor: Stečaj

141. Stečajna masa

Povjerilac, čije je potraživanje prema stečajnom dužniku nastalo utvrđivanjem ništavosti pravnog posla u parničnom postupku nakon otvaranja stečajnog postupka, je povjerilac stečajne mase a ne stečajni povjerilac, pa za utvrđivanje u parničnom postupku da postoji njegovo potraživanje prema stečajnom dužniku ne postoji obaveza prethodnog prijavljivanja tog potraživanja prilikom otvaranja stečajnog postupka.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 43 0 Ps 143210 23 Rev
2 od 16.01.2024. godine*

Deskriptor: Stečajna masa

IX.

STAMBENO PRAVO

P

142. Pravo na dom

142.1 Dugogodišnjim bespravnim nesmetanim stanovanjem u spornom stanu tužiteljica nije stekla određena prava, prvenstveno da ostvari pravo na dom, zbog činjenice da je upisana kao suvlasnik druge nepokretnosti.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 71 0 P 310855 24
Rev od 03.04.2024. godine*

Deskriptor: Pravo na dom

142.2 Kada je tužitelj zaključio sa tuženim predugovor o kupovini stana i na osnovu njega uselio u stan, a nakon dvije godine mu je sudskom odlukom naloženo da iz njega iseli i preda ga tuženom, tužitelj nije stvorio dovoljno jake i trajne veze da bi se taj stan smatrao njegovim domom, čak i da je dokazao da je jedina nekretnina u kojoj može da živi, niti je postojala dugotrajna neaktivnost titulara prava svojine (tuženog) u vršenju njegovih prava.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 89 1 P 052306 24
Rev od 09.10.2023. godine*

Deskriptor: Pravo na dom

O

143. Otkup stana

Kako je predmetni stan dodijeljen na korištenje tuženom kao samcu, te u vrijeme podnošenja zahtjeva za otkup stana, kao i u vrijeme ovjere potpisa na ugovoru o otkupu stana, nije postojala odluka suda o utvrđenju vanbračne zajednice između tužiteljice i tuženog, niti o pravu tužiteljice u odnosu na predmetni stan, to nije postojala obaveza traženja njene saglasnosti u postupku otkupa navedenog stana.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 95 0 P 076091 23
Rev od 19.04.2024. godine*

Deskriptor: Otkup stana

X.

AUTORSKO PRAVO

Ž

144. Žig

U situaciji kada tužitelj nije dokazao da su osobe koje su radile na izradi spornog znaka kao autorskog djela bili uposlenici kod njega u trenutku izrade predmetnog spornog znaka to tužitelju ne pripada pravna zaštita.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Ps 142803
24 Pž od 07.05.2024. godine*

Deskriptor: Žig

XI.

ZEMLJIŠNO KNIŽNO PRAVO

U

145. Upis u zemljišne knjige

U situaciji kada je osnov za brisanje zabilježbi spora pravosnažno rješenje suda o odbacivanju tužbe kao nedozvoljene, neosnovanim se pokazuju tvrdnje iznesene u žalbi da je u toku postupak po apelaciji protiv navedenog rješenja pred Ustavnim sudom BiH.

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 97 0 Dn 002614
23 GŽ od 18.01.2024. godine*

Deskriptor: Upis u zemljišne knjige

UPRAVNO MATERIJALNO PRAVO

E

1. Energetika

Plombiranje brojila i njegovo priključenje na mrežu može izvršiti samo nosilac dozvole za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije i upravljanja distributivnim sistemom, a ne lice koje je obavljalo građevinske i instalacione radove, te postavljanje brojila jer se to ne smatra obavljanjem elektroenergetske djelatnosti.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 15 0 U 005133 22
Uvp od 21.02.2024. godine*

Deskriptor: Energetika

V

2. Vlasništvo na vatrenom oružju

Tužiteljica koja sa ocem ima zaključen ugovor na osnovu koga se smatra suvlasnikom oružja se ne može smatrati suvlasnikom, jer joj zakonske odredbe to ne dozvoljavaju, odnosno zakon ne poznaje suvlasništvo na oružju.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 04 0 U 014452 23 Uvp
od 28.02.2024. godine*

Deskriptor: Vlasništvo na vatrenom oružju

I.

IZBORNI ZAKON

B

3. Birački odbori

Odgovornost članova biračkih odbora za pravilnost izbornih rezultata zasniva se na zakonskom ovlaštenju da rukovode radom biračkog mjesta, osiguravaju tajnost i pravilnost glasanja, te evidentiraju izborne rezultate na glasačkom mjestu.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 045733 23 Iž od 26.05.2023. godine

*Deskriptor: Birački odbori
Zloupotreba u radu biračkih odbora
Biračka mjesta*

G

4. Govor mržnje

Za utvrđenje da li određeno izražavanje u javnom prostoru ili prenošeno u javnom prostoru, ima karakter govora mržnje, nužno je izvršiti analizu sadržaja govora, te imati u vidu ciljeve koji se žele postići.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 045950 23 Iž od 21.06.2023. godine

Deskriptor: Govor mržnje

I

5. Izbor članova opštinskih izbornih komisija

Lice koje je na radno mjesto rukovodećeg državnog službenika postavljeno na osnovu zakonom propisane konkursne procedure od strane Agencije za državnu službu FBiH, nema smetnje da se imenuje na dužnost člana Općinske izborne komisije. To ne može biti razlog za isključenje iz konkursne procedura intervjua i bodovanja svih

kandidata u proceduri za izbor člana izborne komisije, u suprotnom se čini povreda Izbornog zakona Bosne i Hercegovine i Uputstva o utvrđivanju kvalifikacija, broju, imenovanju, obuci i razrješenju članova izborne komisije osnovne izborne jedinice u Bosni i Hercegovini.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 047267 24 Iž od 22.01.2024. godine

Deskriptor: Izbor članova opštinskih izbornih komisija

N

6. Nespojivost vršenja funkcija/Žalbe

Nespojiva je dužnost savjetnika predsjednika Republike Srpske i odbornika u Skupštini opštine, pa stoga, danom imenovanja na funkciju savjetnika, izabranom članu organa vlasti na svim nivoima, prije isteka vremena, prestaje mandat u smislu člana 1.10. stav 6. Izbornog zakona Bosne i Hercegovine.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 047669 24 Iž od 19.03.2024. godine

Deskriptor: Nespojivost vršenja funkcija

7. Novčana kazna

Odluka nadležnog organa (Općine) o privremenom korištenju javnih površina, kojim se neće naplaćivati naknada za korištenje javne površine političkim strankama, nema veću pravnu snagu od Zakona o finansiranju političkih stranaka i u suprotnosti je sa istim. Ta odluka za političku stranku ne može predstavljati osnov za besplatno korištenje javne površine jer se time čini prekršaj iz člana 8. stav (1) tačka a) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 047901 24 Iž od 12.04.2024. godine

Deskriptor: Novčana kazna

O

8. Obaveza podnošenja finansijskog izvještaja

8.1 Politička stranka i nezavisni kandidat koji učestvuju na izborima za organe vlasti Bosne i Hercegovine na svim nivoima krše odredbe Izbornog zakona BiH ukoliko ne podnesu finansijski izvještaj Centralnoj izbornoj komisiji BiH u vrijeme podnošenja prijave za period koji počinje tri mjeseca prije podnošenje prijave.

Isto čine ukoliko u roku od 30 dana od objavljivanja izbornih rezultata u Službenim novinama BiH ne podnesu finansijski izvještaj za period od dana podnošenja prijave za ovjeru do dana ovjere rezultata izbora.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iz 045743 23 Iz od 25.05.2023. godine

Deskriptor: Obaveza podnošenja finansijskog izvještaja

8.2 Ukoliko politička partija ne osvoji nijedan mandat u Gradskom vijeću u periodu za koji je primila sredstva iz budžeta Općine, tada ta finansijska sredstva imaju karakter nezakonitog finansiranja političkog subjekta u smislu člana 8. Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iz 047900 24 Iz od 12.04.2024. godine

Deskriptor: Obaveza podnošenja finansijskog izvještaja/novčana kazna

8.3 Kada politički subjekt bude novčano kažnjen zbog nevođenja poslovnih knjiga u skladu sa računovodstvenim propisima i nedostavljanjem godišnjeg finansijskog izvještaja jer je prekršio odredbe Zakona o finansiranju političkih stranaka, isti se ne može pozivati na institut zastarjelosti po Zakonu o prekršajima obzirom da se u konkretnom slučaju na političkog subjekta primjenjuje Izborni zakon Bosne i Hercegovine, Zakon o finansiranju političkih stranaka i Zakon o upravnom postupku Bosne i Hercegovine.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iz 047900 24 Iz od 12.04.2024. godine

Deskriptor: Obaveza podnošenja finansijskog izvještaja/novčana kazna

8.4 Zakonom je zabranjeno finansiranje političkih stranaka putem donacija anonimnih donatora, budući da je politička stranka dužna izdati potvrdu svakom donatoru, što u toj situaciji nije moguće. U konkretnom slučaju, to je zabranjeno članom 8. stav (1) tačka e) Zakona o finansiranju i bez obzira što se radi o nenovčanoj donaciji anonimnog donatora. Ako ista nije prijavljena u finansijskom izvještaju anonimnih donacija i nije izdata potvrda donatorima, učinjen je prekršaj iz člana 5. stav (4) Zakona o finansiranju političkih stranaka.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 IŽ 047858 24 IŽ od 09.04.2024. godine

Deskriptor: Obaveza podnošenja finansijskog izvještaja/novčana kazna

P

9. Pravila RAK-a

Povreda odredbi Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija cijeni se na osnovu načina obrade i prezentovanja teme radi utvrđivanja postojanja minimuma izbalansiranosti i nepristrasnosti, ponuđenog različitog mišljenja i da li je omogućeno da gledatelj stekne potpunu sliku o prezentovanoj informaciji i ima mogućnosti formiranja vlastitog suda.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 040401 23 Uvp od 07.07.2023. godine

Deskriptor: Pravila RAK-a

10. Podnosioci žalbe/Ovjera prijave

Nezavisni kandidati u skladu sa Izbornim zakonom BiH imaju rok od 15 dana za prikupljanje i dostavljanje dokumentacije CIK-u BiH i taj rok je po svojoj prirodi prekluzivan, što znači da produženje istog nije moguće a nemaju ni mogućnost za podnošenje zahtjeva za povrat u prijašnje stanje iz razloga što takva mogućnost nije ni predviđena Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 IŽ 048274 24 IŽ od 11.06.2024. godine

*Deskriptor: Podnosioci žalbe/Ovjera prijave
Prijava za ovjeru*

U

11. Utvrđivanje odgovornosti za vođenje preuranjene izborne kampanje

Činjenica da je fizičko lice, predsjednik političke stranke, samo ukazuje na to da se isti ima smatrati predstavnikom kao i pristalicom te političke stranke. Stoga, svako javno istupanje tog lica na društvenim mrežama iz kojeg se nedvosmisleno može vidjeti cilj upoznavanja javnosti i birača sa programom te političke stranke i tog kandidata a koje je objavljeno u vremenu kada nije dozvoljeno, smatra se preuranjenom izbornom kampanjom i isti se ima kazniti zbog kršenja pravila ponašanja u izbornom periodu.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 048730 24 Iž od 01.08.2024. godine

*Deskriptor: Utvrđivanje odgovornosti za vođenje preuranjene izborne kampanje
Preuranjena izborna kampanja
Preuranjena izborna kampanja- Pristalica političke stranke*

Z

12. Zainteresovano lice

Neosnovan je zahtjev za učešće u sudskom postupku u svojstvu zainteresovanog lica ukoliko se pred Sudom ne vodi postupak za preispitivanje akta čije poništenje može proizvesti posljedice za podnosioca zahtjeva.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 044752 24 Iž 2 od 19.04.2024. godine

Deskriptor: Zainteresovano lice/Konačnost upravnog akta

13. Zlupotreba javnih sredstava

Politička stranka koja na društvenu mrežu postavi objavu, bez obzira što ne spominje političke kandidate, predstavlja preuranjenu izbornu kampanju iz razloga što je iz sadržaja objave utvrđeno da se vrši promovisanje političke stranke sa ciljem uticaja na birače. Preuranjena kampanja je svaki oblik radnji iz kampanje koji poduzimaju politički subjekti u periodu od raspisivanja izbora pa do perioda zvaničnog

početka izborne kampanje. Izborna kampanja počinje 30 dana prije početka dana održavanja izbora i završava se nastupanjem početka perioda od 24 časa prije otvaranja biračkih mjesta.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 048665 24 Iž od 24.07.2024. godine

Deskriptor: Pravo i zabrane/ Zlupotreba javnih sredstava

Ž

14. Žalbe

Činjenica da objavljeni video na društvenoj mreži prema svom sadržaju ne promoviše političku stranku nije isključivi razlog da se obustavi postupak utvrđivanja odgovornosti političkog subjekta za preuranjenu izbornu kampanju, nego je potrebno cijeniti i da je na društvenoj mreži jasno istaknut logo političke stranke te da profila nesumnjivo nosi naziv političke stranke.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 Iž 049231 24 Iž od 28.08.2024. godine

Deskriptor: Pravo i zabrane/ Žalbe

II.

BRANILAČKO/BORAČKA-INVALIDSKA ZAŠTITA

B

15. Borački dodatak

Pravilno je pobijanom presudom odbijena tužba i održan na snazi osporeni akt kojim je odbijena žalba tužioca izjavljena protiv prvostepenog zaključka o odbacivanju zahtjeva tužioca, jer je o zahtjevu tužioca ranije već odlučeno pravnosnažnim rješenjem tuženog od 26.6.2018. godine, a koje rješenje je potvrđeno presudom nižestepenog suda od 27.11.2018. godine, a ta presuda je takođe potvrđena presudom Vrhovnog suda od 15.4.2021. godine, s obzirom da nisu postojali zakonski uslovi da se o zahtjevu odlučuje u materijalno pravnom smislu, budući da se ne može o istoj stvari dva puta odlučivati (ne bis in idem), kako to pravilno ističe tuženi u zaključku o odbacivanju zahtjeva tužioca.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 005261 22
Uvp od 11.04.2024. godine*

Deskriptor: Borački dodatak

N

16. Novčani dodatak člana porodice poginulog dobitnika ratnog priznanja

Vanbračni partner poginulog dobitnika ratnog priznanja ima pravo na mjesečni novčani dodatak u skladu sa opredjeljenjem Porodičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine o izjednačavanju bračne i vanbračne zajednice.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 U 042620 24 Uvp
od 23.05.2024. godine*

*Deskriptor: Novčani dodatak člana porodice poginulog dobitnika
ratnog priznanja*

S

17. Stambeno zbrinjvanje

Pravilno je pobijanom presudom uvažena tužba i poništen osporeni akt jer je tuženi donio osporeni akt suprotno činjeničnom utvrđenju, a na kojem je zasnovao svoju odluku prvostepeni organ tužene. Naime, prvostepenim rješenjem je na osnovu uviđaja na licu mjesta i zapisnika Komisije utvrđeno da je objekat, u kojem se tužilac nalazi sa porodicom, neuslovan za stanovanje pa prema tome ako je objekat neuslovan za stanovanje onda se to lice ne može smatrati stambeno zbrinutim, zbog čega je bez osnova navod tuženog da Komisija, u zapisniku, nije navela da se radi o objektu koji je za otpis iz stambenog fonda.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 005229 22
Uvp od 04.04.2024. godine*

Deskriptor: Stambeno zbrinjvanje

18. Status branioca

Pripadnik Patriotske lige se smatra braniocem u smislu člana 2. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica, ukoliko je rješenjem nadležnog upravnog organa utvrđeno da je u sastavu Patriotske lige učestvovao u pripremama za odbranu Bosne i Hercegovine.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 03 0 U 023412 24 Uvp
od 04.04.2024. godine*

Deskriptor: Status branioca

III.

IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI

E

19. Eksproprijacija preostalih nepokretnosti

Činjenica da je preostali dio nekretnine veći od eksproprianog dijela nekretnine nije sama po sebi razlog za odbijanje zahtjeva za eksproprijaciju preostalog dijela nekretnine, nego će se ta činjenica cijeliti zajedno sa ostalim dokazima.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 U 041648 24 Uvp od 12.09.2024. godine

Deskriptor: Eksproprijacija preostalih nepokretnosti

G

20. Geološko istraživanje

Bili su ispunjeni uslovi za ukidanje rješenja o odobrenju geoloških istraživanja, jer vlasnici/posjednici nepokretnosti na kojima je trebalo izvršiti navedena istraživanja nisu dali svoju saglasnost za te radove.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 032172 23 Uvp od 28.03.2024. godine

Deskriptor: Geološko istraživanje

I

21. Ispravljanje greške u katastarskom operateru

Ispravno tužena i sud ukazuju da se od dana stupanja na snagu katastra nepokretnosti, čije je osnivanje potvrđeno rješenjem objavljenim u „Službenom glasniku Republike Srpske” sve greške, nedostaci i propusti u podacima o nepokretnostima, otklanjaju kroz postupak održavanja nepokretnosti, za što je isključivo nadležna Područna jedinica tužene.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 005074 22
Uvp od 16.01.2024. godine*

Deskriptor: Ispravljanje greške u katastarskom operateru

L

22. Lokacijski uslovi

Lokacijski uslovi predstavljaju tehnički stručni dokument koji određuje uslove za projektovanje i građenje i ne predstavljaju upravni akt, što znači da žalba protiv istih nije dopuštena, već nezadovoljna stranka ima mogućnost iniciranja inspekcijanskog nadzora ukoliko smatra da lokacijski uslovi nisu izdati u skladu sa zakonom.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 029846 22
Uvp od 10.04.2024. godine*

Deskriptor: Lokacijski uslovi

23. Lokacijski uslovi/Građevinska dozvola

Vlasnik susjednog objekta ima pravni interes da u svojstvu (zainteresirane) stranke sudjeluje u postupku izdavanja lokacijskih uvjeta ali ne i u postupku za izdavanje odobrenja za građenje.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 149455 23
Už od 30.01.2024. godine*

Deskriptor: Lokacijski uslovi/Građevinska dozvola

P

24. Pravo na naknadu za eksproprioisanu nekretninu

Kada zakonodavac nije propisao da li državi Bosni i Hercegovini pripada pravo na naknadu za ekspropisane nekretnine iz njenog vlasništva, to u tom pogledu postoji zakonska praznina. U takvoj situaciji nadležni organi i prvostepeni sud su pozvani da tumačenjem relevantne zakonske odredbe zaključie da ako se ne plaća naknada za ekspropisane nekretnine u vlasništvu Federacije BiH, kantona, grada, općine, javnih preduzeća ili javnih ustanova, da je i Bosna i Hercegovina (u nedostatku propisa) izuzeta od prava na naknadu.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 06 0 U 017087 23 Uvp od 07.12.2023. godine

Deskriptor: Pravo na naknadu za eksproprijaciju nekretninu

25. Prestanak (gubitak) javnog dobra

Posjednici nekretnina (pravna i fizička lica), koje su u katastarskom operatu i zemljišnoj knjizi upisane i označene kao „Javno dobro”, bez kategorizacije predmetnog javnog dobra, nemaju pravo zahtijevati prestanak (gubitak) svojstva javnog dobra na takvim nekretninama, dok se ne izvrši kategorizacija istih, u skladu sa posebnim zakonom, koji reguliše postupak stjecanja svojstva općeg ili javnog dobra, kao i prestanak tog svojstva, te način upisa ovih dobara u zemljišne knjige.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 04 0 U 014284 23 Uvp od 22.02.2024. godine

Deskriptor: Prestanak(gubitak) javnog dobra

R

26. Revizija dodjele zemljišta

Pravilno je u postupku revizije dodijeljenog zemljišta utvrđeno da su predmet dodjele bile k.č broj 3725/2 (n.p.) u pov. 119 m² i k.č. 836 (n.p.) u pov. 180 m² i da će se naknada za predmetno zemljište utvrditi po pravosnažnosti rješenja SO D. broj 01-470-27/21 od 29.4.2021. godine u posebnom postupku u skladu sa čl. 53-73 Zakona o eksproprijaciji, a da predmet dodjele nije bila k.č. 830/3 (n.p.) u pov. 101 m² jer je ista ostala upisana na tužioca.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 U 006464 22 Uvp od 03.04.2024. godine

Deskriptor: Revizija dodjele zemljišta

S

27. Stvarna prava

27.1 S obzirom da tužilac prilikom dostavljanja ponude po javnom pozivu, nije dostavio svu potrebnu dokumentaciju (dokaz o svojini, površini objekta, odvojenom sistemu elektro i vodovodne mreže

itd.), to pravilno Komisija nije predložila da se prihvati njegova ponuda, već je predložila da se prihvati ponuda drugog ponuđača koja je ispunjavala sve uslove tražene javnim pozivom.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 U 006555 23
Uvp od 16.01.2024. godine*

Deskriptor: Stvarna prava

27.2 Poništavanjem dijela oglasa o dodjeli zemljišta u zakup poništavaju se i sve pravne posljedice koje su proistekle iz tog postupka, pa budući da je dio javnog oglasa o dodjeli zemljišta u zakup iz bloka D-22 poništen zbog uočenih propusta i nepravilnosti i da to zemljište nije dodijeljeno u zakup ni jednom od ponuđača, to je onda irelevantno razmatranje navoda zahtjeva tužiteljice.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 U 001427 23
Uvp od 16.01.2024. godine*

Deskriptor: Stvarna prava

27.3 U konkretnom slučaju parcela označena kao k.č. br. 1/55 (n.p. 3) upisana je u z.k. ul. br. 82 k.o. L. kao opštenarodna imovina, na kojoj je prednik tužilaca M.K. bio upisan u popisnom katastru 1955. godine, a od kojeg su tužioci naslijedili to zemljište po rješenju o nasljeđivanju i upisani kao posjednici istog u pl. br. 164 k.o. S., pa kako to zemljište nisu napuštali, već isto i dalje drže u posjedu i faktičkoj vlasti, to su bili ispunjeni uslovi da im se prizna pravo svojine po osnovu uzurpacije, jer u vrijeme izvršene uzurpacije predmetno zemljište je imalo karakter opštenarodne imovine pa nije ni mogao biti određen nosilac prava na opštenarodnoj imovini, a niti je, kasnije utvrđeno pravo svojine u korist nosilaca javnog prava.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 029320 22
Uvp od 24.01.2024. godine*

Deskriptor: Stvarna prava

28. Stupanje u posjed prije pravosnažnosti rješenja

Ukoliko se tužena Vlada pozvala na odredbe člana 33 stav 3 (pravilno stav 2) Zakona o eksproprijaciji onda je morala i da obrazloži razloge hitnosti kao i nastupanje znatnije štete, jer je tom odrebom propisano da, izuzetno, kada je u pitanju izgradnja objekata infrastrukture,

Vlada može na zahtjev korisnika eksproprijacije koji je iznio valjane razloge za potrebu hitnog stupanja u posjed nepokretnosti, riješiti da mu se ta nepokretnost preda u posjed nakon konačnosti rješenja o eksproprijaciji, ako utvrdi da je to nepohodno zbog hitnosti slučaja ili da bi se spriječilo nastupanje znatnije štete.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 034125 24
Uvp od 25.04.2024. godine*

Deskriptor: Stupanje u posjed prije pravosnažnosti rješenja

U

29. Upis svojine u zemljišne knjige

U situaciji kada postoje dva ugovora o doživotnom izdržavanju, osnov za uknjižbu prava svojine provodi se po načelu prior tempore potior jure, (ako je davalac izdržavanja savjestan i ako je ugovor izvršen) pa ugovor koji je tužilac zaključio sa ocem 2002. godine, predstavlja jači pravni osnov za sticanje prava svojine na stanu, od ugovora koji je isti primalac izdržavanja zaključio sa sestrom tužioca 2008. godine, a što je pravosnažno utvrđeno u parničnom postupku, tako da je stan u momentu smrti primaoca izdržavanja prešao u svojinu tužioca.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 030511 22
Uvp od 25.07.2023. godine*

Deskriptor: Upis svojine u zemljišne knjige

30. Uzurpacija

30.1 Ispunjeni su uslovi iz člana 5, 6 i 8 Zakona o uzurpacijama i dobrovoljačkim kompetencijama da se zainteresovanim licima prizna pravo svojine na uzurpiranom zemljištu označenom kao k.č. br. 1322 u površini od 16064 m² upisanom u LN br. 156 k.o. P., jer iz nalaza i mišljenja vještaka šumarske struke proizlazi da na dan 06.4.1941. godine predmetno zemljište nije bilo po kulturi šuma, a zainteresovana lica su višedecenijski posjednici i faktički vlasnici navedene parcele.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 005242 22
Uvp od 22.02.2024. godine*

Deskriptor: Uzurpacija

30.2 Pravilno je prigovor tužiteljice da nije utvrđeno da li je predmetna parcela na dan 8. aprila 1941. godine egzistirala kao šuma, ocijenjen kao neosnovan jer je dana 23.11.2021. godine uviđajem na licu mjesta na osnovu izjašnjenja M. T., stručnog saradnika za geodetske poslove utvrđeno da predmetno zamljište u naravi predstavlja oranicu, zbog čega izostaje potreba za angažovanjem vještaka šumarske struke radi utvrđenja okolnosti iz člana 8 stav 1 Zakona o uzurpacijama i dobrovoljačkim kompetencijama.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 U 001639 24
Uvp od 23.05.2024. godine*

Deskriptor: Uzurpacija

IV.

ZAKON O JAVNIM NABAVKAMA BIH

G

31. Grupa kandidata i ponuđača

Kada se u postupku javne nabavke, kao ponuđač javlja grupa ponuđača, oni tokom cijelog postupka postupaju zajednički, što znači da svako pojedinačno postupanje bilo kojeg člana te grupe ponuđača nije u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama i Sud će takve pojedinačne radnje odbaciti obzirom je stranka u tom postupku upravo ta grupa ponuđača a ne pojedinačni član grupe.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 047025 24 Uvp od 06.05.2024. godine

Deskriptor: Grupa kandidata i ponuđača

N

32. Naknada štete

32.1 Sud cijeni javni interes i nastupanje štete koja nastaje odgađanjem izvršenja u odnosu na predmet javne nabavke, a ne da li je šteta nastala ugovornom organu ili učesniku javne nabavke.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046033 23 Uvp od 12.09.2023. godine

Deskriptor: Naknada štete

32.2 U postupku javne nabavke, kada se zahtijeva odgađanje izvršenja konačnog upravnog akta, cijeneći razloge za odgodu, Sud će prije svega cijiniti javni interes i moguću posljedicu nastupanja štete koja bi nastala odgađanjem izvršenja u odnosu na predmet javne nabavke a ne štetu koja bi nastala ugovornom organu ili učesnicima javne nabavke.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046034 23 Uvp 2 od 11.01.2024. godine

Deskriptor: Naknada štete

O

33. Obavještenje kandidata i ponuđača o rezultatima javne nabavke

Ukoliko ni jedan od učesnika postupka javne nabavke ne ispunjava uslove za zaključenje ugovora, poništenje je jedini zakonit način za okončanje postupka javne nabavke.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 040871 23 Uvp od 08.11.2023. godine

Deskriptor: Obavještenje kandidata i ponuđača o rezultatima javne nabavke

34. Odluka o izboru ponuđača

Učesnik javne nabavke ne može osporavati odluku ugovornog organa o izboru najpovoljnijeg ponuđača ukoliko isti sa svojom ponudom nije bio u konkurenciji za dodjelu ugovora o javnoj nabavci. U svakom konkretnom slučaju, subjekt mora dokazati posjedovanje aktivne legitimacije za izjavljivanje žalbe i pokretanje žalbenog postupka, u suprotnom se radi o ometanju postupka javne nabavke.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 041424 23 Uvp od 17.11.2023. godine

*Deskriptor: Odluka o izboru ponuđača
Zaključivanje ugovora o javnoj nabavci
Obavještenje kandidata i ponuđača o rezultatima javne nabavke*

35. Opći uslovi za tehničku i profesionalnu sposobnost

Izveštaji koji se traže u tenderskoj dokumentaciji a koji predstavljaju dokumentaciju u skladu sa propisanim uslovima iz tenderske dokumentacije, moraju biti akreditovani od nadležne ustanove za standarde tražene tom tenderskom dokumentacijom.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 042023 23 Uvp od 13.12.2023. godine

*Deskriptor: Opći uslovi za tehničku i profesionalnu sposobnost
Tehnička specifikacija*

P

36. Pojašnjenje tenderske dokumentacije

36.1 Ponuđač u postupku javne nabavke, ne može se pozivati na nejasnoće tenderske dokumentacije prilikom poništenja odluke o izboru najpovoljnijeg ponuđača ukoliko predhodno nije iskoristio pravo traženja pojašnjenja od ugovornog organa.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 041384 23 Uvp od 07.02.2024. godine

*Deskriptor: Pojašnjenje tenderske dokumentacije
Odluka o izboru ponuđača i odluka o poništenju postupka
javne nabavke*

36.2 Uvjerenje Regionalne advokatske komore iz kojeg proizlazi da je advokat upisan u Imenik advokata sa sjedištem u BiH, ne predstavlja potvrdu o preferencijalnom tretmanu obzirom da tu potvrdu izdaje Vanjskotrgovinska komora BiH ili nadležne entitetske komore (Privredna komora FBiH ili Privredna komora RS) te ako je ugovorni organ istu naveo kao obaveznu tendersku dokumentaciju, ponuđač je imao pravo tražiti pojašnjenje tenderske dokumentacije u vezi konkretne potvrde i onoga šta se pod istom podrazumijeva, što u konkretnom slučaju nije iskoristio.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 042217 23 Uvp od 29.01.2024. godine

Deskriptor: Neophodne informacije/pojašnjenje tenderske dokumentacije

37. Pretvaranje prava korištenja

Aktivnu legitimaciju za podnošenje zahtjeva za pretvaranje prava korišćenja u pravo svojine, ima samo dosadašnji nosilac tog prava ili njegov pravni sljednik, a to je tužiteljica, a ne zainteresovano lice koje nije upisano sa bilo kakvim pravom u javnim evidencijama, niti posjeduje pravni osnov za promjenu zemljišnoknjižnog stanja, pri čemu činjenica da je zainteresovano lice pokrenulo izvršni postupak radi namirenja potraživanja na predmetnim nepokretnostima, ne daje istom aktivnu legitimaciju za pokretanje postupka čiji je cilj promjena nosioca prava na tim nepokretnostima.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031272 23
Uvp od 05.09.2024. godine*

Deskriptor: Pretvaranje prava korištenja

V.

ZAKON O AZILU BIH

I

38. Izbjeglički i status suspsidijarne zaštite

38.1 Bračni status i djeca koje je tražilac azila stekao nakon ulaska u zemlju u kojoj traži azil, nisu zakonom propisani osnov za sticanje izbjegličkog statusa i statusa supsidijarne zaštite, nego su činjenice koje stranac može koristiti u postupcima pokrenutim za ostvarivanje drugih prava koja mu pripadaju po važećim zakonima.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 045124 23 Uvp od 01.06.2023. godine

Deskriptor: Izbjeglički i status suspsidijarne zaštite

38.2 Kada izostanu uslovi za dodjeljivanje izbjegličkog statusa koji se utvrđuje kroz postojanje osnovanog straha od proganjanja prouzrokovanog objektivnim pokazateljima progona u zemlji porijekla (nedostaje individualni momenat) ostvareni su uslovi za dodjelu supsidijarne zaštite.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046885 24 Uvp od 12.02.2024. godine

Deskriptor: Izbjeglički i status suspsidijarne zaštite

38.3 Ako tužitelj ne ispunjava uslove za priznanje izbjegličkog statusa, nadležni organ je dužan da ispita postojanje uslova za supsidijarnu zaštitu, vodeći računa, da li postoje ozbiljni razlozi, da bi povratkom u zemlju porijekla ili uobičajenog mjesta boravka, bili izloženi riziku od teške povrede ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046863 24 Uvp od 09.02.2024. godine

Deskriptor: Izbjeglički i status suspsidijarne zaštite

38.4 Pravilno je odobrena supsidijarna zaštita strancima jer ne ispunjavaju uslove za odobrenje statusa izbjeglice iz člana 19.

Zakona o azilu, gdje u konkretnom slučaju nema individualnog momenta, obzirom da su istaknuti problemi posljedica jednog generalnog stanja koji vlada zbog sukoba koji postoji između Rusije i Ukrajine.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046760 24 Uvp od 08.02.2024. godine

Deskriptor: Izbjeglički i status suspsidijarne zaštite

O

39. Ograničenje kretanja tražiteljima međunarodne zaštite

Mjera ograničenja kretanja maloljetnom tražiocu azila izvan Imigracionog centra izriče se samo ukoliko se blaže mjere ne mogu primijeniti, a kako se radi o posebno ranjivoj kategoriji lica, pri izricanju mjere nužno je voditi računa da ograničenje traje što kraće i da se provodi u adekvatnim uslovima za maloljetnike.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 048750 24 Uvp od 23.08.2024. godine

Deskriptor: Ograničenje kretanja tražiteljima međunarodne zaštite

VI.

SLOBODA PRISTUPA INFORMACIJAMA

I

40. Izuzeci od objavljivanja tražene informacije

Kada se traži pristup podacima koji imaju veze sa krivičnom istragom, a nakon ispitivanja se utvrdi da isti ne spadaju u kategoriju javnog interesa, već da tražena informacija spada u kategoriju izuzetaka od slobode pristupa informacijama, uskratit će se pristup u smislu odredbe člana 6. Zakona o slobodi pristupa informacijama, jer bi otkrivanjem takvih informacija moglo štetno uticati na sprečavanje i otkrivanje kriminala.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046124 23 Uvp od 08.02.2024. godine

*Deskriptor: Izuzeci od objavljivanja tražene informacije
Osnovni principi zakonite obrade ličnih podataka*

O

41. Organ zadužen za zaštitu podataka

41.1 Nema neovlaštene obrade ličnih podataka kada nadležna zdravstvena ustanova dostavi medicinsku dokumentaciju Centru za socijalni rad jer se radi o obavljanju poslova u okviru zakonom utvrđene nadležnosti Centra, kao organa starateljstva, što je i propisano članom 6. Zakona o zaštiti ličnih podataka.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 040136 23 Uvp od 13.12.2023. godine

Deskriptor: Organ zadužen za zaštitu podataka

41.2 Bez saglasnosti nosioca podataka nije dozvoljeno kontroloru javno objavljivati podatke iz zdravstvenog kartona nosioca podataka jer se radi o ličnim podacima a ne o izuzetku iz člana 9. Zakona o zaštiti ličnih podataka.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 041726 22 U od 20.10.2023. godine

*Deskriptor: Organ zadužen za zaštitu podataka
Prava nosioca podataka*

42. Osnovni principi zakonite obrade ličnih podataka

Nesporno je vršenje obrade podataka od strane kontrolora ali je sporan način dostave istih velikom broju lica kao i svrha za koju su lični podaci dati jer svako neovlašteno i suprotno svrsi, raspolaganje sa ličnim podacima, predstavlja povredu.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 041726 22 U od 20.10.2023. godine

Deskriptor: Osnovni principi zakonite obrade ličnih podataka

S

43. Sloboda pristupa informacijama

Podatak o visini navedene naknade članova nadzornog odbora ne predstavlja štićeni podatak u smislu odredbe člana 136 stav 3 Zakona o radu jer se ne radi o naknadi iz radnog odnosa, pa tuženi nije imao osnova da uskrati tužiocu te podatke već je trebao izbrisati (izostaviti) dijelove informacije koji se odnose na lične podatke i podnosiocu zahtjeva dostaviti preostali dio informacije.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 U 001418 22 Uvp od 21.02.2024. godine

Deskriptor: Sloboda pristupa informacijama

VII.

PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE

I

44. Ispravka podataka u matičnoj evidenciji

Tužilac je za obavljanje dužnosti stečajnog upravnika, na koju dužnost je imenovan rješenjem stečajnog sudije, primao novčanu naknadu na koju su obračunati i uplaćeni doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje, pa prema nalaženju ovog suda, tuženi nije pravilno postupio kada u matičnoj evidenciji nije izmijenio podatke o visini novčanih primanja za sporni period, jer bez sumnje novčane naknade koje je tužilac primao kao stečajni upravitelj, a na koje iznose naknade su obračunati i uplaćeni doprinosi za PIO predstavljaju primanja koja u smislu odredbe člana 47 stav 2 Zakona o PIO predstavljaju osnov za obračun ličnog koeficijenta tužioca shodno odredbi člana 47 stav 1 tog zakona.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 15 0 U 005529 22
Uvp od 13.05.2024. godine*

Deskriptor: Ispravka podataka u matičnoj evidenciji

S

45. Starosna penzija

Uslovi za priznavanje prava na uvećanje (stimulaciju) za kasniji odlazak u penziju se cijene prema momentu podnošenja zahtjeva za ostvarivanje tog prava, neovisno o tome što je 65 godina života navršeno prije stupanja na snagu važećeg zakona na osnovu kojeg je zahtjev podnesen.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 07 0 U 018982 23 Uvp
od 14.11.2023. godine*

Deskriptor: Starosna penzija

VIII.

ZAKON O POREZU NA DODATNU VRIJEDNOST BIH

J

46. Jedinstveni registar poreskih obveznika

Swako lice čiji oporezivi promet dobrima ili uslugama prelazi ili je vjerovatno da će preći prag utvrđen Zakonom o PDV-u dužno je registrovati se kao porezni obveznik. U suprotnom će ga po službenoj dužnosti registrovati Uprava za indirektno oporezivanje BiH u skladu sa članom 31. stv.1 Pravilnika o registraciji i upisu u Jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 042782 24 Uvp od 06.05.2024. godine

Deskriptor: Jedinstveni registar poreskih obveznika

O

47. Oslobođanje od plaćanja PDV-a

Kada pravno lice sa sjedištem u BiH, kao poreski obveznik, u cjelosti pruži usluge primaocu usluga koji je strani državljanin i nema sjedište u BiH, može se osloboditi od plaćanja PDV-a ako ispunjava uslove propisane članom 21. stav 9. Pravilnika o primjeni Zakona o PDV-u.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 041785 23 Uvp od 13.12.2023. godine

Deskriptor: Oslobođanje od plaćanja PDV-a

P

48. Promet usluga/Lica koja podliježu plaćanju PDV-a

U situacijama kada se zaključi ugovor o posredovanju u prodaji za proviziju sa stranim pravnim licem, poreska obaveza nastaje momentom vršenja usluge posredovanja koju je pružio poreski obveznik u okviru svoje djelatnosti i to prema mjestu gdje je sjedište tog poreskog obveznika koje pruža usluge posredovanja.

Stoga, predmet oporezivanja su upravo te usluge posredovanja koje vrši poreski obveznik a ne promet koji strani partner ostvari sa kupcima iz BiH.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 043753 24 Uvp od 12.08.2024. godine

Deskriptor: Promet usluga/Lica koja podliježu plaćanju PDV-a

U

49. Utvrđivanje tržišne vrijednosti usluge zakupa

U slučajevima kada tužitelj u postupku ne opravda komercijalne razloge za izdavanje prostora po cijenama koje su niže od tržišne vrijednosti, kao osnovica za obračun se uzima tržišna vrijednost dobara, odnosno, usluga u momentu njihovog prometa bez PDV-a u skladu sa članom 20. Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 039173 23 Uvp od 01.11.2023. godine

Deskriptor: Utvrđivanje tržišne vrijednosti usluge zakupa

IX.

ZAKON O POSTUPKU INDIREKTNOG OPOREZIVANJA BIH

K

50. Kontrola indirektnih poreza

Zakon o postupku indirektnog oporezivanja nije regulisao način učešća zainteresovanih lica u postupku kontrole drugog pravnog lica, te se ova procesna situacija rješava primjenom odredbi ZUP-a.

Presuda suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 041995 23 Uvp od 15.03.2024. godine

Deskriptor: Kontrola indirektnih poreza

X.

PORODIČNO PRAVO

N

51. Naknada neto plate za vrijeme porodiljskog odsustva

Prilikom ocjene blagovremenosti zahtjeva za ostvarivanje prava na refundaciju naknade plate za vrijeme korišćenja porodiljskog odsustva radnice, koji zahtjev se može podnijeti u prekluzivnom roku od šest mjeseci od dana počinjanja korišćenja porodiljskog odsustva, jedini relevantan datum je onaj datum kada je porodiljsko odsustvo radnice otpočelo kod poslodavca koji organu podnosi zahtjev za ostvarivanje ovog prava.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 029642 22
Uvp od 10.04.2024. godine*

Deskriptor: Naknada neto plate za vrijeme porodiljskog odsudstva

XI.

ZAŠTITA PORODICE SA DJECOM

R

52. Roditelj njegovatelj

Prava iz Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji Bosne i Hercegovine pripadaju licima koja ispunjavaju propisane uslove bez obzira na razlike po bilo kojem drugom statusu, što znači i bez obzira na razlike u invalidnosti, u kom pravcu postoji propisana obaveza nadležnih organa koji realizuju prava iz ovog Zakona da osiguraju ravnopravnost u pristupu i korištenju prava iz ovog Zakona i u svom radu sprečavaju svaki oblik diskriminacije, direktne ili indirektne, po bilo kojem osnovu, a što je u skladu sa osnovnim načelima Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 U 018957 23 Uvp od 01.02.2024. godine

Deskriptor: Roditelj njegovatelj

XII.

RAD I RADNI ODNOSI

O

53. Otpremnina

Pogrešno je tumačenje da je za ostvarivanje prava na otpremninu u skladu sa odredbom člana 152. stav 1. Zakona o radu dovoljno da radnik smatra da mu je radni odnos nezakonito prestao i da ne mora ništa dokazivati, jer je isto suprotno odredbama člana 155. i 159. Zakona o radu, koje propisuju da o zahtjevu odlučuje petočlana Komisija koju obrazuje ministar nadležan za poslove rada, i to u posebnom postupku u kojem Komisija pribavlja i izvodi sve raspoložive dokaze u cilju utvrđivanja relevantnih okolnosti vezanih za ocjenu zakonitosti prestanka radnog odnosa.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 030696 22
Uvp od 03.01.2024. godine*

Deskriptor: Otpremnina

XII.

ZAKON O CARINSKOJ POLITICI BIH

O

54. Određivanje carinske vrijednosti uvezene robe

Ako se analizom dobijenih rezultata ne može utvrditi identičnost ili sličnost konkretnog vozila sa vozilima iz izdvojenih carinskih prijava, tada ne postoje uslovi koji bi omogućili primjenu člana 27. Zakona o carinskoj politici BiH i u tom slučaju carinski organi pristupaju pravilno, utvrđivajući carinske vrijednosti prema odredbi člana 28. Zakona, tačnije korištenjem kataloške cijene u pogledu načina obračuna carinske vrijednosti vozila.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 041950 23 Uvp od 07.02.2024. godine

*Deskriptor: Određivanje carinske vrijednosti uvezene robe
Izmjena podataka u carinskoj ispravi*

XIV.

PRAVA IZ ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

P

55. Pravo na refundaciju i naknadu plate/plaće

55.1 Zahtjev poslodavca Zavodu zdravstvenog osiguranja za povrat-refundaciju naknade plaće za vrijeme bolovanja preko 42 dana je obligacioni odnos poslodavca i Zavoda, pa obaveza Zavoda da vrati-refundira isplaćenu naknadu plaće ne predstavlja upravnopravno već građanskopravno uređenje predmetne pravne stvari.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 07 0 U 023452 24 Uvp od 15.02.2024. godine

*Deskriptor: Pravo na refundaciju i naknadu plate/place
Upravni akt*

54.2 Kada poslodavac kao korisnik prava podnese zahtjev za refundaciju naknade plate za vrijeme porodijskog odsustva nakon isteka roka od šest mjeseci od dana otpočinjanja korišćenja porodijskog odsustva radnice tada korisnik ne samo da gubi pravo na naknadu, već gubi pravo na ostvarivanje prava po tom osnovu.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 U 009465 24 Uvp od 23.05.2024. godine

Deskriptor: Pravo na refundaciju i naknadu plate/plaće

XV.

PRAVA NEZAPOSLENIH LICA

P

56. Pravo na novčanu naknadu

Nisu ispunjeni uslovi da se tužiocu kao nezaposlenom licu prizna pravo na novčanu naknadu jer njegov poslodavac nije za vrijeme propisanog minimuma trajanja osiguranja uplatio doprinose za osiguranje od nezaposlenosti u skladu sa propisima kojima se uređuju doprinosi bez obzira što tužilac nije odgovoran za ovaj propust poslodavca.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 030286 22
Uvp od 21.03.2024. godine*

Deskriptor: Pravo na novčanu naknadu

57. Priznanje prava na penzijsko i invalidsko osiguranje

Osoba koja kao nezaposlena osoba podnese zahtjev za priznavanje prava na uplatu nedostajućeg penzijskog i invalidskog osiguranja radi sticanja prava na starosnu penziju, kojoj nedostaju tri godine ili manje penzijskog staža za sticanje uslova za starosnu penziju, ispunjava uslov za priznavanje tog prava, bez obzira na dužinu vremena provedenog na evidenciji nezaposlenih.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 04 0 U 015388 24 Uvp
od 08.05.2024. godine*

Deskriptor: Priznanje prava na penzijsko i invalidsko osiguranje

XVI.

ZAKON O POSTUPKU PRINUDNE NAPLATE INDIREKTHNIH POREZA BIH

P

58. Pokretanje postupka prinudne naplate

U postupku prinudne naplate konačne i izvršne odluke o utvrđenoj poreskoj obavezi, neosnovano je isticanje prigovora na utvrđenu poresku osnovicu jer je isto moglo biti samo predmet rasprave u prethodnom postupku.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 041779 23 Uvp od 14.12.2023. godine

Deskriptor: Pokretanje postupka prinudne naplate

XVII.

POREZI, DOPRINOSI I TAKSE

P

59. Porez na dobit

Za ostvarivanje prava na oslobođanje poreza na dobit temeljem izvoza roba i usluga, porezni obveznik je dužan, ne samo podnijeti godišnju prijavu na porez na propisanom obrascu (u kojoj će navesti odgovarajuće financijske podatke relevantne za ostvarivanje predmetne vrste porezne olakšice), nego istodobno i dostaviti odgovarajuće dokazuje kojima potkrepljuje utemeljenost iste.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 133190 23
Už od 27.03.2024. godine*

Deskriptor: Porez na dobit

60. Porezna prijava

Kada je tužitelj za relevantni porezni period pravovremeno dostavljao godišnje porezne prijave ali bez iskazivanja namjere i navođenja podataka u poreznim prijavama relevantnih za ostvarivanje porezne olakšice temeljem izvoza usluga, onda i nije bilo mjesta da u postupku porezne kontrole prvostupanjsko tijelo „naknadno“ i „po službenoj dužnosti“ utvrđuje činjenice glede toga da li je tužitelj za relevantni porezni period kontrole, ostvario i predmetnu poreznu olakšicu temeljem izvoza usluga.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 133190 23
Už od 27.03.2024. godine*

Deskriptor: Porezna prijava

XVIII.

INSPEKCIJSKI NADZOR

I

61. Inspekcijski nadzor

61.1 Nisu bili ispunjeni uslovi da inspektor rada naloži tužiocu kao poslodavcu da sa radnicom M.V. zaključi ugovor o radu na neodređeno vrijeme u smislu člana 33 i 39 Zakona o radu, jer navedena radnica nije bila na radu kod poslodavca na određeno vrijeme duže od 24 mjeseca neprekidno.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031360 23 Uvp od 08.02.2024. godine

Deskriptor: Inspekcijski nadzor

61.2 Zdravstveni radnici ili službene osobe Pododjela za javno zdravstvo Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u cilju stavljanja osoba pod zdravstveni nadzor, ne mogu donositi upravne akte u formi rješenja, nego su isključivo ovlašteni za davanje preporuka, mjera, naloga i zahtjeva, a koji akti/radnje po svojoj prirodi nemaju elemente upravnog akta i stoga ne mogu ni biti predmetom usmenog rješenja.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 152507 23 Už od 19.01.2024. godine

Deskriptor: Inspekcijski nadzor

Stvarna nadležnost

61.3 Kada nadležni inspektor nije izdao usmeno rješenje (usmeno saopćio stavljanje pod zdravstveni nadzor i nalažanje ograničavanja kretanja) prije nego što je donio (pismeno) rješenje, tada stranka nije ni mogla postupiti po (dijelu) naloga nadležnog inspektora kojim mu je naloženo ograničenje kretanja u dane prije donošenja (pismenog) rješenja.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 152507 23 Už od 19.01.2024. godine

Deskriptor: Inspekcijski nadzor

XIX.

ZAKON O KONKURENCIJI BIH

Z

62. Zloupotreba vladajućeg-dominantnog položaja

Ako Konkurencijsko vijeće ne donese konačno rješenje u roku propisanom odredbom člana 41. stav 1. tačka c., primjenit će se odredbe člana 11. stav 3. Zakona o konkurenciji gdje se smatrata da se zaključenim sporazumom odnosno postupanjem privrednog subjekta, ne zloupotrebljava vladajući položaj.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 041471 23 Uvp od 24.11.2023. godine

Deskriptor: Zloupotreba vladajućeg-dominantnog položaja

UPRAVNI POSTUPAK

I

63. Izmjena zahtjeva

Stranka može samo do donošenja rješenja u prvom stepenu umjesto ranijeg zahtjeva staviti drugi, pa se takav zahtjev naveden u žalbi izjavljenoj protiv prvostepenog rješenja ne može prihvatiti kao novi zahtjev podnesen umjesto ranijeg.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 04 0 U 010734 19 Uvp od 28.07.2022. godine

Deskriptor: Izmjena Zahtjeva

64. Izuzeće

Iako Centar za socijalni rad nije republička uprava ni republička upravna organizacija u sastavu Ministarstva zdravlja i socijalne zaštite, a budući da Centar vrši prenesene, odnosno povjerene poslove organa uprave, onda se i na tu ustanovu primjenjuju odredbe člana 32 do 36 u vezi člana 4 Zakona o opštem upravnom postupku o izuzeću službenog lica koje vodi postupak, odnosno rukovodioca organa kome je povjereno vršenje javnih ovlašćenja, pa o izuzeću direktora Centra odlučuje Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite, jer je tom ministarstvu stavljeno u nadležnost da vrši upravni nadzor nad zakonitošću rada Centra kao javne ustanove.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031524 22 Uvp od 09.02.2024. godine

Deskriptor: Izuzeće

65. Invalidska penzija

Iz navoda podneska proizlazi da tužilac traži isplatu penzije u skladu sa Zakonom o PIO, a ne osporava rješenje o priznavanju prava na penziju, pa iako je podnesak pogrešno nazvan „žalba“, potrebno je da tuženi ispita navode tužioca i izvrši isplatu razlike penzije, odnosno da odluči o zahtjevu tužioca, u skladu sa Zakonom o PIO.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031795 23 Uvp od 31.10.2024. godine

Deskriptor: Invalidska penzija

66. Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima

65.1 U konkretnoj pravnoj situaciji, kada je utvrđeno da je nepokretnost u zemljišnoj knjizi upisana kao javno dobro, a u naravi to nije, niti se u katastarskom operatu vodi kao javno dobro, već kao druga kultura, a iz uvida u katastarski operat je utvrđeno da je u posjedu fizičkog lica, pri čemu se i ne koristi kao javno dobro, pravilno je Komisija zaključila da su ispunjeni uslovi da se na predmetnoj parceli utvrdi pravo svojine u korist fizičkog lica, koje tu nepokretnost drži u posjedu, a što je pravilno potvrđeno osporenim aktom kojim je odbijena žalba tužioca Pravobranilaštva Republike Srpske.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 032433 23
Uvp od 05.11.2024. godine*

Deskriptor: Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima

65.2 Budući da je u postupku utvrđeno da predmetne parcele, upisane u PLN broj 108 K.O. Č., ne ulaze u riječno korito i pojas sliva rijeke Vrbas (što je utvrđeno iz skice dopunskog premjera), da upis tih parcela kao javnog dobra u zemljišnoj knjizi ne odgovara stvarnom stanju na terenu i stanju upisanom u katastarskoj evidenciji, da se iste nalaze u posjedu zainteresovanog lica još od osnivanja katastarskog operata, te da nisu mijenjale svoju kulturu (po kulturi njiva i pašnjak) do danas, niti su bile evidentirane kao dobro u opštoj upotrebi to je Komisija pravilno zaključila da su ispunjeni uslovi da se na predmetnoj parceli utvrdi pravo svojine u korist fizičkog lica, a što je pravilno potvrđeno osporenim aktom kojim je odbijena žalba tužioca Pravobranilaštva Republike Srpske.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 032449 23
Uvp od 05.11.2024. godine*

Deskriptor: Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima

65.3 Komisija je povredila pravila postupka kada prije početka izlaganja nepokretnosti na javni uvid nije pribavila podatke o licima, za koja se, po prikupljenim podacima pretpostavlja da su nosioci prava na nepokretnostima, a niti je koristila podatke iz zemljišne knjige (ako odgovaraju stvarnom stanju) u katastarskoj opštini za koju se izlažu podaci i time tužioca onemogućila da učestvuje u postupku izlaganja i da brani svoja prava i pravni interes zasnovan na

zakonu, jer tužiocu nije dostavila poziv da učestvuje u postupku izlaganja.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 U 001710 23
Uvp od 08.11.2024. godine*

Deskriptor: Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima

O

67. Oglašavanje rješenja ništavim

Kada sud utvrdi da su osporeni i prvostepeni akti ništavi, svojom odlukom će te akte poništiti (a ne oglasiti ništavim) i to samo ako je to tužbom traženo.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 U 039604 24 Uvp
od 14.11.2024. godine*

Deskriptor: Oglašavanje rješenja ništavim

68. Obaveznost presude

U izvršenju presude, sud je ponovo razmotrio razloge tuženog za nepostupanje detaljno opisane u obavještenju od 29.8.2023. godine i s obzirom da se odnose na radnje koje su prethodile donošenju upravnog akta, a po ocjeni suda su bile neophodne da bi se činjenično stanje u potpunosti i pravilno raspravilo, sud je razloge tuženog pravilno našao opravdanim, a što je jedan od razloga za odbijanje zahtjeva podnosioca za donošenje rješenja, a tu je i činjenica da je akt u izvršenju presude od strane tuženog bio donesen prije ranijeg odlučivanja suda, pa su već tada prestali da postoje razlozi za donošenje novog akta u izvršenju navedene presude.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 034638 24
Uvp 2 od 19.11.2024. godine*

Deskriptor: Obaveznost presude

P

69. Poništavanje rješenja po pravu nadzora

Prigovori koje tužilac ističe nisu razlozi iz odredbe člana 248. stav 1. t. 3. Zakona o opštem upravnom postupku (ZOUP), s obzirom da su za

tužioca sporne činjenice o utvrđenom penzijskom stažu koji prigovori se bez obzira što se ne radi o složenom rješenju koje ima u vidu odredba člana 248. stav 1. t. 3. ZOUP sa uspjehom ne mogu isticati u postupku rješavanja po vanrednom pravnom sredstvu –poništenje po pravu nadzora konačnog rješenja.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031135 22 Uvp od 07.12.2023. godine

Deskriptor: Poništenje rješenja po nadzoru

70. Prekid postupka/Prethodno pitanje

U postupku administrativnog izvršenja nema mogućnosti za prekid postupka zbog rješavanja prethodnog pitanja, obzirom da se u postupku izvršenja meritorno ne rješava sama upravna stvar, pošto je ona već riješena rješenjem koje se izvršava.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 07 0 U 018931 24 Uvp od 15.02.2024. godine

Deskriptor: Prekid postupka/Prethodno pitanje

71. Pravo svojine

Kako zainteresovano lice ima dokaz o uknjiženom pravu svojine na šumi i šumskom zemljištu, nije bilo razloga ni osnova da organ odbije zahtjev za utvrđenje granice između šume koja je u javnim evidencijama nepokretnosti upisana kao njegova svojina i šume koja je upisana kao svojina Republike Srpske.

Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 14 0 U 005377 23 Uvp od 31.10.2024. godine

Deskriptor: Pravo svojine

72. Prinudna naplata

U situaciji kada je tužilac poreski račun za porez na nepokretnosti za poresku 2020. godinu, primio 3. avgusta 2020. godine, uplatu po tom poreskom računu u cjelokupnom iznosu, izvršio 7. avgusta 2020. godine i na uplatnici jasno naznačio da se uplata odnosi na plaćanje poreza na nepokretnosti za poresku 2020. godinu, tuženi nije mogao ovu uplatu drugačije tretirati, već samo onako kako je tužilac to naznačio na uplatnici.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031589 23
Uvp od 17.10.2024. godine*

Deskriptor: Prinudna naplata

R

73. Rješavanje drugostepenog organa po žalbi

73.1 Ukoliko je u istoj upravnoj stvari već jednom poništeno prvostepeno rješenje, a prvostepeni organ nije u svemu postupio po drugostepenom rješenju, drugostepeni organ će poništiti novodoneseno prvostepeno rješenje i sam riješiti upravnu stvar.

*Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 10 0 U 005622 24 Uvp 7
od 13.11.2024. godine*

Deskriptor: Rješavanje drugostepenog organa po žalbi

73.2 Nakon što je drugostepeni organ poništio prvostepeno rješenje i predmet vratio na ponovno odlučivanje, prvostepeni organ je bio u obavezi donijeti novo rješenje u skladu sa uputama iz drugostepenog rješenja i u zavisnosti od uputa drugostepenog organa zavisi postupanje prvostepenog organa, pa činjenica da je u ovom konkretnom slučaju drugostepeni organ ukazao prvostepenom organu na nepravilnu primjenu materijalnog prava, koju je prvostepeni organ otklonio u ponovnom postupku donoseći novo rješenje koje je iste sadržine kao prethodno poništeno rješenje, to je pogrešan stav tužiteljice da nije bilo zakonskog osnova za donošenje novog rješenja.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 U 001333 21
Uvp od 05.10.2023. godine*

Deskriptor: Rješenje drugostepenog organa po žalbi

74. Računanje rokova

Pravilno je organ uprave odbacio zahtjev tužitelja za naknadu troškova upravnog postupka podnesen 15 mjeseci nakon prijema rješenja u kojem obrazloženju je navedeno da se zahtjev za naknadu troškova odbija.

Činjenica da je u dispozitivu rješenja izostala odluka o potraživanim troškovima spora ne može biti osnov za podnošenje novog zahtjeva

za troškove, nego je mogao biti samo razlog za pobijanje pravilnosti odluke koja u dispozitivu ne sadrži sve razloge odlučivanja.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 043113 23 Uvp od 12.01.2024. godine

*Deskriptor: Pravo žalbe
Računanje rokova*

75. Rješenje o ponavljanju/ obnavljanju postupka

Izdavanje upotrebne dozvole za građevinu je jednostranačka upravna stvar u kojoj se nasuprot organu pojavljuje samo investitor pa, shodno odredbi iz člana 247. stav 1. Zakona o upravnom postupku, osim samog organa, samo investitor koji je podnio zahtjev nadležnom organu može pokrenuti postupak obnove.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 U 037385 23 Uvp od 29.10.2023. godine

Deskriptor: Rješenje o ponavljanju/ obnavljanju postupka

S

76. Stranka

77.1 Kod odlučivanja da se dodijeli status stranke u upravnom postupku, uz ocjenu uslova propisanih procesnim zakonom, potrebno je cijeliti i karakter postupka u kome se zahtijeva dodjeljivanje statusa stranke primjenom odredbi lex specialis propisa koje na nivou Evropske unije regulišu ovu oblast, te standarda iz referentnih odluka međunarodnih sudova za utvrđenje postojanja pravnog interesa.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 038507 21 Uvp od 23.02.2023. godine

*Deskriptor: Stranka
Tužilac
Pravna lica*

77.2 Pitanje ko ima svojstvo stranke u upravnom postupku, odnosno ko radi zaštite svojih prava ili pravnih interesa ima pravo da učestvuje u postupku prevashodno se cijeni prema materijalnopravnom propisu kojim se rješava određena upravna stvar.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 146522 23
Už od 20.11.2023. godine*

Deskriptor: Stranka

77.3 S obzirom da tužiteljica nije poštovala mjere koje se odnose na zaštitu zdravlja stanovništva u vrijeme pandemije, to nije ni došlo do povrede prava iz Zakona o trgovini i Zakona o zaštiti potrošača, jer su trgovci bili dužni poštovati mjere i propise koji se odnose na zaštitu zdravlja stanovništva, a u slučaju nepoštovanja ovih mjera kontrolni organi su dužni izreći kaznu ne samo licu koje krši ove propise (ovdje tužiteljici) već i trgovcu koji nije postupio u skladu sa mjerama i propisima za suzbijanje širenja virusa Korona, pa u konkretnom slučaju nije ni ostvaren poslovni odnos tako da, u ovom slučaju, pošto je tužiteljici onemogućen ulazak u trgovačku radnju, nije ni došlo do postupka u kojem bi se tužiteljica pojavila kao stranka, zbog čega je osporeni akt kojim je njena žalba odbačena zakonito donesen.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 031649 23
Uvp od 04.09.2024. godine*

Deskriptor: Stranka

77. Stvarna nadležnost/Prethodno pitanje

Rješavanje stvarne nadležnosti tuženog za odlučivanje o izjavljenom izvanrednom pravnom lijeku nije prethodno pitanje za rješavanje glavne stvari u upravnom sporu.

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 145645 23
Už od 13.02.2023. godine*

Deskriptor: Stvarna nadležnost/Prethodno pitanje

78. Supsidijarna primjena zakona

Za donošenje rješenja po pravu nadzora u postupku indirektnog oporezivanja, supsidijarno se primjenjuje Zakon o upravnom postupku BiH iz razloga što Zakonom o postupku indirektnog oporezivanja navedeni pravni lijek nije propisan.

*Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 045291 24 Uvp od
23.09.2024. godine*

Deskriptor: *Supsidijarna primjena zakona/Zahtjev za preispitivanje sudske odluke*

T

79. Troškovi postupka

Ako u predmetu upravnog postupka nema podataka (dokaza) da je punomoćnik tužioca vršio uvid u upravni spis, to tužiocu ne pripada ova naknada u vrijednosti od 60,00 KM, a koji iznos je nižestepeni sud pogrešno uračunao u troškove upravnog spora.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 U 006954 22
Uvp od 25.04.2024. godine*

Deskriptor: *Troškovi postupka*

U

80. Uzurpacija

Pravilno je zaključeno da su ispunjeni zakonski uslovi da se na parceli k.č. broj 3/27 šuma zv. Parlog u površini od 4720 m², uzurpantu prizna pravo svojine, kako je navedeno u dispozitiva prvostepenog rješenja. Ovo iz razloga što iz činjeničnog utvrđenja proizlazi da je predmetno zemljište u državnoj svojini od prije 6.4.1941. godine, da nije na dan 6.4.1941. godine, bilo po kulturi šuma, da je u popisnom katastru zemljište upisano po kulturi oranica, da je bilo uzurpirano od strane porodice T. prije 31.12.1955. godine, kao i da se zemljište sada nalazi u posjedu njihovog pravnog sljednika, odnosno zainteresovanog lica.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 16 0 U 001629 24
Uvp od 03.10.2024. godine*

Deskriptor: *Uzurpacija*

81. Usmeno rješenje

Ovlaštena službena osoba, u cilju poduzimanja naročito žurnih mjera radi (između ostalog i) uklanjanja neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi (a što nesporno jeste situacija sa virusom Sars-Cov-2), može donijeti rješenje usmeno i narediti njegovo izvršenje bez odgađanja, s tim što je dužna donijeti pismeno rješenje najkasnije u roku od osam dana od dana donošenja usmenog rješenja, pri čemu

sadržaj pismenog rješenja mora odgovarati sadržaju usmenog rješenja, a pismeni otpravak rješenja može donijeti samo ono tijelo/ovlaštena službena osoba koja je usmeno rješenje i donijelo/a.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 152507 23
Už od 19.01.2024. godine*

Deskriptor: Usmeno rješenje

82. Ukidanje rješenja po pravu nadzora

Uvjerenje, kao posebna vrsta javnih isprava, nije upravni akt (a posebice ne konačno rješenje u upravnom postupku) i kao takvo ne može biti predmetom ukidanja po pravu nadzora (predmetom odlučivanja u povodu ovog izvanrednog pravnog lijeka mogu biti isključivo konačna rješenja donesena u upravnom postupku).

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 145801 23
Už od 30.01.2024. godine*

*Deskriptor: Ukidanje rješenja po pravu nadzora
Upravni akt*

V

83. Vanredni pravni lijek

Kada je Apelacijski sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u postupku ispitivanja ocjene statutarosti utvrdio činjenično stanje temeljem kojeg proizilazi da je upravni postupak proveden suprotno Zakonu o upravnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine zbog kršenja temeljnih postupovnih principa (ovdje principa saslušanja stranke), onda nema mjesta poduzimanju bilo kakvih daljnjih upravno-pravnih radnji na temelju upravnog akta koji je rezultat tog nezakonito provedenog upravnog postupka, osim upravno-pravnih radnji kojima se takav upravni akt uklanja iz pravnog prometa (u pravilu, putem izvanrednih pravnih lijekova).

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 137339 23
Už od 18.05.2023. godine*

*Deskriptor: Vanredni pravni lijek
Lokacijski uslovi*

Z

84. Zabilježba izvršenja

Pravilno nižestepeni sud cijeni da upis zabilježbe izvršenja predstavlja jednu od radnji izvršenja na nepokretnosti i da upisana zabilježba izvršenja ne predstavlja zakonsku smetnju da se u javnim evidencijama izvrši promjena vlasnika nepokretnosti na kojoj je upisana zabilježba izvršenja.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 032190 23
Uvp od 17.10.2024. godine*

Deskriptor: Zabilježba izvršenja

UPRAVNI SPOR

N

85. Nadležnost

Kada se radi o konkursnoj proceduri za izbor službenika i namještenika u državnoj službi koju provodi Odbor za zapošljavanje (posredstvom imenovane Komisije za zapošljavanje) u skladu sa Zakonom o državnoj službi u organima javne uprave Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, odnosno, saglasno normama sadržanim u poglavljima VI, VII i VIII tog Zakona (i podzakonskog akta koji je na osnovu njega donesen), tada se kontrola zakonitosti konačne odluke Apelacione komisije po žalbi izjavljenoj protiv Odluke o izboru, vrši u upravnom sporu prema odredbama Zakona o upravnim sporovima.

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 Rs 136227
22 Rsž od 23.01.2023. godine*

Deskriptor: Nadležnost

86. Nejavno rješavanje spora

Nije povreda postupka kada Sud upravni spor riješi bez zakazivanja rasprave ukoliko nisu ispunjeni uslovi propisani članom 29. ZUS-a, te pitanje da li je potrebno održati raspravu, predstavlja slobodnu ocjenu i ovlaštenje suda, a nikako obavezu.

*Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 041170 23 Uvp od
04.03.2024. godine*

Deskriptor: Nejavno

O

87. Odgoda/odlaganje izvršenja upravnog akta

87.1 Prilikom odlučivanja o zahtjevu za odgodu izvršenja konačnog upravnog akta u postupcima javnih nabavki primijenit će se odredbe Zakona o javnim nabavkama, kao *lex specialis* zakon koji na drugačiji način propisuje pitanje odgađanja izvršenja u odnosu na odredbe Zakona o upravnim sporovima.

*Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046033 23 Uvp od
12.09.2023. godine*

Deskriptor: Odgoda/odlaganje izvršenja upravnog akta

87.2 Da bi se stekli uslovi za odgađanje izvršenja konačne odluke Ureda za razmatranje žalbi, tužitelj je dužan dati dokaze na osnovu kojih bi se moglo zaključiti da bi izvršenjem rješenja za tužitelja nastala nenadoknativa šteta ili da tužitelj bar učini vjerovatnim da su ispunjeni zakonski uslovi iz člana 115. Zakona o javnim nabavkama.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 044777 23 Uvp od 17.11.2023. godine

Deskriptor: Odgoda/odlaganje izvršenja upravnog akta

87.3 Učesnik u postupku javne nabavke koji pretrpi štetu, osnov za odgodu izvršenja konačnog upravnog akta ne može pronaći u odredbama ZUS-a, budući da se u postupku javnih nabavki prioriteto primjenjuju odredbe Zakona o javnim nabavkama kao *lex specialis*, a u konkretnom slučaju to pitanje je riješeno odredbom čl. 114. stav.4 navedenog zakona.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046788 24 Uvp od 24.05.2024. godine

Deskriptor: Odgoda/odlaganje izvršenja upravnog akta

87.4 U postupcima javnih nabavki, kada se pojavi različita zakonska regulativa kod rješavanja nekog pitanja, a to pitanje je regulisano Zakonom o javnim nabavkama, isto će se riješiti prema odredbama tog Zakona koji je u ovim postupcima javnih nabavki *lex specialis*.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046034 23 Uvp 2 od 11.01.2024. godine

Deskriptor: Odgoda/odlaganje izvršenja upravnog akta

88. Odbacivanje tužbe

89.1 Protiv odluke Disciplinskog suda Advokatske komore Federacije Bosne i Hercegovine, kojom je uvažena žalba disciplinskog tužioca Regionalne advokatske komore izjavljena protiv odluke Disciplinskog suda Regionalne advokatske komore i navedena odluka ukinuta, te predmet vraćen Disciplinskom sudu Regionalne advokatske komore na ponovni postupak je, na osnovu izričite zakonske odredbe iz člana 60. stav 4. Zakona o advokaturi Federacije Bosne i Hercegovine, isključena mogućnost vođenja upravnog spora, pa tužbu protiv te odluke treba odbaciti primjenom odredbe iz člana 25. stav 1. tačka 5. Zakona o upravnim sporovima.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 U 017633 23 Uvp 2 od 25.01.2024. godine

Deskriptor: Odbacivanje tužba

89.2 Postojanje pravomoćne sudske odluke donesene u upravnom sporu o istoj stvari, pretpostavlja pored identiteta predmeta spora, odnosno upravnog akta i istovremeno postojanje identiteta stranaka.

Rješenje Vrhovnog suda Federacije BiH broj 01 0 U 019222 23 U 2 od 25.01.2024. godine

Deskriptor: Odbacivanje tužba

P

89. Ponavljanje postupka

Nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o provođenju kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti branilačko-invalidske zaštite („Službene novine Federacije BiH“ broj 103/21), Vrhovni sud Federacije BiH je nadležan da odlučuje o tužbi za ponavljanje postupka u upravnom sporu koji se vodio po tužbi protiv rješenja Federalnog ministarstva za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata donesenog u postupku kontrole zakonitosti korištenja prava iz oblasti boračko-invalidske zaštite - samo u dijelu koji se odnosi na zahtjev da se dozvoli ponavljanje postupka i da se ranija presuda stavi van snage. Za rješavanje o glavnoj stvari, nakon dozvole ponavljanja postupka i stavljanja van snage ranije odluke, nije nadležan Vrhovni sud Federacije BiH, već kantonalni sud nadležan prema mjestu donošenja rješenja kojim je priznato pravo koje je bilo predmet revizije.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 70 0 U 008017 21 Uvl od 06.09.2022. godine

Deskriptor: Ponavljanje postupka

90. Postupak zaštite sloboda i prava pojedinaca zajemčenih ustavom

Ne postoji mogućnost prekida postupka povodom zahtjeva za zaštitu ustavnih prava povrijeđenih konačnim aktom organa, i zahtjeva za zaštitu sloboda i prava zajemčenih Ustavom, a povrijeđenih radnjama

službenih lica, zbog specifičnosti tog postupka, koji podrazumijeva hitno postupanje i podnošenje zahtjeva samo dok radnja traje.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 11 0 U 035427 24
Uvp od 06.06.2024. godine*

*Deskriptor: Postupak zaštite sloboda i prava pojedinaca zajemčenih
ustavom*

91. Pravo na pokretanje upravnog spora

U odredbi člana 2. stav (2) Zakona o upravnim sporovima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine lista pobrojanih subjekata koji mogu pokrenuti upravni spor navedena je samo primjera radi (*exempli causa*), što znači da osim pobrojanih subjekata upravni spor mogu pokrenuti pravni subjekti koji ispunjavaju iste uslove kao i pobrojani subjekti, a ti uslovi su da nemaju svojstvo pravnog lica i da mogu biti nosioci prava i obaveza o kojima se rješavalo u upravnom postupku.

*Rješenje Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 141280
21 UŽ od 28.02.2022. godine*

Deskriptor: Pravo na pokretanje upravnog spora

92. Povreda postupka

Povreda pravila upravnog postupka, kao razlog za poništenje, mora biti takvog značaja da je bila od utjecaja na rješavanje predmetne pravne stvari, a što se u pravilu ostvaruje (i) u situaciji kada upravno tijelo propusti utvrditi sve okolnosti i činjenice koje su odlučne sa aspekta pravilnog i zakonitog rješavanja upravne stvari ili kada žalbeno upravno tijelo propusti sankcionirati takav propust ili se u svezi tih žalbenih navoda ne očituje ili se nedostatno kritički očituje o istima.

*Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 142519 23
UŽ od 29.11.2023. godine*

Deskriptor: Povreda postupka

93. Podnosioci žalbe

Nezavisni kandidati u skladu sa Izbornim zakonom BiH imaju rok od 15 dana za prikupljanje i dostavljanje dokumentacije CIK-u BiH i taj rok je po svojoj prirodi prekluzivan, što znači da produženje istog nije moguće, a nemaju ni mogućnost za podnošenje zahtjeva za povrat

u prijašnje stanje iz razloga što takva mogućnost nije ni predviđena Izbornim zakonom Bosne i Hercegovine.

Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 IŽ 048274 24 IŽ od 11.06.2024. godine

*Deskriptor: Podnosioci žalbe
Ovjera prijave
Prijava za ovjeru*

S

94. Shodna primjena Zakona o parničnom postupku

U upravnom sporu (u postupku po pravnim lijekovima i kod ostalih proceduranih pitanja koja nisu uređena odredbama Zakona o upravnim sporovima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine) shodno se primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, s tim da se radi o „shodnoj“ a ne o cjelovitoj primjeni pravila parničnog postupka, obzirom na samu prirodu upravnog spora i svih njegovih specifičnosti.

Presuda Apelacionog suda Brčko distrikta BiH broj 96 0 U 149354 23 UŽ od 20.07.2023. godine

Deskriptor: Shodna primjena Zakona o parničnom postupku

U

95. Uvaženje tužbe i poništenje osporenog akta

Kada ugovorni organ odlučuje o žalbi ponuđača, dužan je o svojoj odluci obavijestiti učesnike u postupku javne nabavke u roku od 5 dana po prijemu žalbe.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 040800 21 U od 04.08.2023. godine

*Deskriptor: Uvaženje tužbe i poništenje osporenog akta
Troškovi postupka
Žalba
Odlučivanje po žalbi*

96. Upravni akt

Ovjera i izdavanje saglasnosti na godišnji program unapređenja ribarstva nema svojstvo upravnog akta, pa se protiv izdate saglasnosti ne može pokrenuti i voditi upravni spor.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 09 0 U 040748 24 Uvp od 23.05.2024. godine

Deskriptor: Upravni akt

T

97. Troškovi postupka

Kada se tužba u upravnom sporu uvaži, osporeni i prvostepeni akt ponište i predmet vrati prvostepenom organu na ponovno rješavanje, neće se odlučivati o troškovima upravnog spora već će se o istim odlučiti kada se konačno odluči o zahtjevu stranke u upravnom postupku, odnosno u upravnom sporu

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 03 0 U 021086 22 Uvp od 13.10.2022. godine

Deskriptor: Troškovi postupka

98. Tužba zbog nedonošenja rješenja

Specifičan procesnopravni institut šutnje uprave se ogleda u neblagovremenom donošenju, odnosno nedonošenju upravnih akata, u kom slučaju stranka ima pravo izjaviti žalbu nadležnom organu kao da je njen zahtjev odbijen. To znači da je stranci po čijem zahtjevu nije riješeno u zakonom propisanom roku data mogućnost za određeno postupanje, ali se ne radi o imeprativnoj odredbi, pa se u slučaju nepostupanja stranke u skladu sa propisanim ne može smatrati da je zahtjev stranke odbijen i da je kasniji postupak vođen po službenoj dužnosti, jer je to suprotno izričitoj obavezi organa uprave da po podnesenom zahtjevu stranke moraju riješiti.

Presuda Vrhovnog suda Federacije BiH broj 02 0 U 001989 23 Uvp od 20.02.2024. godine

Deskriptor: Tužba zbog nedonošenja rješenja

99. Tužilac/Pravo pokretanja upravnog spora

Odbaciće se kao nedopuštena tužba podnesena od strane prvostepenog organa iz upravnog postupka kojom se pobija odluka drugostepenog organa donesena u žalbenom postupku, jer je izjavljena od lica koje nije aktivno legitimisano za pokretanje upravnog spora budući da se u upravnom sporu neće odlučivati o pravima i obavezama podnosioca tužbe.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 047401 24 Uvp od 30.07.2024. godine

Deskriptor: Tužilac/Pravo pokretanja upravnog spora

Z

100. Zahtjev za preispitivanje sudske odluke

100.1 Povreda odredbi Kodeksa o audiovizuelnim medijskim uslugama i medijskim uslugama radija cijeni se na osnovu načina obrade i prezentovanja teme radi utvrđivanja postojanja minimuma izbalansiranosti i nepristrasnosti, ponuđenog različitog mišljenja i da li je omogućeno da gledalac stekne potpunu sliku o prezentovanoj informaciji i ima mogućnosti formiranja vlastitog suda.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 040401 23 Uvp od 07.07.2023. godine

Deskriptor: Zahtjev za preispitivanje sudske odluke

100.2 Ne može se u upravnom sporu preispitivati vanredni pravni lijek podnesen protiv odluke donesene u parničnom postupku.

Presuda Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046857 23 Uvp od 18.12.2023. godine

Deskriptor: Zahtjev za preispitivanje sudske odluke

101. Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke

Ovlašćenje za podnošenje zahtjeva za vanredno preispitivanje Vrhovnom sudu Republike Srpske, protiv pravosnažne odluke okružnog suda, imaju samo stranke koje su učestvovalе u upravnom

sporu, u predmetu opoziva zamjenika načelnika opštine, samo on kao tužilac i tužena Skupština opštine kao donosilac osporenog akta, a ne i načelnik opštine koji nije učestvovao u upravnom sporu, niti je trebao učestvovati, što znači da nije ni ovlašten za podnošenje zahtjeva za vanredno preispitivanje presude.

*Rješenje Vrhovnog suda Republike Srpske broj 13 0 U 006457 22
Uvp od 07.02.2024. godine*

Deskriptor: Zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke

102. Zainteresovano lice

Tužitelju pripada pravo da tužbom osporava konačni upravni akt ukoliko dira u njegova prava ili lične interese zasnovane na zakonu, u suprotnom tužba se odbacuje.

*Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 044694 23 U od
12.04.2023. godine*

*Deskriptor: Zainteresovano lice
Konačnost upravnog akta
Poništenje tužbe*

K

103. Konačnost Upravnog akta

Jedan od uslova za izjavljivanje zahtjeva za preispitivanje sudske odluke pred Sudom Bosne i Hercegovine jeste povreda zakona Bosne i Hercegovine ili povrede postupka.

U konkretnom slučaju, presuda Apelacionog Suda Brčko distrika Bosne i Hercegovine donešena je u upravnom sporu koji se vodio nakon provedenog upravnog postupka za utvrđivanje prava na dodatak za njegu i pomoć od drugog lica na osnovu primjenjive odredbe Zakona o socijalnoj zaštiti Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, što znači da predmetna upravna stvar nije rješavana primjenom zakona Bosne i Hercegovine i time nije ispunjen prvi zakonom propisani uslov za izjavljivanje zahtjeva za preispitivanje predmetne presude

*Rješenje Suda Bosne i Hercegovine broj S1 3 U 046559 23 Uvp od
13.12.2023. godine*

*Deskriptor: Konačnost Upravnog Akta
Pravo pokretanja upravnog spora
Nadležnost*

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA

P

104. Član 6 - Pravo na pravično suđenje

Na osnovu odredbe člana 6 stav 1 Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda svako prilikom utvrđivanja njegovih građanskih prava ili obaveza... ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom ustanovljenim zakonom, pa uskraćivanje tužiocu prava na sudske preispitivanje odluka internih organa predstavlja povredu prava na pristup sudu kao jednog od segmenata prava na pravično suđenje. Iz navedenih razloga nižestepeni sud nije mogao odbaciti tužbu tužioca pozivom na odredbu člana 22 tačka 2 Zakona o upravnim sporovima, već je trebao odlučiti da li je tužba osnovana ili nije, budući da se stranci mora omogućiti sudske preispitivanje odluka donesenih od strane organa u slučajevima kada odlučuju o građanskim pravima i obavezama, kao što je ovdje slučaj.

*Presuda Vrhovnog suda Republike Srpske broj 12 0 U 008867 23
Uvp od 04.09.2024. godine*

Deskriptor: Član 6 - Pravo na pravično suđenje

